Cena egz. 20 groszy. Nakład 38000 egzemplarzy. Dziś 14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie,
8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld.,
do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 108. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 10 maja 1928 r. | Rok XXII.

Nad-Masonerja.

Pierwiastki żydowskie w masonerji. — Judaizacja narodów przez masonerję. — Co mówią o łożach masońskich protokóły mędrców Sjonu? — Tajna masonerja żydowska jest nad-masonerją. — Zakon masoński żydowski B'nai B'rith; jego zadanie i rozpowszechnienie.

Jakkolwiek współczesna masonerja wywodzi się od lóż angielskich, założonych oficjalnie przez chrześcijan w początku 18-go stulecia i jakkolwiek statuty tych lóż (t. zw. „konstytucja masońska") były ułożone w 1723 r. przez anglikańskiego kaznodzieję, Andersona — to jednak zdaje się nie ulegać wątpliwości, że wolnomularstwo było w rzeczywistości pomysłem i dziełem żydów i z biegiem czasu, staje się coraz wyraźniej narzędziem wszechświatowej polityki żydowskiej. O pochodzeniu żydowskiem masonerji świadczą **cały symbolizm i cały ceremonjał lóż, zaczerpnięty z tradycji hebrajskiej.** Potwierdzają to śmiało i stanowczo działacze żydowscy. Uczony rabin Dr. Izaak Wise pisał w r. 1855: „Masonerja jest instytucją żydowską; jej historja, stopnie, urzędy, znaki porozumiewawcze, tłomaczenia symbolów, od początku do końca, są żydowskiemi". Powtórzył to drugi działacz żydowski, Dr. Gustaw Karpeles w r. 1902, w księdze jubileuszowej, wydanej w 50-letnią rocznicę istnienia żydowskiego związku masońskiego „B'nai B'rith": „Idea wolnomularstwa wyszła od żydowstwa; twórcą jej jest król Salomon, który widział nazwyższy rozkwit Izraela; słowa i znaki, używane w masonerji, są przeważnie hebrajskie".

Łączność masonerji i żydowstwa wyraźnie zaznacza szwedzka „konstytucja" masońska z r. 1756; według niej, król Salomon jest uważany i czczony jako założyciel i pierwszy Wielki Mistrz zakonu wolnomularskiego i godność ta pozostaje dziedziczną w jego rodzie. Jest to więc pewna wskazówka, że panuje jakiś **naczelny wódz masonerji,** oczywiście izraelita z urodzenia, przedstawiciel rasy i tradycji żydowskich, a poszczególni mistrzowie prowincyj masońskich pełnią swe rządy w jego imieniu..

O masonerji i wyzyskaniu jej dla celów żydowskich, mówi się niemal **w każdym z 24-ch „Protokółów Mędrców Sjonu".** Protokółom tym, ogłoszonym w r. 1905, możnaby nie wierzyć i uważać je za złośliwy wymysł, gdyby nie było strasznego przykładu w Rosji, gdzie plan, zarysowany w protokółach, został już z całą dokładnością wykonany i szatańskie fantazje znalazły swe urzeczywistnienie. W protokóle Nr. 15 czytamy: „Tymczasem do chwili, kiedy obejmiemy władzę, **będziemy stwarzali i rozmnażali loże wolnomularskie** we wszystkich państwach świata; będą one dla nas centralnym punktem informacyjnym i **ośrodkiem wpływów. Wszystkie loże poddamy jednemu, znanemu tylko nam, zarządowi,** złożonemu z mędrców naszych. Do lóż wciągniemy wszystkich wybitnych działaczów, przedstawicieli wszystkich klas społecznych; tu też zadzierżgniemy węzeł z wszystkimi czynnikami rewolucyjnemi i wolnomyślnemi. **Najtajniejsze projekty polityczne będą nam znane** i podlegać naszemu kierownictwu od chwili ich powstania. Jeżeli w łonie lóż powstanie spisek, to na czele nie będzie stał nikt inny, jak tylko najwierniejszy z naszych sług. Jest to naturalnem, że **my, nie zaś kto inny, będziemy kierowali sprawami i czynnościami masonerji,** ponieważ wiemy, dokąd prowadzimy i znamy ostateczny cel każdego działania; goje zaś tego nie wiedzą; ich obchodzi zwykle tylko **chwilowe zadowolenie ambicji** przy wykonywaniu projektów; nie wiedzą nawet, że sam projekt nie powstał z ich inicjatywy, lecz dzięki poddaniu przez nas myśli przewodniej... Goje zapisują się do lóż, jedni z ciekawości, drudzy w nadziei dobrania się tą drogą do pełnego żłobu; inni wreszcie dla zdobycia powodzenia publicznego: oklasków i władzy. Powodzenia tego im nie szczędzimy; podniecamy w nich takie pragnienia, rozwijamy zarozumiałość, manję wielkości i za pomocą tych czynników **doprowadzamy ich ostatecznie do zupełnej uległości naszym nakazom".**

W protokóle nr. 11 znajdujemy taki rewelacyjny ustęp: „Goje to stado baranów; myśmy wymyślili i narzucili im obecną politykę (opisana jest poprzednio), aby drogą okólną osięgnąć to, co jest niedosięgłe prostą drogą dla naszego plemienia rozsianego. W tym kierunku działa **nasza tajna masonerja;** jej istotnych celów nie podejrzewają nawet te bydlęta — goje, wciągane przez nas do szeregów armji lóż masońskich, istniejących **„na pokaz, dla zamydlenia oczu gojom".**

* * *

Protokóły mędrców Sjonu stawiają kwestję wolnomularstwa zupełnie jasno i wyraźnie. Masonerja według nich, jest organizacją, przeznaczoną dla łatwowiernych „gojów" (aryjczyków), ale służącą dla interesów żydowstwa; jawne loże masońskie, mięszane, z udziałem żydów i chrześcijan, są tylko „na pokaz", nie mają żadnej samodzielności, a kieruje niemi, nieznana ogółowi, tajna masonerja żydowska; ma ona swych przedstawicieli we wszystkich jawnych łożach i za pomocą tych ostatnich wywiera wpływ na życie polityczne i wewnętrzne społeczeństw aryjskich. **Masonerja służy do judaizacji świata** i pracuje, często nawet nieświadomie... pour le roi d'Israel (dla króla Izraela).

Obok pozornie niewinnej masonerji zajmującej się teatralnemi ceremonjami, filantropją w połączeniu z filozofją oraz teozofją, istnieje jeszcze ukryta za jej kulisami **nad-masonerja,** która ma swój realny program i dąży wytrwale i planowo do urzeczywistnienia swych celów społecznych i politycznych. Tą nad-masonerją są **związki masońskie, wyłącznie żydowskie;** trzeba bowiem wiedzieć, że chociaż żydzi uzyskali całkowite równouprawnienie z chrześcijanami we wszystkich łożach i teraz zajmują w nich kierownicze stanowiska, to jednak uznali za celowe utworzyć jeszcze własne związki masońskie, do których chrześcijanie nie są dopuszczani, a na odwrót **członkowie związków żydowskich mają prawo i obowiązek należenia do lóż mięszanych,** dla ich dozorowania i kierowania ich działalnością.

Podobnym związkiem żydowskim jest **„Niezależny Zakon B'nai B'rith"** (synowie związku z Jehową), uznany za związek masoński przez wszystkie Wielkie Loże (mocarstwa) masońskie. Powstał w r. 1842 w Ameryce, pośród emigrantów-żydów; obecnie obejmuje świat cały, działa wszędzie zgodnie z „Alliance Israélite Universelle"; ma swe loże we wszystkich krajach Europy (w Niemczech takich lóż jest 80, z centralą w Berlinie), także w innych częściach świata, np. w Indjach, gdzie wielkim mistrzem jest gorący sjonista, Dr. Aleksander Golstein. W Polsce, o ile można się domyślać, są czynne dwie loże zakonu: w Warszawie i w Łodzi.

Nowa nota sowiecka.

Utrzymana jest w dość ostrym tonie.

Moskwa, 8. 5. (PAT) Agencja Tass podaje:

Cziczerin przyjął w obecności Stomoniakowa posła Patka, któremu wręczył następującą notę:

„Wydarzenia ostatniego roku wykazały jasno brak najelementarniejszych warunków, któreby gwarantowały normalną działalność, a nawet bezpieczeństwo przedstawiciela pełnomocnego Z. S. S. R. w Warszawie. Zaledwie 11 miesięcy upłynęło od chwili tragicznej śmierci przedstawiciela pełnomocnego Wojkowa, a oto zbrodnicze elementy w dniu 4 maja dokonały zamachu na życie przedstawiciela handlowego ZSSR. w Polsce Lizarewa, zamachu, który jedynie dzięki przypadkowemu zbiegowi okoliczności nie wywołał tragicznych następstw. Inne okoliczności, które miały miejsce uprzednio wykazują, iż działalność zbrodniczych elementów skierowana przeciwko bezpieczeństwu przedstawiciela pełnomocnego ZSSR. w Polsce nie ustała nawet w okresie oddzielającym oba wzmiankowane wydarzenia".

W dalszym ciągu nota zarzuca rządowi polskiemu w słowach po części bardzo ostrych, jakoby on **tolerował działalność prowokatorów rosyjskich na terenie Polski.** Cziczerin krytykuje też stanowisko tego odłamu prasy polskiej, która — jego zdaniem — gloryfikuje czyny Kowerdy, Wojciechowskiego itp. W końcu nota dyktuje następujące „żądanie":

Rząd związku sowietów uważa, iż rząd polski winien być przekonany, że sytuacja, wytworzona przez takie okoliczności, stanowi bezpośrednią groźbę dla stosunków pomiędzy ZSSR. a Polską. Dlatego nie powinna być nadal tolerowana. Winny być podjęte natychmiast energiczne zarządzenia, mające na celu zapewnienie pełnomocnemu przedstawicielowi Z. S. S. R. w Polsce istotnego bezpieczeństwa i nietykalności, oraz uchronienie sowiecko - polskich stosunków przed nieustannem narażaniem ich na szwank. Rząd związku sowietów oczekuje więc rychłego zawiadomienia ze strony rządu polskiego w sprawie zarządzeń podjętych przez niego w celu energicznego stłumienia działalności terorystycznej białych emigrantów w Polsce.

Uwagi moskiewskich „Izwiestij".

Moskwa, 8. 5. (PAT) W artykule wstępnym widocznie inspirowanym „Izwiestja" podają następujący komentarz do noty Cziczerina. Emigracja rosyjska — pisze dziennik — ani w jednym kraju nie posiada takiej swobody ruchów przy wykonywaniu zbrodniczych zamiarów jak w Polsce (?) Strzały, które się rozległy dnia 4 maja w Warszawie stawiają przed rządem i społeczeństwem polskiem w całej rozciągłości pytanie co do tego, **kto nadal ma decydować o losie stosunków polsko - sowieckich. Rząd polski, czy też garść ludzi minionej ery (!) potępionej przez swój kraj i historję** a pragnących za pomocą rewolweru zmienić drogi historycznego rozwoju. Ostatnio donoszą z Warszawy o szeregu aresztowaniach i rewizjach w lokalach organizacji emigrantów i mieszkaniach najpoważniejszych działaczy rosyjskich na emigracji. Jeżeli kroki powyższe są początkiem realizacji zamiarów przez rząd polski planowanej walki z terorystami biało - emigrantów, to możemy wyrazić tylko swoje zadowolenie. Wstrzymujemy się jednak do ostatecznej oceny tych środków dopóty, dopóki nie będą widoczne rezultaty.

Śledztwo w sprawie zamachu na Lizarewa.

Warszawa, 9. 5. (tel. wł.) Śledztwo w sprawie zamachu na Lizarewa spoczęło w ręku sędziego do spraw szczególnej wagi, Lituńskiego.

Warszawa, 9. 5. (AW.) Z 13 osób z pośród emigracji rosyjskiej aresztowanych w związku z zamachem Wojciechowskiego władze postanowiły 9 osób zwolnić z więzienia po złożeniu kaucji w wysokości 10.000 zł. Wobec pozostałych 4 osób, a mianowicie Sergjusza Wojciechowskiego, brata sprawcy zamachu, Siemiona, Wasyla Mokrzejewa i Mikołaja Illinowa władze postanowiły zastosować areszt prewencyjny.

Zadaniem zakonu B'nai B'rith jest **popieranie najważniejszych interesów żydów i pomyślny rozwój duchowego oraz moralnego charakteru szczepu żydowskiego.** I tu ujawnia się **podstępność akcji żydowskiej.** Nauki masońskie, płynące z natchnień żydowskich, ale przeznaczone dla aryjczyków, przedstawiają im, jako przesąd, nie godzący się z postępem, wszelkie uczucia religijne, patrjotyczne, rodzinne; tymczasem u siebie, w swoim zakonie, wszystka praca jest skierowana ku temu, aby utrwalić i utrzymać w czystości wymienione pierwiastki, które stanowią w rzeczywistości siłę społeczeństwa. Tak. np., w roku ubiegłym w Ameryce, pośród członków zakonu została zebrana suma 2-ch miljonów dolarów („fundacja Hillel") na cele walki z antysemityzmem oraz „obrony uczącej się młodzieży żydowskiej przed pseudo-liberalizmem i pseudokulturą uniwersytetów amerykańskich". Zakon uważa za konieczne wydzielenie uczącej się młodzieży żydowskiej w osobne korporacje, zbliżenie bowiem do studentów innych narodowości, zagraża żydom osłabieniem ich odrębności etnicznej i wyznaniowej; tymczasem obowiązkiem uczącego się żyda jest przedewszystkiem wyrobić się, nie na obywatela amerykańskiego, ale **na obywatela żydowskiego,** gorąco przywiązanego do swej wiary, swej tradycji i do ideałów Izraela. Poglądy te wyrażane są otwarcie w wydawnictwach Zakonu (B'na B'rith Magazine — po angielsku); prowadzi się w nich **krańcową agitację nacjonalistyczną żydowską,** a jednocześnie żydzi potępiają i uważają za reakcyjne u innych narodów wszelkie usiłowania obrony interesów narodowych przed zachłannością żydowską.

Do zakonu B'nai B'rith należy **elita żydowska** wszystkich krajów: bankierzy, uczeni, politycy, często odgrywający poważną rolę w życiu rozmaitych państw; konserwatyści, liberali, rewolucjoniści — wszyscy, połączeni w jedną całość, ideą żydowską opanowania świata. Członkami zakonu są np. w Ameryce — znany rabin Stefan Wise, przyjaciel Wilsona, w Anglji — sir Alfred Mond przemysłowiec i polityk, zwany „największym współczesnym Anglikiem"; w Rosji doradcą Kiereńskiego był adwokat Hiszberg, wielki mistrz loży rosyjskiej zakonu, obecnie zamieszkały w Paryżu, w procesie zabójcy Petlury, Szwarzbarda, świadczył na korzyść tego ostatniego; prawdopodobnie, obecni krwawi władcy Kremla — żydzi należą albo należeli do zakonu. Kto w Polsce jest przedstawicielem B'nai B'rith — dokładnie nie wiadomo; niektóre pisma zagraniczne wymieniają bankiera Szereszewskiego i profesora Askenazego.

Emigrant rosyjski, Czerep Spiridowicz, który po wojnie, w Stanach Zjednoczonych prowadził ożywioną propagandę anty-żydowską i antybolszewicką i przed paru laty zmarł śmiercią tajemniczą, w książce swej „Tajny Rząd Świata" (The Secret World Government), twierdził, że rząd ten, składający się, według legendy, z 300 osób, rekrutuje się z członków wspomnianego zakonu. Czy tak jest rzeczywiście? — dokładnie nie wiadomo; w każdym razie można wnioskować, że Zakon B'nai B'rith, wchodząc w skład międzynarodowej masonerji i mając swych przedstawicieli w lożach mięszanych, dzięki swej sile finansowej, świadomości swych celów i doskonałej organizacji — nadaje całej masonerji **pewien specjalny charakter i kierunek,** odpowiadający jego interesom, jako związku żydowskiego i zasługuje na nazwę nad-masonerji.

N. N.

19 i 21 maja
odbędzie się ciągnienie
1-ej klasy
Polskiej Państwowej Loterji Klasowej.
Losy są do nabycia w najwi kszym i najszczęśliwszym Kantorze
„Nadzieja", Lwów, Sykstuska nr. 6
Główna wygrana 700.000 złotych
Ponadto wygrane po zł 400.000, 300.000, 100.000. 80.000, 75.000, 70.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 15.000, 10 000 i t. d., i t. d. Ogólna suma wygranych około **24 miljonów złotych.**
Co drugi los musi wygrać!
Loterja Państwowa przynosi tysiącom ludzi rokrocznie bogactwo i dobrobyt.
Polecamy zamawiać już teraz, albowiem w poprzedniej Loterji mogliśmy tylko wczesne zamówienia wykonać. Na zamówienia wysyłamy natychmiast oryginalne losy, załączając plan gry i nasz blankiet P. K. O. na bezpłatną przesyłkę należytości.
Ceny losów: 1/4 losu zł. 10,—, 1/2 losu zł 20,—, 1/1 los zł. 40,—
W tem miejscu wyciąć i wypełn przesłać nam w liście. 12129
Karta zamówień D. B.
Do „NADZIEJI" Lwów, Syktuska L. 6.
Niniejszem zamawiam do I. klasy Państw. Loterji Klasowej
——— losów całych — po zł 40, ——— połówek — po zł 20.
——— ćwiartek — po zł 10. Należytość uiszczę po otrzymaniu losów blankietem P. K. O. przez firmę do losów dołącz.
Imię i nazwisko: ———
Dokładny adres: ———

Żadnych zmian w rządzie nie będzie!

Marszałek Piłsudski podda się kilkumiesięcznej kuracji.

Warszawa, 9. 5. (tel. wł.) Wskutek wczorajszej półgodzinnej narady gabinetowej na Zamku pod przewodnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, następnie dłuższej konferencji marszałka Daszyńskiego z głową państwa, obiegały po mieście wiadomości o bliskich zmianach w rządzie. Kres fantastycznym wiadomościom położył komunikat „Pata" następującej treści:

Warszawa, 8. 5. PAT. Wobec krążących pogłosek o mających rzekomo nastąpić zmianach w składzie obecnego gabinetu, Polska Agencja Telegr. upoważniona, jest przez najmiarodajniejsze czynniki do stwierdzenia, że pogłoski te są bezpodstawne i że żadnych zmian w rządzie spodziewać się nie należy.

Warszawa, 9. 5. (tel. wł.) Narada na Zamku dotyczyła podobno **planu prac rządu na czas kuracji premjera Piłsudskiego, która potrwa kilka miesięcy.** Krążą pogłoski, że marszałek zastrzegł sobie decyzję **w sprawach polityki zagranicznej i wojskowych,** w innych zagadnieniach państwowych zaś ma decydować Rada Ministrów. Premjer postanowił nie wyjeżdżać zagranicę, lecz odbyć kurację w kraju.

Daszyński zapytany przez dziennikarzy o treść rozmowy z Prezydentem Rzeczypospolitej, odmówił odpowiedzi.

Początek rokowań z Litwą.

Dążeniem Polski jest stworzenie Związku Bałtyckiego celem zapewnienia pokoju Europie wschodniej.

Kowno, 9. 5. (AW) W dniu wczorajszym rozpoczęły się istotne rokowania polsko - litewskie. Wyłonione zostały dwie podkomisje t. j. paktu o nieagresję i do rokowań o odszkodowania. Opracowany przez delegację polską pakt o nieagresję, oparty jest na wzorach Ligi Narodów. W przemówieniu swem p. Hołówko oświadczył m. in.: **„My Polacy wszystkie konflikty z Litwą uważamy za walkę bratobójczą, gdyż 600 lat wspólnoty moralnej znaczy bardzo wiele".** Na konferencji oficjalnym językiem obrad jest język francuski, zastrzeżono sobie jednak, że dyskusja może toczyć w każdym innym języku. Obrady zagaił przedstawiciel Litwy p. Balutis w języku angielskim, poczem p. Hołówko wygłosił przemówienie w języku rosyjskim. Konferencję cechuje przedewszystkiem maksymum dobrej woli obu stron. Zaznaczyć należy, iż delegacja polska zmuszona jest systematycznie przełamywać nieufność litewską.

Kowno, 9. 5. (tel. wł.) Na przyjęciu wydanem dla dziennikarzy litewskich i zagranicznych w Kownie oświadczył przewodniczący polskiej delegacji Hołówko, że **dążeniem Polski jest stworzenie Związku Bałtyckiego celem ochrony pokoju Europy wschodniej.** Sprawa wileńska musi być obecnie pozostawiona na boku. Pewne nieufności, które istniały w Polsce w stosunku do Litwy, były spowodowane tem, że w Polsce sądzono, iż Litwa jest związana ściśle z Rosją Sowiecką, lecz w krótkim czasie podejrzenia okazały się niesłusznemi. Zmiana poglądów będzie miała ogromne znaczenie w dążeniu do zbliżenia polsko - litewskiego.

Kronika telegraficzna.

Poznań, 9. 5. (AW.) Wczoraj odbyło się pożegnanie przez urzędników województwa wojewody Bnińskiego, który na własne żądanie został zwolniony ze służby państwowej. Imieniem urzędników przemawiał wicewojewoda Nikodemowicz, dziękując panu wojewodzie za **wytworzenie w ciągu całego jego urzędowania idealnego stosunku do podwładnych.** Wojewoda Bniński w serdecznych słowach podziękował urzędnikom za życzliwą współpracę.

Gen. Sikorski na urlopie.

Lwów, 9. 5. (tel. wł.) Były dowódca okręgu korpusu we Lwowie generał Sikorski wyjeżdża na kilkutygodniowy pobyt do Vichy, po którym, jak słychać, wróci do czynnej służby w armji.

Szkoła handlu morskiego w Gdyni.

Warszawa, 9. 5. (tel. wł.) Ministerstwo oświaty przystępuje do budowy w Gdyni szkoły handlu morskiego i techniki portowej ze specjalnym oddziałem budownictwa morskiego.

Podatek obrotowy rozłożony na dwie raty.

Warszawa, 9. 5. (tel. wł.) Minister Czechowicz podpisał okólnik, polecający urzędom skarbowym prowizoryczne zbadanie wymiaru podatku obrotowego. Spłatę podatku obrotowego za rok 1927 rozłożono na dwie raty, z których pierwsza przypada 20 maja, druga na 15-go czerwca. Płacę kwartalnych zaliczek na podatek przemysłowy za rok 1928 przedłużono do 15 lipca i 15 sierpnia.

Oszust, który tęskni do wolności.

Warszawa, 9. 5. (tel. wł.) Wysoki urzędnik lwowskiej dyrekcji kolejowej, Władysław Pawłowicz, aresztowany z polecenia Nadzwyczajnej Komisji za nadużycia przy dostawach, wniósł skargę incydentalną o zwolnienie go z więzienia. Sąd okręgowy skargę tę załatwił odmownie.

Wojna japońsko-chińska

Londyn, 8. 5. (PAT) Agencja Reutera donosi z Szanghaju, że jakkolwiek nie ogłoszono formalnego stanu wojennego, jednakże **faktyczny stan wojenny istnieje między Japonją a władzami i armją nacjonalistyczną w Tsi-Nan-Fu.** Ostatnio otrzymano stamtąd przez Tokio depesze, które donoszą o zaciętych walkach między wojskami japońskiemi i chińskiemi, po których to walkach Japończycy zajęli szereg punktów o znaczeniu strategicznem w Tsi-Nan-Fu.

Tokio, 8. 5. (PAT) Gabinet postanowił wysłać do Tsing - Tao dywizję piechoty. Zezwolenie mikada na to zarządzenie będzie zapewne udzielone w dniu jutrzejszym. Na stopie wojennej dywizja piechoty liczy 15 do 20 000 ludzi.

Londyn, 8. 5. (PAT) Z Tsi-Nan-Fu donoszą, że według stwierdzonych danych, straty Japończyków w walkach z Chińczykami wyniosły 12 żołnierzy zabitych i 30 rannych. Z pośród cywilnych mieszkańców japońskich zabito 10 mężczyzn i 6 kobiet. Zabita została również jedna Amerykanka. Straty po stronie chińskiej są olbrzymie. Dotychczas nie zgłoszono żadnego niebezpieczeństwa innych osób cywilnych i konsulatu państw obcych.

Współzawodnictwo japońsko - amerykańskie w Chinach.

Londyn, 8. 5. (PAT) Ambasador Stanów Zjedn. w Tokio oświadczył rządowi japońskiemu, że rząd amerykański spodziewa się, że Japonja nie ucieknie się do przedwczesnych represyj. Donoszą tu, że ministrowie amerykańscy zaznaczyli wczoraj, iż Stany Zjedn. w każdej chwili są gotowe wysłać dla obsadzenia obszarów chińskich tyle oddziałów wojska, ile ich wyśle Japonja. W amerykańskich kołach rządowych panuje zaniepokojenie z powodu sytuacji, jaka się ostatnio wytworzyła zwłaszcza ze względu na znaną wrażliwość amerykańskiej opinji publicznej. Mają być podjęte próby pośrednictwa w zatargu pomiędzy Chinami a Japonją.

Socjalizm a Kościół.

Swego czasu zamieściliśmy obszerny artykuł, poświęcony orędziu ks. bisk. Łukomskiego, który wezwał wiernych, popierających świadomie czy nieświadomie wrogów Kościoła, do nawrócenia z manowców na drogi, wskazane przez Chrystusa. W odpowiedzi na to otrzymaliśmy przed kilku dniami obszerne pismo pewnego robotnika, który przedstawia wzrost socjalizmu jako akt zemsty, dokonany przez robotników za zupełne opuszczenie ich przez warstwy posiadające i duchowieństwo, skłaniające się rzekomo więcej ku kapitałowi niż do pracy. Autor listu tego zacytował cały szereg momentów, które możemy w całej pełni uznać za słuszne i podpisać, chociaż momenty te nie usprawiedliwiają głosowania na socjalistów. Nie chcąc wywoływać burzy, listu nie publikujemy, skierowujemy go natomiast do władzy kościelnej w Poznaniu, aby ta miała możność zaznajomić się z nastrojami mas i poznać niebezpieczeństwo, mogące z nastrojów tych wyniknąć.

Niechaj nam jednak wolno będzie powiedzieć wszystkim, którzy rozumują, czy rozumowali tak jak autor listu i socjalizm popierają czy popierali z chęci zemsty, że popełnili straszny błąd którego skutków nawet nie są w stanie przewidzieć. Poparli bowiem śmiertelnego wroga nietylko duchowieństwa, ale samego Kościoła rzymsko-katolickiego i wiary świętej.

Socjalizm jest bowiem w założeniu swojem sprzeczny z tezami wiary.. Kościół rzymsko-katolicki naucza, że celem człowieka jest dążenie do doskonałości, zbliżającej człowieka do Stwórcy. Doskonałość tę można osięgnąć drogą rozwijania szlachetnych pierwiastków duszy a uciemiężaniem, skłaniającego się do zła, słabego ciała. „Nie chlebem samym żyje człowiek“ — powiedział Chrystus na pokusy szatana. Coby człowiek miał z tego, gdyby wszystkie skarby świata zyskał, ale duszę utracił? Kościół rzymsko-katolicki kładzie więc nacisk na kult duszy.

Dla socjalizmu dusza wogóle nie ma znaczenia. Dla niego dusza w znaczeniu wiary nie istnieje. On przyjmuje jedynie istnienie tego, co widzi, to jest ciała. I dla tego ciała walczy. Dla niego, grunt to — mówiąc językiem prostaczka — żołądek, kieszeń.

I stąd też socjalizm bliższy jest przez pojęcia swoje bogaczowi, gromadzącemu około siebie złoto, zdobywającemu skarby tego świata nieraz drogą wyzysku, niż chrześcijanowi prawdziwemu dla którego ciało o tyle tylko ma znaczenie, że daje pomieszczenie duszy, dążącej do doskonałości drogą cierpień, choćby nawet tego ciała.

Tym pojęciom socjalistycznym przeciwstawia się więc nauka Chrystusowa. I dlatego socjalizm zwalcza chrystjanizm jako wroga zasadniczego. A że najwybitniejszym wyrazicielem chrystjanizmu jest Kościół rzymsko-katolicki, socjalizm ten zwalcza Kościół z całą bezwzględnością. Walka z duchowieństwem jest tylko częścią walki zasadniczej z Kościołem. Socjaliści podrywają autorytet duchowieństwa, aby tą drogą poderwać wogóle wiarę i Kościół. Jeśli ktoś zaczyna wymyślać na sługów Kościoła, niedaleki jest już od wyparcia się Kościoła a potem i wiary, czyli niedaleki od miejsca, na które socjalizm ostatecznie chce zaprowadzić, to jest do zaprzeczenia istnienia duszy i jej celów a podniesienia kultu ciała.

Powiedzmy sobie teraz, do czego takie zwycięstwo socjalizmu musiałoby doprowadzić? Czyż nie do całkowitego zbydlęcenia człowieka? Cóż nas trzyma, co w nas wytwarza siłę moralną i odporność, co uszlachetnia, jeśli nie wiara, która nam mówi, że istnienie na ziemi jest tylko czasowe, że po zakończeniu wędrówki ziemskiej czeka duszę naszą życie inne, lepsze, pełne światłości?

Powiedz, robotniku! Czy od czasu, kiedy słuchasz mów agitatorów socjalistycznych, jest ci lżej? Czy obietnice lepszego jutra na ziemi, któremi tak hojnie szafuje socjalizm, dają ci choć część tego wewnętrznego zadowolenia i szczęścia, jakie daje wiara w lepsze bytowanie duszy po śmierci? Czy łatwiej dźwigasz krzyż codziennego utrapienia, gdy czytasz socjalistyczne pisma, opłacasz składki do związków socjalistycznych i stronisz od zrzeszeń robotników katolickich, niż wtedy, gdy byłeś wiernym synem Kościoła?

Wejdź tylko w siebie. Rozważ położenie swoje z tego punktu widzenia szczerze i bez litości dla samego siebie. A przekonani jesteśmy, że sumienie wskaże drogę właściwą.

Zemścić chcieli się robotnicy na duchowieństwie, a zemścili się na Kościele rzymsko-katolickim, który jest ich przyjacielem, bo krzewieniem wiary usuwa z serc ludzkich zbytnie przywiązanie, do dóbr doczesnych, bo zbytnie przywiązanie, które sprowadza zanik poczucia sprawiedliwości i miłości społecznej, a wytwarza krzywdzący bliźniego wyzysk. Tak jest, socjaliści walcząc z Kościołem, występują przeciw największemu przyjacielowi robotnika. Kościół każe miłość i sprawiedliwość. Czyż byłby możliwy wyzysk, gdyby wszystkie dusze, do których dochodzi głos Kościoła, stały się prawdziwie chrześcijańskiemi, gdyby wszyscy nie tylko ustami, ale sercem, codziennym czynem i codzienną ofiarą wyznawali zasady Chrystusowe? Nie.

A więc nie walczyć z Kościołem, ale walczyć o zwycięstwo jego zasad, walczyć z wszystkimi, dla których jedynem wyznaniem jest interes materjalny.

Zwycięstwo Kościoła — to klęska zła, obłudy, nieprawości i wyzysku. Obrońcą tego zła, zwalczanego przez Kościół, jest przez swoją walkę o dobra doczesne socjalizm w tym samym stopniu co liberalizm, co zatruty duchem materjalistycznym egoistyczny kapitał. Jedynie pełne zwycięstwo zasad Chrystusowych głoszonych przez Kościół, zdolne jest uzdrowić stosunki i ulepszyć świat.

Niechaj ci, którzy przeciw Kościołowi poparli w głosowaniu socjalizm, albo siły jego potęgują przez opłacanie składek do socjalistycznych związków zawodowych, o tem pamiętają. eb.

W Rumunji spokój.

Aresztowanie korespondenta niemieckiego w Rumunji.

Za podawanie fałszywych wiadomości.

Bukareszt, 8 5. (PAT) Rador donosi, że położenie w całym kraju jest zupełnie normalne. Wszędzie panuje spokój, który ani na chwilę nie został zamącony. Komunikacja telegraficzna nie uległa przerwie i była całkiem swobodna.

Co stwierdza poselstwo rumuńskie w Berlinie?

Berlin, 8. 5. (PAT) „Berliner Tageblatt“ ogłasza oświadczenie poselstwa rumuńskiego zaprzeczające na podstawie otrzymanych dziś z Bukaresztu wiadomości wszelkim pogłoskom o rzekomych rozruchach i starciach między chłopami a wojskiem rumuńskiem oraz o rzekomym marszu chłopów na Bukareszt. Poselstwo rumuńskie zaprzecza przytem również wiadomości, jakoby granica rumuńska była zamknięta.

Berlin, 8. 5. (PAT) Jak donosi „Vossische Ztg.“, policja rumuńska **aresztowała bukareszteńskiego korespondenta dzienników koncernu Ulsteina - Cazana** pod zarzutem rozpowszechniania tendencyjnych i fałszywych wiadomości o obecnej sytuacji w Rumunji. Aresztowanego osadzono w więzieniu wojskowem w Bukareszcie. Dziennik zaznacza dalej, że cała (!) wina bukareszteńskiego korespondenta polega na tem, iż wysyłał on zagranicę otrzymane z Alba Julia od specjalnego korespondenta dzienników koncernów ulsteinowskich wiadomości o marszu oddziałów chłopskich na Bukareszt. (Jak widać, nie wszędzie mogą pismaki berlińsko - żydowskie bezkarnie nadużywać gościnności — jak to niestety często się dzieje w Polsce! — Red.)

KAWA HAG CHRONI

W dniu 11 i 12 maja 1928 r. odbędzie się w moim sklepie bezpłatne wydawanie gotowanej

KAWY HAG NA PRÓBĘ

z keksami firmy „Wuka“ Poznań

na które pozwalam sobie W. P. uprzejmie zaprosić i liczę na łaskawe przybycie. (12108

Z poważaniem

Carl Behrend & Co.
hurtowna palarnia kawy
Bydgoszcz, ul. Gdańska 16/17.

Dr. Mieczysław Jarosławski. (60

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy).

— I proszę sobie wyobrazić, że laboranta 3.37 przysłał nam ze specjalnem poleceniem głównego zarządu organizacji — baron Goettingen! Ach. cóż za osioł! A teraz ja muszę wszystko to naprawiać, co to głupie bydlę popsuło.

— Pretowicz jest bardzo sprytny— zauważył Chwat — i myślę, że nie bezpośrednio dotarł on do barona. Mojem zdaniem musiał on być również tylko podstawioną osobą, korzystającą z czyjegoś pewnego nazwiska i łudzącego podobieństwa.

— Tak, to możliwe. Inaczej trudno mi byłoby to sobie wytłumaczyć. Aha, wspominał też baron nie dalej jak wczoraj, że u baronowej Pawels właśnie go spotkał jako doktora Rosspera...

— Doktora Rosspera?!— podchwycił nagle Chwat. — Ależ to przydomek rodzinny Pretowicza! Rosprza — brzmi po polsku. Rosprza-Pretowicz, przypominam go sobie jeszcze z czasów wojennych.. Wtedy miał brata którego... się wstydził, bo ten pracował na rzecz Niemców...

— No, no! — nalegał profesor. — Czyżby to nie był właśnie jego brat?

— Pamiętam też, że tamten nazywał się doktór Rossper. Nic więc innego, tylko komisarz Pretowicz podszył się pod osobę swego brata, aby zyskać zaufanie u Niemców, którym ten brat kiedyś się wiernie wysługiwał...

— A kanalja! — zacisnął zęby profesor. — Za wszystko to muszę się z nim porachować. Tem niemniej jesteśmy obstawieni i dziś jeszcze musimy uciec.

— Ciekawe też co dzieje się z tym jego bratem — dodał Chwat, kończąc swą toaletę.

— Nie czas teraz nad tem się zastanawiać — w zniecierpliwieniu rzucił Krascow. — Niech pan będzie u mnie z autem o zmroku. Naturalnie musi pan tego policyjnego Buick'a odpowiednio opatrzyć. Mogą nas nawet ścigać. Pretowiczowi nie można wierzyć. To pierwszorzędny pies. Ale niech tylko wpadnie w moje ręce!

Krascow zatrzymał auto i wysiadł. Przeszedł kilka ulic, rozejrzał się i spotkanej taksówce kazał się zawieźć do swego biura.

— A co, był ten profesorzyna? — zagadnął Pretowicza, zjawiając się znienacka w jego gabinecie.

— Był panie naczelniku.

— No i co? Ma go pan tu?

— Nie, wyszedł.

— Jakto?! Nie zatrzymał go pan? Przecież pana o to prosiłem! Ta sprawa za bardzo mi już dokucza! Trzeba im raz nareszcie łeb ukręcić!

— Profesor ma przyjść niebawem.

— Jeżeli pan go za mocno macnął, to stary może dać nogę.

— Jeżeli już nie dał panie naczelniku — znacząco odparł Pretowicz.— Myślę jednak, że i bez jego osoby będziemy mogli się obyć...

Krascow-Dreiling spojrzał badawczo na swego pomocnika.

W tejże chwili zapukał woźny i zameldował:

— Pan profesor Emil Boncourt.

Krascow schwycił zmieszany wzrok Pretowicza i uśmiechnął się zwycięsko.

— A... — obejrzał się na drzwi. — Naturalnie prosić! Albo cwany, albo Bogu ducha winien — zdążył szepnąć do zdumionego w najwyższym stopniu Pretowicza, który osłupiałym wzrokiem patrzył znów na wchodzącą do jego gabinetu a niedawno widzianą postać tajemniczego profesora chemji.

Krascow uprzejmie przywitał profesora i zaprosił go do swego gabinetu.

Po pewnej pauzie, podczas której obadwaj: Chwat i Krascow porozumieli się co do dalszej taktyki, ten ostatni kazał zawezwać szefa kancelarji, Pretowicza i stenografistkę, aby protokólarnie i przy świadkach przesłuchać profesora Emila Boncourt.

Staruszek jednak nie powiedział nic nowego, a lekceważącem traktowaniem go przez naczelnika Dreilinga był więcej oburzony, niż zachowaniem się komisarza Pretowicza. W rezultacie badania obiecano profesorowi złożyć oficjalną wizytę w jego laboratorjum najdalej jutro i osobiście przekonać się o jego pracach „naukowych“.

Po wyjściu tajemniczego chemika naczelnik Dreiling zwrócił się ze znaczącem oświadczeniem do Pretowicza:

— A jednak muszę przyznać panu rację. To sprytna wyga. Dziś jeszcze należy zbadać te wszystkie papiery. Obławę, którą naznaczyłem na jutro rano, trzeba przyspieszyć. Musi pan ją zorganizować jeszcze dzisiaj wieczorem, bo ptaszek może się ulotnić, albo w nocy sprzątnąć kompromitujące go dowody.

— Rozkaz, panie naczelniku! — automatycznie odparł Pretowicz który dotąd nie mógł jeszcze opanować swego zdumienia.

— Zabierzmy się więc natychmiast do przeglądania tych papierów, szczególniej tego planu, który jest taki tajemniczy..

Kiedy zasiedli w gabinecie Dreilinga, zabronił sobie sobie przeszkadzać.

Po kilkugodzinnem badaniu dokumentów Krascow-Dreiling polecił zamknąć je Pretowiczowi do jutra w swojem biurku.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Na jutro, mamusiu — proszę o budyń Oetkera.

Chłopak ma rację! Budyń Oetkera z sosem waniljowym lub sokiem malinowym jest odpowiednim deserem dla dorastającej młodzieży.
Budynie Oetkera działają na przyrost krwi i kości, są oifite w cenne sole odżywcze, a ponieważ przyrządza się je na mleku, są podwójnie pożywne. Z budyniami Oetkera w tych warunkach gospodarzy Pani bardzo oszczędnie.
Doskonałe wskazówki do przyrządzania legumin i galaretek znaleźć można w nowej, barwnie ilustrowanej książeczce z przepisami Oetkera, wydanie F. Otrzymać ją można u każdego kupca korzennego. O ile jest wyczerpaną, należy zwrócić się wprost, załączając 40 groszy w znaczkach, pod adresem:

Dr. A. Oetker, Oliwa.

Dziennikarze pomorscy radzą nad swoim losem.

Z walnego zgromadzenia Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich w Toruniu.

(s) Jak przedwczoraj pokrótce donieśliśmy, odbył się ub. niedzieli w dworze Artusa **w Toruniu** doroczny walny zjazd członków Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich. W obecności 30 zgromadzonych **zagaił posiedzenie prezes p. redaktor Jan Teska.** Tegoroczne walne zebranie zwołał zarząd z pewnem opóźnieniem, a to ze względu na okres wyborów do izb ustawodawczych. Po powitaniu obecnych przystąpił p. prezes do sprawozdania ze swej czynności w ciągu roku ubiegłego.

Zarząd pracował usilnie, starania jego jednakże przyniosły pożądany skutek tylko w części, ponieważ władze państwowe odnoszą się do dziennikarzy naogół bardzo nieprzychylnie. **Stan dziennikarski nie spotyka się u rządu z należytem zrozumieniem roli prasy w życiu państwowo-twórczem i uznaniem zasług publicystów na polu społeczno - kulturalnem.** Nietylko krępuje się wolne słowo nieszczęsnemi dekretami, ale i wtedy, gdy chodzi o kwestje zawodowe, rząd syndykatom nie idzie na rękę. **Sprawa bezpłatnych wzgl. ulgowych biletów kolejowych** np. napotyka na ogromne trudności w ministerstwie komunikacji. Tak samo mało widoków powodzenia ma prośba syndykatu pomorskiego do rządu w sprawie bezpłatnego udzielenia parceli pod **budowę letniska na wybrzeżu morskiem.** Wprawdzie władze przeznaczyły dla dziennikarzy działkę na Helu, ale daleko od plaż, tak że miejsce to jest bardzo niedogodne.

Smutne refleksje nasuwają się, gdy się zważy, że **dziennikarze na terenie Pomorza nie są zrzeszeni w jednym syndykacie.** Utworzył się bowiem powien odłam, który gromadzi jedynie dziennikarzy jednego obozu politycznego, podczas gdy **legalny Syndykat Dziennikarzy Pomorskich** skupia członków o różnych zapatrywaniach politycznych. **Wszyscy dziennikarze zamieszkali i działający na pewnem terytorjum, winni znaleźć się pod jednym sztandarem, bez względu na swą przynależność partyjną.**

Syndykat Dziennikarzy Pomorskich spełnia swoje zadanie należycie. Często urządzane **zjazdy,** dobrze zorganizowane, przyczyniają się znacznie **do utrwalenia harmonji koleżeńskiej** tak niezbędnej właśnie w zawodzie publicystycznym.

Pod koniec swego sprawozdania ubolewał p. prezes Teska nad smutnym faktem, że **rząd nie traktuje należycie wycieczek dziennikarzy zagranicznych,** pozwalając się wyprzedzić nawet państwom bałkańskim. Rumunja i Jugosławja n. p. przyjmowały publicystów polskich z należnemi im honorami, goszcząc ich nader mile, a u nas pod tym względem panuje dziwna, niespotykana pozatem (np. na przyjęcie władcy Afganistanu, wydano aż dwa miljony złotych!), i wprost rażącą oszczędność.

Pracę ustępującego zarządu charakteryzowało również **sprawozdanie sekretarza** p. red. Sobocińskiego: zarząd zebrał się w ciągu roku 8 razy i załatwił szereg ważnych kwestyj. M. in. wysłał do Syndykatu Dziennikarzy Wileńskich telegram z wyrazami solidarności w czasie strajku demonstracyjnego, skierowanego przeciw dekretowi prasowemu. Pozatem zarząd czynił starania u wydawców w kwestjach zarobkowych. **Syndykat Dziennikarzy Pomorskich liczy obecnie 54 członków.**

Skarbnik p. red. Zagierski rozliczył się z dochodów i rozchodów. Saldo kasy wynosi około 400 złotych, proponowany budżet zaś balansuje się w sumie 2600 złotych. Ks. kanonik Łukaszkiewicz wniósł **w imieniu komisji rewizyjnej** o udzielenie skarbnikowi pokwitowania, co też zebranie po dyskusji uczyniło.

Dyskusja była bardzo ożywiona, cechowała ją jednak zupełna harmonja. Na wstępie uczczono przez powstanie pamięć zmarłego kolegi ś. p. Kazimierza Dąbrowskiego. Następnie **p. red. Formański** ubolewał nad tem, że dziennikarze pomorscy, pracując dla innych zapominają o sobie, gdyż nie mają swego przedstawiciela w sejmie, którego wstawiennictwo przyczyniłoby się walnie do poprawy stosunku rządu do dziennikarzy. **P. red. Cieszyński** mówił na temat życia społecznego i publicystycznego w Gdańsku. **P. red. Wasilewski** podkreślił sumienną pracę zarządu dotychczasowego.

Wybory dały wynik, będący dowodem uznania pracy dotychczasowego zarządu. **Wybrano go bowiem ponownie prawie w komplecie. Prezesem na mocy tajnego głosowania wybrany został jednogłośnie p. redaktor Teska, członkami zarządu zaś pp. redaktorzy Formański, Wasilewski, Rakowski, Zagierski, Cieszyński, Sobociński, Błoński i Łydko.** W skład komisji rewizyjnej weszli pp. red. Szczuka, ks. kanonik Łukaszkiewicz i Stanach, do komisji zarobkowo-gospodarczej pp. red. Łydko, Sokołowski, Zasadzki i Kiełbratowski. Sąd honorowy tworzą pp. red. Rakowski, Zasadzki, Sokołowski i Weese.

Po przerwie obiadowej, która upłynęła na miłej pogawędce, zarząd ukonstytuował się, jak następuje: prezes — Jan Teska, wiceprezes — Wasilewski, sekretarz — Sobociński, zastępca sekretarza — Łydko, skarbnik — Zagierski, radni — Formański, Błoński, Cieszyński i Rakowski.

Do Syndykatu przyjęto jako członków pp. Dolińskiego z Grudziądza, Czarlińskiego z Torunia, Konarskiego, Dobrostańskiego i Szallę z Bydgoszczy.

W dalszym ciągu walnego zebrania **obradowano nad wnioskami.** Omawiano sprawę organizacji odszczepieńczej i uchwalono odpowiednią rezolucję. Rezolucję tę, jak również inne, przytoczyliśmy we wtorkowym numerze „Dziennika Bydgoskiego“. Dotyczyły one stosunku rządu oraz polskich władz w Gdańsku do dziennikarzy, tudzież sposobu polemiki między kolegami. Po załatwieniu szeregu innych spraw ściśle organizacyjnych p. prezes Teska **walny zjazd zamknął,** wzywając do dalszych wysiłków w kierunku podniesienia prestiżu stanu dziennikarskiego.

W „konfraterni“ odbyło się następnie przyjęcie dziennikarzy przez toruńską brać artystyczną. Obowiązki gospodarza pełnił przy pomocy kilku pań p. prof. Gros, a przywitał gości, objaśniając cel i historję „konfraterni“ p. red. Grabowski.

Ta toruńska „Jama Michalikowa“ urządzona została w r. 1920 dzięki staraniom znanego malarza Fałata. Pamiątką po nim jest ogromny pendzel ...historyczny, którym (jak dowcipnie mówił p. Grabowski) wprawdzie Fałat nigdy nim nie malował, ale króry bądźcobądź jest pendzlem... Konfraternia mieści się w zacisznym pokoju na parterze w ratuszu. Znajduje się w niej mnóstwo obrazów, karykatur, figurek szopkowych itd. Tu schodzą się artyści z pod znaku pendzla i pióra, aby we własnym zakątku, zdala od „profanów“, gawędzić i dyskutować.

Również dyrektor teatru toruńskiego p. Rygier przyjął uczestników zjazdu dziennikarskiego. A miał co pokazać! Operetka „Dama w masce“ podobała się ogólnie, a komedja pt. „Mysz kościelna“ wywołała wprost entuzjazm i szczery podziw dla inicjatywy dyrekcji teatru jak również dla koncertowej gry artystów.

Zjazd toruński miał więc zakończenie nadzwyczaj miłe. Po ożywionych, harmonijnych obradach zwiedzono bowiem konfraternię i teatr. Dzień niedzielny pozostanie uczestnikom zjazdu na długo w pamięci.

Kobieta obrabowała szofera

W Brukseli wydarzył się niezwykły w kronice policyjnej wypadek, świadczący o tem, że kobiety zaczynają odgrywać coraz śmielszą rolę w kryminalistyce.

Na jednej z ulic Brukseli, około godziny 10. wieczorem, wsiadła do taksówki nieznana kobieta i kazała się zawieść na ulicę Alberta Guirarda. Przybywszy na miejsce, wysiadła z samochodu i udając, że wyjmuje pugilares celem zapłacenia za jazdę, wydobyła z rękawa płaszcza rewolwer i wymierzywszy go w szofera, krzyknęła:

— Pieniądze, albo strzelam!

Szofer usłuchał i dał pieniądze. Kobieta, zabrawszy pieniądze, dodała groźnie:

— A teraz odjedź pan jaknajszybciej, bo inaczej...

I oddaliła się sama szybko. Szofer udał, że odjeżdża, w przeciwnym kierunku, zawrócił jednak po chwili i pojechał za nieznajomą. Po drodze spotkał dwu policjantów, którym dał znać o napadzie. Nieznajomą kobietę aresztowano jeszcze na ulicy. Trzymała w ręce rewolwer.

Sprowadzona na policję oświadczyła, że nazywa się Paulina Raelands, liczy 24 lat i dokonała napadu z nędzy, nie miała jednak zamiaru nikogo zabijać. Istotnie, rewolwer jej nie miał ani jednego naboju.

IX. Zjazd Polskiego Związku Kolejowców na okręg gdańskiej dyrekcji kolejowej.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“).

Dzień drugi.

Obrady drugiego dnia zjazdu rozpoczęły się o godzinie 8 rano. Ze względu na to, że komisja do tej chwili prac swoich nie wykończyły, przystąpiono dla wykorzystania czasu do punktu porządku obrad, obejmującego tzw. „wolne głosy“. Na czoło wysunął się tu **nagły wniosek, dotyczący ubezpieczenia pracowników zatrudnionych przy powiatowych kolejkach,** opłacanych przez samorządy powiatowe, ale nie korzystających z praw emerytalnych. Pracownicy ci zapezpieczeni byli do tej pory w Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu i mają na podstawie nowej ustawy o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. nr. 35 1928 r.) podlegać nowej Ubezpieczalni. Zarządy kolejek powiatowych i prywatnych postanowiły jednak zameldować do nowego ubezpieczenia jedynie urzędników administracyjnych, pozostawiając temsamem kierowników parowozów, drużyny konduktorskie i pracowników torowych poza nawiasem nowego ubezpieczenia. Wnioskodawcy stanęli słusznie na stanowisku, że powyższe kategorje pracowników należałoby podciągnąć pod ubezpieczenie pracowników umysłowych, choć ich ustawa wyraźnie nie wymienia, skoro ustawa podciąga pod pojęcie pracowników umysłowych nawet ekspedjentów, zatrudnionych w handlu. **Uznając nagłość sprawy, jednomyślnie uchwalił zjazd rezolucję, polecającą Zarządowi Okręgowemu skierowanie sprawy za pośrednictwem Zarządu Głównego P. Z. K. do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.**

W dalszym ciągu wolnych głosów poruszano najrozmaitsze bolączki. Większość przemówień dotyczyła położenia najniższych kategorji pracowników kolejowych, drogowców, strażników, torowych itd. Poruszono także bardzo szczegółowo położenie zwrotniczych, monterów sygnalizacji, zaporowych, obchodowych, sprawę premji w warsztatach kolejowych, sprawę kwalifikacji egzaminów, awansów i t. d. i t. d. Wywodzili się nad temi sprawami pp. Szulc (Tczew), Nełkowski (Gdańsk), Borkowski, Polak i Sikora (Bydgoszcz) naczelnik Wendyłowski (Tczew), Matusiak (Toruń). Kucharski (Chełmża), Muchewicz (Kowalewo), Prabucki (Czarna Woda) i Radecki (Bydgoszcz).

Pozatem przemawiali na tematy ogólne i zasadnicze p. Zychoń (starszy kontroler eksploatacji Bydgoszcz) i redaktor „Dziennika Bydgoskiego“ p. Bigoński. Pierwszy poruszył sprawę budowy sanatorjum PZK na własnych gruntach w Orłowej i w Jastarni na Helu oraz sprawę zrzeszenia kontrolerów jako sekcji przy PZK. Drugi zwrócił uwagę na konieczność szybszego informowania prasy o wynikach interwencji i audjencji podejmowanych przez Zarząd Główny PZK w Ministerstwie Komunikacji w sprawach, interesujących szerszy ogół.

W toku obrad powyższych przybył na salę obrad p. inżynier Łopuszański, prezes Zarządu Gł. PZK z Warszawy, witany owacyjnie przez wszystkich zebranych i osobnem, pełnem serdecznego przywiązania przemówieniem marszałka Zjazdu p Oćwieji.

Przygotowane przez specjalną komisję

wnioski

zareferował wicemarszałek p. Wolski. Najpoważniejsze z nich przekazano jako uchwały Zarządowi Gł. dla załatwienia w władzach centralnych. Wymienić tu wypada sprawę niesprawiedliwego podatku dochodowego, obarczającego obywateli, żyjących z pracy najemnej w większym stopniu niż zawody wolne, składające deklaracje o dochodzie, sprawę poborów, list starszeństwa, sprawę klasyfikacji stawniczych, sprawę emerytur i pragmatyki, wolnego wyboru lekarza, umundurowania, płaszczy nieprzemakalnych dla pracowników, zatrudnionych na torach, sprawę wynagrodzenia godzin nadliczbowych dla kancelistów, sprawę mieszkań urzędowych dla urzędników kolejowych w Gdyni itd.

Po załatwieniu wniosków, przystąpił zjazd na podstawie referatu przewodniczącego komisji matki p. Liebthala z Bydgoszczy do

wyboru zarządu okręgowego.

Prezesem został ponownie (trzeci rok) p. Jabłoński, wybrany wśród burzy oklasków i okrzyków „Niech żyje!“ Wiceprezesami zostali pp. adjunkt Nełkowski (Gdańsk) i dyspozytor pracy Sikora (Bydgoszcz). Sekretarjat powierzono ponownie starszemu asesorowi Broszczakowi a skarb starszemu asesorowi Grząkowskiemu z Gdańska.

W skład szerszego zarządu weszli jako ławnicy pp. warsztatowiec Polak,

(Bydgoszcz), monter sygnal. Szmelter (Chojnice), nacz. stacji Chryniszczak (Tczew), magazynier Markowski (Tczew) kontroler kasowy Merc (Bydgoszcz), adjunkt Gołąbek (Bydgoszcz), asystent Bocian i starszy monter sygn. Matusiak (Toruń), starszy kancelista Obrębski (Grudziądz), rewident wagonów Hirsch (Brodnica), st. monter sygn. Brzozowski (Działdowo), st. asystent Tomica (Jablonowo), prow asystent Nieczkowski (Nakło), zwrotniczy I kl. Skoczki (Gdynia), asesor Wolski (Bydgoszcz), wydawca materjałów Dużowski (Kościerzyna), rewident wagonów Freund (Wejherowo) i st. ustawiacz Witrążek (Laskowice).

Do Komisji rewizyjnej wybrano pp. asesora Radomskiego (Gdańsk), st. asesora Praczkowskiego (Bydgoszcz) i werkmistrza Michalaka (Gdańsk).

Po przyjęciu preliminarza budżetowego, opracowanego przez komisję budżetową na podstawie zeszłorocznych doświadczeń z uwzględnieniem nowych potrzeb organizacyjnych (jak np. częstsze zebrania prezesów kół), bez zmian, zarządził marszałek Oćwieja jednogodzinną

przerwę obiadową.

Obrady popołudniowe rozpoczęły się o godzinie 14,30 kontynuowaniem wolnych głosów w obecności przedstawiciela dyrekcji p. Birońskiego. Przemawiali pp. Polak (Bydgoszcz), Nełkowski (Gdańsk), Radecki (Bydgoszcz) i Rydziński (Laskowice). W odpowiedzi na poruszone sprawy i uchwalone wnioski zabrał głos p. dyr. Biroński. Podkreślił on, że z radością stwierdza wysoki poziom obrad, przez które się jak złota nić przewija uczucie szczerej troski nie tylko o dobro kolejowca, ale i państwa, przyrzekł równocześnie, że wszystkie sprawy zostaną rozpatrzone bezstronnie i życzliwie.

Na życzenie wszystkich delegatów wygłosił p. prezes Łopuszański następnie obszerny referat, w którym najpierw określił warunki, wśród jakich PZK realizować musi swoje postulaty, w drugiej linji zaś zdał sprawę ze stosunku Zarządu Gł. do najrozmaitszych zagadnień, interesujących poszczególne dekasterje służby kolejowej. Referat, świadczący o powadze, z jaką Zarząd Główny podchodzi do wszystkich prac i ogromnej znajomości rzeczy prezesa PZK, nagrodzono burzliwemi oklaskami.

Pod koniec zjazdu zabrał głos prezes okręgowy p. Jabłoński,, który podziękował delegatom za zaufanie, okazane zarządowi, zaapelował do delegatów, aby to zaufanie okazali czynem przez silne poparcie wszystkich poczynań zarządu i ożywienie propagandy na rzecz zasad Związku. Następnie skierował p. Jabłoński słowa szczerego podziękowania do przedstawicieli władzy i Zarządu Głównego, którzy w zjeździe uczestniczyli i do przedstawiciela „Dziennika Bydgoskiego“ jako pisma, które sprawom pracowników kolejowych zawsze okazuje wielką życzliwość i swój serdeczny stosunek do PZK, zadokumentowało raz jeszcze przez wysłanie na dwudniowe obrady zjazdu swego przedstawiciela.

Po wyczerpaniu porządku obrad zamknął marszałek Oćwieja zjazd, wezwawszy zebranych do odśpiewania „Roty“. Delegaci rozeszli się wśród okrzyków **„Niech żyje Polska!“ „Niech żyje P. Z. K.!“**

ST. MOCZARSKI

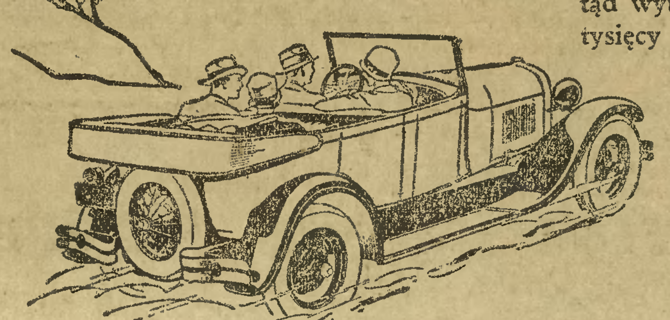
Wiosenna baśń.

Patrz! księżyc wzeszedł na niebo spłoniony
Z za sadu wiśni, strojnych w białe kwiaty,
I oto zaraz srebrne kładzie szaty,
Aby rozświetlić białych drzew korony.

Chodź teraz ze mną w ogród osrebrzony;
Błękitna baśń nas uniesie w zaświaty,
Przyfrunie anioł, posłaniec skrzydlaty,
Wiosennych zwierzeń czarem otoczony.

Chodź teraz ze mną. Czyż nie wierzysz w baśnie?
Słowika pieśni tak o szczęściu płyną...
Chodź, zanim promień księżyca zagaśnie.
Porzuć wahanie, przesłodka dziewczyno,
Bo bramy raju wiatr chłodny zatrzaśnie
I szepty wiosny na zawsze zaginą.

Oszczędność tysięcy złotych

NOWY FORD daje znacznie większą pewność w jeździe, szybkość, komfort, oszczędność w zużyciu paliwa i wytrzymałość, niż w najśmielszych marzeniach możnaby się było spodziewać po samochodzie tej klasy. W niskiej jego cenie znajdują swe odzwierciedlenie najnowsze ekonomiczne metody fabrykacji, które są taką samą rewelacją jak sam nowy wóz Forda.

Zasada Forda, aby do fabrykacji każdej poszczególnej części wozu używać własnych źródeł surowców, zaoszczędza kupującemu tysiące złotych, które przy nabyciu każdego innego wozu podobnej jakości musiałby wydatkować.

Jeśli zechcecie tylko porównać nowy wóz Forda z innemi tej samej klasy pod względem wyglądu zewnętrznego, komfortu, szybkości, akceleracji, zręczności w ruchu ulicznym, jazdy cichej i bez wstrząsów przy każdej szybkości, łatwości z jaką bierze wzniesienia i góry, niskich kosztów utrzymania i naprawy, wreszcie pod względem niespotykanej dotąd wytrzymałości poprzez wiele tysięcy kilometrów jazdy — zrozumiecie wówczas, dlaczego pojawienie się nowego Forda pamiętnem będzie w historji rozwoju automobilizmu i dlaczego właśnie nowy Ford *musi* stać się Waszym wozem

ROADSTER ZŁ. 8450. — PHAETON ZŁ. 8660. — COUPÉ ZŁ. 10.580.
TUDOR ZŁ. 10.760. — FORDOR ZŁ. 11.865. — SPORT COUPÉ ZŁ. 11.205.

Zderzaki ... Zł. 295. — Ukryte siedzenie Roadsteru i Coupé ... Zł. 410.

Wszystkie ceny rozumieją się f. o. b. Gdańsk łącznie z cłem.
Bez podatku obrotowego.

Ford

FORD MOTOR COMPANY A/S

Najgorszymi doradcami są fanatyzm i nienawiść.

(Ankieta „Dziennika Bydgoskiego“ o Wieży Wolności).

X.

Niema gorszego doradcy nad nienawiść. Kto nią się powoduje, zatrąca zdrowy sąd i miarę tego, co się godzi, a co nie.

W stosunku do Niemców społeczeństwo nasze dzieli się na dwa odłamy: na takich, przeważnie obywateli z pod zaboru niemieckiego, którzy od Prusaków bardzo dużo wycierpieli, nienawidzą ich żywiołowo i radziby mścić się na każdej rzeczy, która przeszłość przypomina. Na szczęście nawet między byłymi obywatelami państwa niemieckiego jest tylko niewielu takich pasjonatów. Są to w dodatku umysły porywcze, folgujące bez zastanowienia swoim instynktom nienawiści i niszczenia.

Obywatele z pod caratu i z Małopolski nie doznali tylu i tak ciężkich krzywd, więc oceniają kwestje jak wieża Wolności spokojnie i rzeczowo. Ale i pozatem są oni w uczuciach swoich więcej zrównoważeni. Weźmy tylko Małopolan wschodnich. Trudno sobie wyobrazić większe krzywdy, od tych, jakie ludność tej połaci kraju spotkały ze strony Ukraińców w r. 1919. Nie ucisk i twarde prawa, ale pospolite mordy, dokonywane na polskiej ludności, znaczyły krwawo te niedawne dzieje. I pomimo tego, że są one tak niedawne, a tak przytem okropne, między Polakami i Rusinami zapanowało już jakieś zgodne współżycie. Jest jeszcze pewien żal, ale niema już nienawiści. Przynajmniej z naszej strony.

Nic dziwnego, że ludziom takiej umysłowości burzenie wieży Bismarka nie może się pomieścić w głowie. Tem bardziej, że przechodziliśmy już podobną psychoanalizę ze zburzeniem Soboru w Warszawie. Decyzja co do tego powstała pod wpływem upojenia co tylko odzyskaną wolnością, podczas gdy wyrok na wieżę Bismarka wydany został bez mała po 10 latach. Jest to okres czasu, gdy namiętności mogły ochłonąć, gdy rozum mógł przyjść do słowa, a nie fanatyzm.

Soboru dziś szczerze żałujemy. Wyciera nam tym Soborem oczy opinja całego świata. Ściągnąwszy z Szwajcarji nasze zbiory narodowe, budujemy dla nich Muzeum kosztem kroci miljonów złotych. Gdyby stał jeszcze Sobór, to mielibyśmy dla tych zbiorów monumentalny gmach, jakiego dziś nie postawi się ani za miljard!

Spojrzmy bliżej. Została nam po Niemcach kurtyna w Te[illegible] Miejskim. Nie widziałem jej, ale podobno bardzo piękna i o wielkiej wartości artystycznej. Zasmarowaliśmy ją, bo to była niemiecka robota! Alež na miłość Boską — spalmy w takim razie i Bibljotekę Miejską po wyniesieniu z niej polskich książek, bo to też spadek po Prusakach i to spadek o czysto niemieckim charakterze. I wogóle mielibyśmy bardzo dużo do niszczenia, gdyby było nakazem rozumu, niszczyć zabytki, pozostawione nam po dawnych najeźdźcach.

W ten sposób spraw ujmować nie można. Rozumiałbym Kafrów, niszczących dzieła kultury, wniesione do ich kraju przez cywilizowanych zdobywców. Ale nie przystoi rola burzyciela narodowi, który sam ma za sobą wielowiekową kulturę, ale pała śmiertelną nienawiścią do sąsiada o wielkich, bardzo wielkich walorach cywilizacyjnych.

Prof. Eugenjusz Sikorski.

GNIEWKOWO. (Inwalidzkie biuro pośrednictwa pracy). Na mocy art. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 1924 r. upoważniono grupę Związku Iwalidów Wojennych w Gniewkowie do założenia społecznego biura pośrednictwa pracy. Podając powyższe do łaskawej wiadomości, **zarząd Zw. Inwalidów prosi uprzejmie pp. właścicieli ziemskich oraz fabryki i przedsiębiorstwa o łaskawe zgłaszanie zapotrzebowania sił roboczych.** Biuro posiada rozmaite siły męskie i ziemskie, które każdego czasu mogą zaofiarowane wolne miejsca zająć. Biuro mieści się w Gniewkowie, Rynek 1 i jest czynne od godz. 9 do godz. 4-ej po południu.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

DÓBRCZ. (Uroczystość 3 maja). Z inicjatywy Tow. Pow. i Woj. z Trzeciewca z niezmordowanym prezesem p. Ostrowskim urządzono dnia 3 maja br. uroczysty obchód. O godzinie 9 rano wymaszerowano z Trzeciewca do Dobrcza na nabożeństwo, które odprawił ks. dziekan Jaruszewski. W pochodzie do kościoła maszerowali: Tow. Pow. i Woj., Młodzież ze sztandarami, Inwalidzi i nasi mali ze szkół: Trzeciewiec i Włuki. Po nabożeństwie urządzono na placu szkolnym akademję, podczas której dzieci ze szkoły p. Piechoty (Dóbrcz) odśpiewały kilka pieśni i zadeklamowały parę wierszyków. Za śpiewy i deklamacje dziękowali licznie zebrani hucznemi oklaskami. Okolicznościowe przemówienie wygłosił kdt. Tow. Pow. i Woj., który zakończył okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Prezydenta Mościckiego. Orkiestra odegrała hymn narodowy. Następnie Tow. Pow. i Woj., Młodzież i dziatwa szkolna udali się z orkiestrą do Trzeciewca, gdzie staraniem prezesa p. Ostrowskiego urządzono wspólne śniadanie. Podczas śniadania koncertowała orkiestra.

O godz. 3 po poł. wyjechano wozem drabiniastym, przysłanym przez p. Żychlińskiego z Kusowa do Trzęsacza, gdzie odbyły się zawody strzeleckie o nagrody. Po strzelaniu zawodnicy z orkiestrą wrócili do Trzeciewca. Wieczorem w sali p. Ostrowskiego urządzono zabawę taneczną, podczas której bawiono się ochoczo do rana.

KCYNIA. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej urządza w niedzielę, dnia 13 bm. w sali „Hotelu Polskiego“ **Wieczornicę** z następującym programem: 1) Deklamacja solowa p. t. „Oda do młodości“; 2) Ewa Miaskowska, obrazek dramatyczny w 4 aktach z czasów oblężenia Trembowli; 3) Deklamacja solowa p. t. „Śmierć pułkownika“. Po przedstawieniu zabawa taneczna. Początek punktualnie o godz. 8 wieczór. — O liczny udział Obywatelstwa m. Kcyni i okolicy prosi Zarząd.

Szubin.

Święto narodowe. Obchód święta narodowego wypadł w Szubinie nadzwyczaj okazale. W przeddzień święta orkiestry Zakładu Wychowawczego i Stow. Młodzieży Polskiej urządziły capstrzyk przy współudziale Powst. i Wojaków i Straży Pożarnej. W dniu 3 maja o godzinie 8,45 zebrały się wszystkie towarzystwa przed Domem Polskim, skąd wyruszył pochód ze sztandarami i orkiestrą na uroczyste nabożeństwo do kościoła parafjalnego. O godz. 9-tej rozpoczęła się Msza św., którą celebrował ks. prob. Sterczewski, Kazanie wygłosił ks. radca Sołtysiński. Po nabożeństwie w pochodzie przemaszerowano przez miasto, przy parku miejskim odbyła się defilada, którą odebrał p. starosta Kutzner w otoczeniu przedstawicieli władz miejskich, powiatowych i oficera instrukcyjnego. Tłumy publiczności zaległy park i ulice. W defiladzie wzięli udział: Stow. Młodzieży Polskiej, Tow. Powstańców i Woj., Koło Inwalidów Woj., Bractwo Strzeleckie, Tow. Gimn. Sokół, Och. Straż Pożarna, Stow. Mł. Polskiej, Tow. Robotników, Tow. śpiewu „Halka“, nowozałożone Koło Cyklistów, orkiestra Zakładu Wychowawczego z dzielnym zastępem wychowanków, drużyną harcerską utworzoną przy Zakładzie i dziatwa szkolna. Po ukończeniu defilady pochód rozwiązano przed Domem Polskim. O godzinie 12 odbyła się rewja sportowa urządzona przez władze wojskowe na boisku miejskiem oraz zawody sportowe. Wieczorem o godz 7 odbyła się w Domu Polskim uroczysta akademja na którą składały się śpiewy, deklamacje, tańce solowe oraz wykład z obrazami świetlnemi.

Nowe placówki polskie. Pan Kijewski z Kcyni nabył drogą dzierżawy od niemca Hercana przy ul. 3. Maja restaurację i winiarnię którą prowadzić będzie pod własną firmą. — Przy Rynku, w dawnej hurtowni wyrobów tytoniowych otworzył p. Bernard Kalinowski skład porcelany i szkła. — Przy ul. Winnicy p. K. Trudnowski otworzył skład kolonjalny dawniej L. Kędzieja. Nowym placówkom „Szczęść Boże“.

Ku zadowolenia obywatelstwa a zwłaszcza młodszego stwierdzamy, że Magistrat już przystąpił do budowy łazienek letnich, które w bieżącym sezonie prawdopodobnie będą otwarte do użytku publicznego.

Rada Powiatowa W. T. K. R w Szubinie apeluje do wszystkich pp. Rolników by w dniu 20 maja rb. wszyscy spieszyli na zjazd do Poznania. Wymaga tego poczucie solidarności rolnictwa wielkopolskiego.

Powiatowa Kasa Chorych w Szubinie buduje własny gmach.

Powiatowa Kasa Chorych przystąpi w najbliższym czasie do budowy gmachu dwupiętrowego. Gmach ten stanie w śródmieściu w dogodnem miejscu. Mieścić się w nim będą biura Pow. Kasy Chorych, gabinety lekarskie i dentystyczne oraz poradnie gruźlicy, jaglicy i poradnia dla matek i niemowląt. Również pobudowane będą przy gmachu Pow. Kasy Chorych łazienki dla użyteczności publicznej.

Szczęśliwą inicjatywę zawdzięcza Szubin p. Walkowskiemu, dobremu pracownikowi na niwie kas chorych. Pracuje on z całem oddaniem się, poświęceniem dla dobra sprawy. Należy stwierdzić, iż powiatowe kasy chorych w okolicy ujawniają coraz większą, szerszą działalność. Ostatnio rozbudowano się w Świeciu, obecnie przygotowuje się wielkie rzeczy w Fordonie, a ostatnio w Szubinie. Jest to znowu zasługą niezmordowanego w pracy komisarza kas chorych p. Wachowiaka z Bydgoszczy.

Dwa wielkie pożary w lasach państwowych i prywatnych w Osieku, powiat inowrocławski.

Dnia 3 bm. około godziny 2 w południe powstał pożar w leśniczówce Lesisko, oddziale 167, należącym do Nadleśnictwa Państwowego Osiek, pow. inowrocławski. Przy ogólnym zrębie drzewa drzewa zatrudnionych było kilku robotników leśnych firmy drzewnej Rahn z Zajezierza pod Gniewkowem. Robotnicy ci samowolnie w dniu święta narodowego udali się do lasu i pracowali od 6 rana do 9 przed południem. W czasie przerwy tj. około godziny 1 w południe zapalił robotnik Józef Owedyk papierosa. Od niedopałka natychmiast zapaliła się trawa. Owedyk zawołał na pomoc innych robotników i wspólnie zabrali się do gaszenia ognia, jednak wysiłki ich były bezskuteczne, ponieważ pożar ogarniał coraz szersze przestrzenie drzewne. Dopiero przy pomocy okolicznych robotników udało im się nad wieczorem zlokalizować pożar. Spaliło się około 7 ha zrębu drzewa budowlanego oraz opałowego, częściowo całkowicie oraz około 3 ha jednorocznego zagajenia w oddziale 187—188. Straty są olbrzymie, które ponosi skarb państwa oraz firma Rahn z Zajezierza. Robotników wydalono z pracy i przekazano prokuratorji w Bydgoszczy.

Drugi pożar wybuchł dnia 2 bm około 3,30 po południu. Ogień spowodował pociąg osobowy nr. 411, idący z Torunia do Bydgoszczy, na km 113,800, około budki kolejowej nr. 203. Od iskier ulatniających się z parowozu zapaliła się trawa w lesie prywatnym rolnika Wilhelma Griebego z Przyłubia Krajńskiego, pow. bydgoski. Wskutek nadzwyczaj silnego wiatru przeniósł się on na lasek, należący do rolnika Ernesta Langego z Przyłubia. Z powodu braku akcji ratunkowej przeniósł się pożar do lasu państwowego Nadleśnictwo Osiek, zwłaszcza do leśniczówki Grodzyna, gdzie objął przestrzeń około 150 ha. Spaliło się drzewo opałowe oraz żywy drzewostan. Szkody są bardzo wielkie. Z leśniczówki Grodzyny przeniósł się pożar na obszar leśnictwa Jezierce i Kabat, należące do Nadleśnictwa Państwowego Solec Kujawski. Dopiero po zaalarmowaniu całej okolicy i wezwaniu wojska z Torunia i Bydgoszczy zdołano około godziny 10 wiecz. pożar zlokalizować, a w kilka godzin później zupełnie ugasić. Władze kompetentne przeprowadzają dochodzenia.

Z Inowrocławia.

Zmiany w tut. garnizonie. Min. Spraw Wojskowych przeniósł podp. Krudowskiego z 59 pp. do 1 pułku strzelców podhalańskich, maj. Piskobuza z 59 pp. do Istytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie, mjr. Pasternaka z 4 pap. do Włodzimierza Wołyńskiego, mjr. Czajkowskiego z 4 pap. do Tarnopola i kapt. Robaszkiewicza.

Akademja Marjańska. Akademja ku czci Najśw. Marji Panny odbędzie się w niedzielę, dnia 13. bm. o godzinie 8 wiecz. w Hotelu Basta. Wykład wygłosi ks. prof. dr. Skaziński z Ostrzeszowa. Program zostanie ogłoszony. Akademję tę urządza się z okazji koronacji obrazu cudownego Matki Boskiej w Gostyniu, w dniach 23 i 24 czerwca br.

Socjaliści-lewicowcy rozrzucali w naszem mieście z okazji pierwszego maja ulotki o podburzającej treści, nawołując do rządów chłopsko-robotniczych. Czy niema na nich porządnego bata?

Uczciwy znalazca. Kolejarz Franke, zamieszkały przy ul. Cmentarnej nr. 5 zgłosił na policji fakt, że jego czteroletni synek znalazł na ulicy 20 złotych, którą to kwotę pragnie oddać prawowitemu właścicielowi. A więc zgłaszajcie się po pieniądze.

Odnowienie ołtarza w kościele św. Mikołaja. Na odnowienie ołtarza Pana Jezusa zebrał dotychczas ks. prob. Jaśkowski 916,70 zł a na ołtarz św. Antoniego 1650,80 zł. Odnowienie tych ołtarzy kosztować będzie przeszło 15.000 zł. Restaurację powierzono artyście-malarzowi p. Wróblewskiemu z Poznania.

O kontrolę książek kominiarskich. Zwracamy uwagę właścicielom domów, aby mieli kontrolną książkę kominiarską. Książka musi być zaopatrzona w stempel, czyli w opłatę stemplową, która wynosi jeden procent od kwoty, pobieranej przez kominiarza. Ażeby uniknąć natłoku z powodu przedkładania tych drugich w Urzędzie Skarbowym, każdy właściciel domu książkę winien wręczyć swojemu zakontraktowanemu kominiarzowi.

Za opór władzy i awanturowanie się skazał tut. Sąd Pokoju niejakiego Jana Jaggiego z Inowrocławia na dwa miesiące więzienia i jeden miesiąc aresztu oraz ponoszenie kosztów sądowych.

Kawiarnia p. Kazimierza Wróblewskiego przy ulicy Toruńskiej została po gruntownem wyrestaurowaniu i pięknem wymalowaniu w ub. wtorek znów otwarta. Kawiarnia ta cieszyła się zawsze wielkiem poparciem tut. obywatelstwa oraz pozamiejscowego. Polecamy ją dalszemu poparciu, zwłaszcza, że właściciel zasługuje na to jako wielki działacz społeczny.

Walne zgromadzenie akcjonarjuszów Hurtowni Ziemi Kujawskiej w Inowrocławiu będącej w likwidacji, odbędzie się dnia 24. bm.

Przetarg publiczny na rozbiórki walącego się domu w Parku Solankowym przy starej gazowni nastąpi dnia 12. bm. o godz. 9 przed południem w Miejskim Urzędzie Budowlanym w Inowrocławiu. Podkładki można uzyskać w tymże urzędzie.

Stawiajcie się do przymusowej straży pożarnej. Magistrat w Inowrocławiu ogłasza, że wszyscy obywatele, którzy otrzymali wezwanie do przynależenia przymusowego do straży pożarnej od 1. 4. do 30. 6. br. winni się stawiać do ćwiczeń we wszystkie środy każdego tygodnia. Początek dnia 9. bm. o godz. 6.30 po poł. w Strażnicy Miejskiej przy ulicy Średniej. Niestawiennictwo będzie surowo karane.

Trzeci Maj w Mątwach obchodzony był uroczyście przez nowoutworzony związek stowarzyszeń w tejże miejscowości. Około godz. 9.30 zebrały się wszystkie towarzystwa oraz młodzież szkolna z chorągiewkami przed „Sokolnią“, skąd wyruszyły do gmachu kasyna, przerobionego na kapliczkę, gdzie uroczystą mszą św. odprawił ks. Balcerek z Inowrocławia. Wygłosił on również okolicznościowe kazanie od stóp ołtarza. Następnie udano się w pochodzie na boisko szkolne, gdzie odbyła się uroczysta akademja. Słowo wstępne wypowiedział p. Eichhorst, poczem wygłoszono deklamacje, dzieci szkolne odśpiewały kilka pieśni narodowych, orkiestra sodowni pod kierownictwem p. Sobieszczaka odegrała wiązankę pieśni, a chór Tow. śpiewu „Halka“ odśpiewał dwie pieśni patrjotyczne. Akademję zakończono odśpiewaniem „Roty“ Konopnickiej. Po zakończeniu programu odbyła się defilada przed dyrekcją zakładów Solvay, zwłaszcza przed dyrektorem p. Tołłoczko. Uroczystość zrobiła głębokie wrażenie na wszystkich obecnych.

Kradzież. Z kawiarni „Ziemianka“ przy ul. Toruńskiej skradziono ub. niedzieli rozmaite wódki i papierosy, wartości 90 złotych.

Koło Polek przeniosło swą bibljotekę i zebrania do Parku Miejskiego. Zebrania odbywać się będą odtąd w każdy poniedziałek.

Na zebraniu Zw. Inwalidów Wojennych w Inowrocławiu, które się odbyło ub niedzieli w Parku Miejskim, zakomunikował p. prezes Pawlak o zmianach w zarządzie mianowicie: na miejsce p. Kalmana wszedł do zarządu p. Janowczyk, a w miejsce p. Nowickiego p. Smyk. Na zastępców wybrano pp. Elminowskiego i Domżalskiego.

Z życia Klubu Kręglarzy „Dziewiątka“ w Inowrocławiu. W ub. tygodniu odbyły się trzydniowe zawody w kulaniu o godność królewską. Zwyciężył po raz trzeci z rzędu p. Wojciech Streich z Inowrocławia, I. rycerzem został p. Edmund Malicki, a II. rycerzem p. Kazimierz Sołtysiak. Z okazji trzykrotnego zwycięstwa wręczony ma być królowi kręglarzy piękny portret własny malowany, dar klubu. Ub. środy podejmował p. Streich członków klubu w swoim gościnnym domu skromną kolacją.

Wielki pożar w Trlągu.

Ze Strzelna donoszą nam:

W nocy wybuchł pożar w zabudowaniach gospodarskich p. Władysława Pilichowskiego. Spaliły się: stodoła, obora, stajnia i szopy oraz sąsiedzka obora i szopa p. Murawskiej.

U p. Pilichowskiego spalił się pozatem żywy inwentarz, a mianowicie: 11 koni, 1 źrebak, 11 krów i kilnanaście świń. Poparzonych zostało 6 sztuk bydła i 1 koń. Oprócz tego deputatnikom spaliło się 10 świń Pastwą płomieni stały się pozatem z martwego inwentarza parowa młockarnia, żniwiarka, bryczki i bardzo wiele narzędzi rolniczych.

Dzięki miejscowej straży pożarnej oraz przybyłym okolicznym sikawkom mianowicie zaś motorowej ze Strzelna, która długiemi wężami czerpała wodę wprost z jeziora, udało się uratować stodołę pod słomą oraz śpichlerz p. Murawskiej.

Pracowały również straże z Janikowa, Głogówca, Strzelec i Kołodziejowa.

Ogólnie panuje przekonanie, że pożar powstał wskutek zbrodniczego podpalenia. Budynki były ubezpieczone. Gmina Trląg wyznacza 1.000 złotych nagrody za wskazanie zbrodniarza — podpalacza.

Gniezno.

Odczyt p. t. „Wpływ epoki lodowcowej na ukształtowanie się powierzchni Wielkopolski“ wygłosi w piątek, dnia 11. bm. o godz. 17-tej w auli gimnazjum p. dr. Świnarska z Poznania.

Akadem. Koło Gnieźnian urządziło w ub. sobotę wycieczkę na Targi Poznańskie, w której brało udział b. wielu członków.

Święto wiosenne W. F i P. W. odbędzie się w czwartek, dnia 17 bm. Program święta podamy w nast. numerze naszego pisma.

Święto pułkowe 17 p. a. p. odbędzie się w bież. roku w niedzielę, dnia 13 maja. Program uroczystości przewiduje na sobotę, 12 maja o godz. 10-ej odczyt z historji pułku, wygłoszony przez por. Stylla, o godz. 14-ej zawody lekkoatletyczne i o godz. 21-ej uroczysty capstrzyk i odczytanie listy poległych. W niedzielę, dnia 13 bm. odbędzie się o godz. 10-ej msza polowa i defilada na dziedzińcu koszarowym, o godz. 12-ej wspólny obiad żołnierski, o godz. 14,30 zowady konne dla oficerów i szeregowych pułku, o godz. 19,30 przedstawienie kinemat. dla szeregowych i o godz. 21,30 bal w kasynie oficerskiem.

Żydzi w Gnieźnie. Od pewnego czasu coraz częściej słyszy się o tem, że ten czy ów kamienicznik przyjął za dobre pieniądze lokatora żyda. Ostatnio rozeszły się wieści, że przy ul. Grzybowo 34 zamierza pewien żyd z Łodzi otworzyć interes.

Cyrk Medrano w przejeździe do Warszawy zatrzymał się w Gnieźnie i da w piątek, dnia 11 bm., w sobotę i w niedzielę kilka przedstawień. Zwierzyniec cyrku przedstawia się bogato, ostatnio zakupiono m. in. 15 lwów z Anglji.

„konfr.
przyjęcie dzie

Chwycił za rewolwer i strzelił do siostry.

Tragedja rodzinna w powiecie chodzieskim.

We wsi Urbano (pod Budzyniem), pow. chodzieskiego w ub. niedzielę rozegrała się tragedja rodzinna na tle niesnasek między 29-letnim synem gospodarza Kęciocha a jego 19-letnią siostrą co do podziału majątku.

Od dłuższego czasu rodzeństwo to toczyło między sobą spory i hałaśliwe kłótnie.

W ub niedzielę w godzinach popołudniowych nastąpiła między bratem a siostrą wyjątkowo gwałtowna sprzeczka w wyniku której Kręcioch, nie panując nad gniewem schwycił za browning i strzelił do własnej siostry, kładąc ją trupem na miejscu.

Po ochłonięciu z gniewu, widząc dokonaną zbrodnię, zabójca wsiadł na rower i wyjechał w niewiadomym kierunku. Zawiadomiona o tej zbrodni policja wszczęła energiczne dochodzenie, które wyjaśni właściwą przyczynę zabójstwa.

MARGONIN. Jak się handluje drzewem, służyć może przykład z Margonina. Pan W. K., szukając drogi do zarobku puścił się na handel drzewem. Z końcem ub. roku, chciał, jak opowiadają, kupić w nadleśnictwie w Margoninie około 180 mp. drzewa, którego jednak nie zapłacił, a wskutek tego nie miał prawa do niego. Po trzech miesiącach miał p. K. nawet oświadczyć, że drzewa tego nie kupuje, wobec tego, drzewo to sprzedano innemu obywatelowi margonińskiemu p. Ch., który otrzymał asygnatę na to drzewo, a gdy po nie furmankami do lasu zajechał, drzewa nie znalazł, bo je wywiózł p. K. bez wykupionej asygnaty, więc bez pieniędzy.

Z POMORZA.

MICHALE-DRAGOSZ. Obchód 3 maja. Towarzystwa polskie z Michala i Dragosza urządziły wspólny obchód w dniu 3 maja. O godz. 9 rano z przed restauracji p. Salczyńskiego ruszył pochód, który otwierał Sokół na koniu p. Cudzieło i p. Klein. Porządek pochodu był następ.: orkiestra 18 pułku, dzieci szkolne z Michala i Dragosza, Tow. Powstańców i Woj. z sztandarem z prezesem p. Różańskim i wójtem Kikulskim na czele, Sokoli ze swym prezesem p. Wasągiem, zamykało pochód Stow. Młodzieży Kat. z Lubienia. Mszę św. odprawił ks Wilemski, którą zamówił Sokół z Michala. Po Mszy św. udano się do ogrodu p. Salczyńskiego, gdzie w serdecznych słowach przemówił p. Różański, który podniósł znaczenie dnia tego. Wniesiono gromki okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i odśpiewano nast. z orkiestrą „Rotę". Po południu odbył się koncert a wieczorem zabawa, która udała się dobrze.

TUCHOLA. (Pożar lasu). Dnia 3. bm. powstał pożar w lesie państwowym leśnictwa Knicja, pow. tucholski, który zniszczył około 25 h lasu. Ogień powstał przez nieostrożne obchodzenie się z ogniem.

KOŚCIERZYNA. (Rozbicie kasy kolejowej). W nocy z dnia 2—3 bm. włamali się jacyś nieznani dotychczas sprawcy do kasy stacyjnej w Wielkim Klinczu, gdzie po rozbiciu kasy skradli przeszło 200 zł. Policja wdrożyła śledztwo.

KARTUZY. (Strajk robotników). Dnia 5. b. m. w kopalni żwiru w Przedni, pow. kartuski zastrajkowało 150 robotników. którym firma zalega z zapłatą od paru tygodni.

Toruń.

Nocny dyżur ma do dnia 11. bm. włącznie apteka pod „Orłem" Rynek Staromiejski.

Z Teatru Pomorskiego. Dziś, w środę, dnia 9. bm. o godzinie 7.30 wieczorem specjalne przedstawienie dla młodzieży szkolnej po cenach najniższych (od 20 gr. do 2 zł.) genjalnej 4-aktowej komedji Aleksandra Fredry p. t. „Zemsta".

W czwartek, dnia 10 bm. o godzinie 8,15 wieczorem świetna 3-aktowa komedja Fedora p. t „Mysz kościelna".

Zmarł na udar serca. Dnia 7. bm. na ulicy Grudziądzkiej zmarł nagle woźnica Browaru Pomorskiego z Podgórza Piotr Kaczmarek. Jak stwierdzono, śmierć nastąpiła wskutek udaru sercowego.

Trup dziecka w wozie. Dnia 3. bm. znaleziono w wozie obok toru kolejowego Toruń-Mokre—Grudziądz zmarłe dziecko, które miało na szyji owiniętą szmatę. Jak przypuszczać można dziecko zostało uduszone. Trupa odwieziono do kostnicy miejskiej.

Wystawa kilimów. Dnia 6. bm. staraniem Rodziny Wojskowej w Toruniu otwartą została w kasynie garnizonowym wystawa kilimów, które wyrabiają dziewczęta wiejskie.

Zjazd Delegatów Ch. D. w Toruniu. Komisaryczny Zarząd P. Stron. Chrz. Demokracji zawiadamia, iż w dniu 17 maja br. o godz. 10 przed południem odbędzie się zjazd wojewódzki delegatów Chrześć. Demokracji w Toruniu na sali w Strzelnicy ul. Przedzamcze nr. 2. W powyższym zjeździe mają prawo wziąść udział pp. prezesowie kół, mężowie zaufania oraz delegaci kół stosownie do przepisów regulaminu Porządek obrad będzie ogłoszony w dniu zjazdu.

Za komisaryczny zarząd: (—) Rogala.

Z wędrówek po Pomorzu.

Wąbrzeźno.

(Od specjalnego wysłannika Dz. Bydg.)

U ks. prof. Żyndy.

Ks. prof. Żynda jest wyjątkowym człowiekiem; jego niezmordowana energja, jego entuzjastyczny wprost zapał w pracy około organizacji młodzieży naprawdę budzi podziw każdego, kto się z tym oraczem na niwie społecznej kiedykolwiek bliżej zetknął.

Dużemu ks. prof. Żynda patronuje Związkowi Młodzieży. Nazwa tej organizacji brzmi: Katolicki Związek Młodzieży Polskiej na Diecezję Chełmińską, a kryje w sobie treść 25 000 młodzieży. Jest to poważny odłam młodego społeczeństwa, które w pracy organizacyjnej kształci się jakim bliżej należy być przyszłym obywatelem kraju.

Już o wczesnej porze, bo o godzinie ósmej zastaję ks. prof. Żyndę w biurze, zajętego pracą. Niezmordowany ten człowiek nie zna co wypoczynek. Przykro mi zabierać drogi czas zapracowanemu księdzu profesorowi, lecz niestety muszę być natrętny. Po zwykłych, streszczonych słowach powitania przystępuję do istoty sprawy i takie oto cudowne uzyskałem informacje. Proszę tylko nie kłaść tych słów na rachunek księdza profesora, bo ten z przedziwną o sobie zawsze mówi skromnością.

Właśnie ukończono plan pracy i budżet działu kulturalno-oświatowego. A ten plan pracy niezmiernie bogato się przedstawia:

a) Związek przystępuje do organizacji dwudniowych kursów organizacyjno-oświatowych dla członków zarządu poszczególnych stowarzyszeń, które rozsiane są po całem Pomorzu.

b) Związek dąży do zakładania bibljotek.

c) do zakładania i subwencjonowania kółek oświatowych, kursów wychowania obywatelskiego, zakupu aparatu kinematograficznego itd.

Umotywowanie tych projektów jest nader racjonalne. Potrzebę istnienia kursów dyktuje praktyka życia codziennego, stowarzyszenia bowiem muszą mieć odpowiednich kierowników. Wyszkolenie przyszłych kadr działaczy jest nieodzowną koniecznością, aby byli przygotowani do prowadzenia amatorskich kółek teatralnych, chórów itp.

Związek ma swoje kłopoty. Rozmach akcji rozbija się niejednokrotnie o to, co niestety jest wszystkiego „nervus rerum" — o peniądz... Niedostateczne zasoby materjalne nie pozwalają na to, by w intensywniejszym stopniu na kresach zachodnich wśród dorastającej młodzieży krzewić kulturę mowy ojczystej. Pole pracy jest ogromne. Jeszcze 98 większych parafij nie jest zorganizowanych i to jest powodem troski dzielnego patrona Związku, ks. prof. Żyndy.

W motywach planu pracy słusznie zaznaczono, że prowadzenie nauki musi iść po linji szkoły twórczej (samorozwojowej), aby w ten sposób wykształcić doskonalszy typ człowieka, przygotowanego do współdziałania w zbiorowem życiu społeczeństwa.

Wielki nacisk naczelne kierownictwo kładzie na dział wychowania fizycznego. Już w tym celu zaangażowano fachowego instruktora. Ze względu na to, że duży odsetek zorganizowanej młodzieży rekrutuje się z pośród sfer rolniczych, pomyślano o kursach oświaty rolnej. To są zamierzenia naprawdę rozległe i warto, by na to fundusze się znalazły.

W roku bieżącym w dniach 15 do 26 sierpnia związek urządza wystawę prac zorganizowanych uczniów. Jest nieomal matematyczną pewnością, że wystawa ta uda się nadzwyczajnie. W budżecie wstawiono pozycję na nagrody i na przewóz eksponatów ubogich uczniów.

Cały budżet tej akcji zamyka się sumą przeszło 20 000 złotych. Martwi się ks. prof. Żynda skąd tyle pieniędzy wziąć na to i na inne cele, które wyżej wskazaliśmy. Sądzić wypada, że na takie cele pieniądze znaleść się muszą, wszak tu chodzi o młodzież, o przyszłe pokolenie, a cóż może być najwyższą troską rozumnego społeczeństwa jak nie wykształcenie, urobienie charakterów, rozwinięcie zdolności tych zastępów, które w swoje ręce po nas mają ująć byt narodowy i stworzyć przyszłą wielką, zdrową, komunizmem nie zarażoną Ojczyznę.

Życzę ks. prof. Żyndzie, aby uzyskał u czynników miarodajnych subwencję, jeśli tak się nie stanie, to niech wygra jeden z główniejszych losów na loterji. Napewno na ten cel zacny ks. profesor oddałby całą fortunę, tak, jak dziś całej sprawie oddaje siebie całego.

L. Sobociński.

My nie Namawiamy —

12018 my Przekonywujemy!

Naszą dewizą jest — dostarczać stale, to co najlepsze. Pasta do zębów Odol wyrabiana jest z drobnoziarnistej substancji przy zastosowaniu najlepszych dodatków. Dlatego też pasta do zębów Odol bezwarunkowo nie narusza emalji. Pasta do zębów Odol jednoczy w sobie dwie zalety: Czyści idealnie zęby i jest absolutnie nieszkodliwa. Pasta do zębów Odol jest niezrównana w swem działaniu.

— Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce: Na wschodzie jeszcze dość pogodnie i ciepło, pozatem zachmurzenie zmienne, przeważnie duże, z przelotnymi deszczami i znacznem ochłodzeniem, postępującem od zachodu kraju. Przymrozki na wyżynach i w górach. Na wschodzie wiatry południowe, pozatem zachodnie i północno-zachodnie.

ZMARLI.

Ś. p. **Józef Balewski** w Grudziądzu.

Ś. p. **Helena z Rucińskich Buszczyńska** w Toruniu.

Ś. p. **Aleksander Brezedowski,** sędzia sądu apelacyjnego w Lublinie.

Z Grudziądza.

Kalendarzyk Teatru Miejskiego.

Środa, dnia 9. bm. teatr w Grudziądzu nieczynny, zespół wyjeżdża do Świecia.

Czwartek, dnia 10. bm. „Pani X", świetna sztuka A. Bissona wznowiona została na żądanie publiczności z udziałem pp. Zbierzchowskiej, Tańskiej, Mirskiej, Tańskiego, Opalińskiego, Zięciakiewicza, Fiszera, Rymszy, Palańskiego, Burskiego, Baya, Kisielewskiego i innych. Początek o godzinie 8 wiecz.

Piątek, dnia 11. bm. teatr w Grudziądzu nieczynny; zespół wyjeżdża do Brodnicy.

Posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się w poniedziałek dnia 14 bm. Na porządku dziennym znajduje się m. in. projekt ustalenia nowych godzin otwarcia składów. Nowy ten projekt pokrywa się z życzeniami Towarzystwa Samodzielnych Kupców, a mianowicie ustanawia godziny handlu dla składów spożywszych od godz. 7 rano do 7 wiecz. Inne składy byłyby otwarte, jak dotąd.

Roczne walne zebranie Polskiego Czerwonego Krzyża, Oddział w Grudziądzu odbędzie się dnia 10 maja br. o godz. 6-ej wiecz. w sali Rady miejskiej Ratusz I.

Przeniesienie. Z Torunia do Grudziądza przeniesiony zostanie wkrótce oddział drogowy P. K. P., który mieścić się będzie w dawnych koszarach (nabytych swego czasu na własność przez dyrekcję P. K. P. w Gdańsku) przy ulicy Radzyńskiej. Budynki zostały gruntownie odrestaurowane. Urzędnicy, przeniesieni z tym oddziałem do Grudziądza, otrzymają w innych blokach mieszkanie. Dyrekcja P. K. P. założyła z dworca specjalny kabel telefoniczny do owych koszar.

Ozdoba miasta Przy zbiegu ulicy 3 Maja i Klasztornej, 4 dawniejsze lampy gazowe przerobiono na elektryczne.

Ogrodnictwo miejskie, którego decernentem jest radca poseł Baranowski, obsadziło drzewkami ul. Kwiatową, która w ten sposób uzyskała na miłym i sympatycznym wyglądzie.

Przebrukowanie ulic. Po ukończeniu przebrukowania ul. Klasztornej, przystępuje Magistrat do naprawy ul. Kwiatowej, a nast. ulicy Strzeleckiej.

Odnawianie szkoły powszechnej przy ul. Klasztornej. Magistrat przystąpił do gruntownej restauracji gmachu, w którym dotąd mieścił się państwowy urząd pośrednictwa pracy i szkoła handlowa. Obecnie mieści się w nim szkoła powszechna. Prace murarskie wykonuje spółdzielnia Związku Robotników Budowlanych. Dobrzeby było, gdyby podobną renowację przeprowadzono w domu przy ul. M. Młyńskiej, gdzie państw. u. pośr. pracy został przeniesiony.

Wycieczka Żeńskiego Sokoła do Sarniaka Ub. niedzieli wybrał się żeński Sokół do miejsca wycieczkowego „Sarniak". Nasze panie bardzo licznie przybyły i w wzorowym porządku z pieśnią na ustach urządziły sobie tę miłą majówkę pieszo z prezeską p. Kaczmarkówną i naczelniczką Zalewską. Bawiono się dobrze, urządzono różne gry, m. in. siatkówkę. Wprawdzie mandoliniści z gniazda I. zawiedli, lecz znaleźli się tacy, którzy rozweselili młodych muzyką, przeto puszczano się w ochocze tańce. O godzinie 20 uformował się szereg i znów z pieśnią na ustach ruszono do miasta. Grami kierowali: podnaczelnik dzielnicy p. Piotr Dostatni i naczelniczka Zalewska. Bardzo ruchliwa była przewodnicząca Okręgowego Wydziału Sokolic p. Marja Kellasowa. Obecnie druhny się już sposobią na wycieczkę do Radzyna, która odbędzie się 17. bm. a biorą w niej żywy udział wszystkie gniazda grudziądzkie z M. Tarpna łącznie, no i nasi mili mandoliniści którzy nas chyba nie zawiodą.

Żeński Sokół Dnia 4 maja odbyło się zebranie plenarne „Sokoła" Żeńskiego w lokalu p. Marji Kellasowej, które zagaiła prezeska p. Kaczmarkówna, protokół pisała p. Łęczyńska. Przyjęto 41 nowych druhen. Referat o potrzebie ubezpieczenia druhen na ćwiczni wygłosił p. Aleksander Piotrowski z Poznańsko - Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń. Wynikiem tego referatu było to, że Sokół żeński zabezpieczył swe druhny w tym właśnie Towarzystwie. Sprawozdanie z obrad Dzielnicy Pomorskiej zdała prezeska p. Kaczmarkówna. Zakomunikowała też, że hr. Jadwiga Zamoyska naczelniczka przybędzie do Grudziądza dnia 18. bm. i zlustruje na ćwiczni gniazdo, dlatego usilnie prosi się, aby druhny jaknajliczniej podążyły na ćwicznię. Na kurs do Kozłówka wysyła gniazdo p. Wandę Pałaszewską i p. Łęczyńską.

Tczew.

Pożar gorzelni w Tczewie. Dnia 4. bm. wybuchł pożar w gorzelni, znajdującej się na majątku Waćmierz, pow. tczewski, który stracił doszczętnie całą gorzelnię wraz z maszynami i urządzeniem domowem. Ogień powstał przez niedbalstwo palacza L. Zachorzejko, który palił w piecu słomę. Straty olbrzymie.

Rozbudowa szpitala św. Wincentego. Tczewski szpital Wincentynek będzie powiększony. Dzisiejsze 75 łóżek w szpitalu już nie wystarczają na nasze z każdym tygodniem wzrastające w ludność miasto. Jedno skrzydło ma być jeszcze w tym roku dobudowane. W pierwszym rzędzie ma być wystawiony oddział ginekologiczny (położniczy). Cegłę do budowli już rozpoczęto zwozić.

Wódeczka zaprowadziła go za kratki. W parku miejskim pewien osobnik dobrze podpity, robił taki rwetes, że musiała się nim zająć policja, która po zbadaniu osobistości doszła do przeświadczenia, że ma do czynienia z człowiekiem mocno podejrzanym, nigdzie nie meldowanym i trudniącym się nieczystemi sprawkami. Osadzono go tymczasowo w areszcie.

Z kroniki teatralnej. W piątek, dnia 4 bm. odegrał na scenie w Hali Miejskiej zespół artystów przejezdnych przepiękną tragedję Shaekspira „Otello". Z pośród grających wyróżnił się chlubnie p. M. Orski w roli Jagona. Czyż publiczność nasza nie nauczy się raz przybywać na przedstawienia punktualnie?

KINO CORSO | Dziś! Sensacja! Dziś! HOOT GIBSON (Pod groźbą śmierci.)

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 9 maja 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Grzegorza z Nar., Beatusa.
Jutro: Antonina, Izydora, Joba.
Wschód słońca: godz 4,15.
Zachód słońca: godz. 19,39.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 7 bm. do poniedziałku 14 bm. dyżurują:
1) **Apteka pod Aniołem**, ul. Gdańska.
2) **Apteka Kujawska**, ul. Długa.
3) **Apteka pod Łabędziem**, ul. Gdańska.

Wypożyczalnia książek „Lektor", ulica Gdańska 141 otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś dla Zjednoczenia Zawodowego Polskiego o godz. 8-ej piękna opera komiczna **„Dzwony z Corneville"**.

Jutro, w czwartek z przepychem wystawiona pełna prześlicznych melodyj operetka L. Falla **„Róża Stambułu"** w doskonałej inkarnacji najprzedniejszych sił operetkowych.

W piątek o godz. 7½ dla Polskiego Związku Kolejowców **„Księżna cyrkówka"**. Wszystkie bilety sprzedane.

W sobotę Teatr Miejski występuje z premjerą 3-aktowej komedji A. Grzymały Siedleckiego p. t. **„Włamanie"**. Pełen wybitnie interesującej akcji utwór ten przygotowuje dyrekcja ze szczególnym nakładem pracy. Próby **w obecności autora** pod sprężystą reżyserją K. Koreckiego odbywają się od dłuższego czasu. W obsadzie przodują nazwiska najlepszych sił zespołu, a więc pp.: Dehnelówna, Korecka, Marzewska, Niwińska, Podgórska, Andrzejewski, Borski, Dominiak, Kaden, Lochman, Korecki, Melina, Sawicki i Stępowski. Sztuka A. Grzymały Siedleckiego, jak wszystkie utwory tego autora, odznaczają się wielkim temperamentem i świetną budową. Premjera obudziła żywe zainteresowanie. W kasie zamawiań ruch ożywiony.

Poznałem pewnego Anglika, który, porobiwszy w Polsce jako eksporter dużo smutnych doświadczeń, rzekł niedawno do mnie:

— Honorowymi ludźmi nie jesteście, ale mimo to honoru macie bardzo dużo.

A gdym mu powiedział, że jest duren, on mi tak rzecz wyeksplikował:

— Nie jesteście honorowymi, bo nie dotrzymujecie waszych zobowiązań. Ani takich, które są nakazem prawa, ani takich, które są nakazem prostej przyzwoitości. Obiecacie przyjść — i nie przyjdziecie. Przyrzekniecie coś zrobić — i nie zrobicie. Są to uchybienia, o które nikogo nie można pozywać do sądu, z wyjątkiem naturalnie uchybień handlowych. Ale one bardzo źle świadczą o waszej umysłowości, o waszem poczuciu honoru.

— Przecież pan powiedziałeś, że mamy bardzo dużo honoru!

— I nie cofam tego. Przyznam się panu, że nie znam narodu, któryby tak rozrzutnie szafował swoim honorem, jak wy. Na każde głupstwo, na każdą bzdurę dajecie zaraz słowo honoru. Ktoś opowiada bajki arabskie, rzeczy wprost niemożliwe, a co zdanie poręcza ich prawdziwość słowem honoru. Pożycz mi 5 złotych — oddam ci jutro, nie wierzysz? — ależ słowo honoru!... Widzisz tę kobietę — dopiero ją wczoraj miałem — nie wierzysz? — daję ci słowo honoru! Patrz na tego tam — pożycza pieniądze na lichwiarski procent — ja też od niego wziąłem, ale odemnie on swoich pieniędzy nie zobaczy — daję słowo honoru!...

— To się u nas tak gada tylko.

— Niestety — i tak się też robi. Rzecz nie do pojęcia, jak wy tym waszym honorem szastacie, jak go zastawiacie dla byle głupstwa, a często i dla świństwa. Anglik przedewszystkiem daje słowo honoru tylko dla sprawy jakiejś wielkiej wagi. A i wtedy robi to z głębokiem zastanowieniem i tak uroczyście, jakby to chodziło o najsolenniejszą przysięgę. Jestem przekonany, że u was jest więcej krzywoprzysięzców, niż u nas ludzi, którzy nie dotrzymali danego słowa. My na ogół trzymamy się zasady: albo ten człowiek jest dżentelmenem i wtedy mu się wierzy bez dawania słowa honoru. Albo też nie zrobi tego, co zrobić powinien, a wtedy przestaje być dżentelmenem i wysuwa się go poza nawias porządnych ludzi. Ale wiecznie tylko słowo honoru i jeszcze raz słowo honoru... wybacz pan, ale takiego zapasu honoru, co wy, nie mają pewnie wszystkie narody świata razem wzięte.

Piąty bieg Dziennika Bydgoskiego.

Tegoroczny bieg „Dziennika Bydgoskiego" zapowiada się rekordowo.

Ilość startujących klubów i drużyn przewyższa dwukrotnie ilość w latach ubiegłych. Niektóre kluby zgłaszają po 5 drużyn. Licznie będzie reprezentowane wojsko.

Zgłoszenia należy kierować na ręce kierownika biegu, p. Fr. Gołębiewskiego, ul. Św. Trójcy 10, do dnia 10 bm.

Przy zgłoszeniach należy podać imienny skład drużyn.

Przedbiegi odbędą się w niedzielę, dnia 13 maja, o godz. 8-mej rano, na szosie Gdańskiej.

Zbiórka na starcie, na 5,5 km. szosy Gdańskiej (pod wzgórzem w Myślencinku).

Finałowe biegi odbędą się dnia 17-go maja, o godz. 12.30 na ulicy Gdańskiej. Meta: Plac Wolności.

Oprócz nagród dla zwycięsców, wydane zostana nagrody pocieszenia dla wszystkich klubów.

Restauracja i Kawiarnia GRAND CAFÈ
lokal koncertowy
poleca najsmaczniejsze obiady i kolacje urzędowe i à la carte. 11548

— **Ferje szkolne.** Zgodnie z rozporządzeniem Min. Oświaty, ferje letnie w szkolnictwie średniem rozpoczną się w rb. w dniu 28 czerwca i trwać będą do 1 września.

— **Licytacja wybrakowanych koni wojskowych.** W czwartek, dnia 10 maja o godz. 10-tej na Placu Piastowskim odbędzie się sprzedaż licytacyjna 34-ch wybrakowanych koni wojskowych.

— **Ostre strzelanie w Jachcicach.** Dnia 10 bm. Szkoła Oficerska przeprowadzać będzie na strzelnicy bojowej w Jachcicach ostre strzelanie. Drogi prowadzące w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki wojskowe.

— **Towarzystwu „Rodzina Wojskowa" Koło Bydgoszcz** składa zarząd Związku Ociemniałych Wojaków na Wielkopolskę, Pomorze i Górny Śląsk najserdeczniejsze podziękowanie za łaskawie złożone 109 złotych 15 groszy, którą to kwotę wręczyła pani majorowa Radomska. Stosowie do życzeń szlachetnych ofiarodawców zarząd przeznaczył powyższą kwotę na zakup radja dla letniska ociemniałych w Ziemnicach-Nowych, pow. Kościan.

— **Pielgrzymka do Częstochowy i wycieczka do Krakowa i Wieliczki.** Z kancelarji parafjalnej parafji św. Trójcy donoszą nam: w poniedziałek, dnia 25 czerwca wyruszy pod kierownictwem ks. prob. Skoniecznego pielgrzymka z Bydgoszczy do Częstochowy połączona z wycieczką do Krakowa i Wieliczki. Koszty wynoszą III klasą 42,60 zł, II klasą 58,80 zł. Kolejowcy mogą się przyłączyć za opłatą 8 zł. Powrót nastąpi w sobotę, dnia 30 czerwca wieczorem. Zgłoszenia przyjmuje się do 25 maja w kasie parafjalnej św. Trójcy od godz. 11—1 w poł. Przy zgłoszeniu należy uiścić opłatę kosztów podróży. Zastrzega się w razie potrzeby ewentualne zmiany kosztów.

— **Koncert jubileuszowy ku czci Stanisława Niewiadomskiego,** który odbędzie się w sobotę 12 bm. w Kasynie Cywilnem, wywołał ogólne zainteresowanie, albowiem jest pierwszym tego rodzaju koncertem jubileuszowym w Bydgoszczy. Program składać się będzie wyłącznie z pieśni chóralnych i solowych p. Niewadomskiego w wykonaniu pp. Gorzechowskiej, Klein-Mierzyńskiej, Miłkowskiej (śpiewaczki kameralnej z Warszawy), Janowskiego (artysty opery warszawskiej) i chórów „Echa" i „Harmonji" pod batutą p. Jaworskiego. Akompanjament objęli pp. Regamey i Lewicki. Po koncercie odbędzie się zebranie towarzyskie w Klubie Polskim z kolacją. Zgłoszenia na zebranie i sprzedaż biletów w Księgarni p. Idzikowskiego, Gdańska 16/17.

— **Znaleziono nieprzytomną kobietę.** W nocy z 7 na 8 bm. patrolujący urzędnik policyjny, znalazł siedzącą na ławce przy Placu Wolności nieprzytomną, 21-letnią kobietę, którą zaraz odstawił do szpitala św. Florjana. Po przyprowadzeniu jej do przytomności, stwierdzono, że jest to służąca M. S., przybyła z Inowrocławia w poszukiwaniu za pracą i — jak oświadczyła — po stracie swej siostry, ulega atakom nerwowym, które ją pozbawiają przytomności.

— **Zebranie restauratorów.** Dziś w środę o godz. 4,30 odbędzie się w lokalu p. Wincentego Kujawskiego przy ul. Fordońskiej miesięczne zebranie T-wa Restauratorów na miasto Bydgoszcz i okolicę.

— **Zabawa wiosenna Astorji.** Powyższy Klub urządza w sobotę bm. zabawę wiosenną w sali Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej 25. Początek o godz. 20-tej. Zaproszenia nabyć można w f-mie A. Marchel, Jezuicka 12.

— **Skradli towary z okna wystawowego.** W nocy z 7 na 8 bm. nieznani sprawcy wybili szybę wystawową w składzie firmy „Merkur", przy ul. Jana Kazimierza 1 i skradli znajdujących się w oknie towarów: 25 p. spodni, 15 koszul i 10 par kalesonów, ogólnej wartości 400 zł.

— **Zaginiona.** Dnia 5 bm. przed południem wyjechała pociągiem z Janikowa do Bydgoszczy 25-letnia panna Helena Borucka, zamieszkała przy rodzicach w Janikowie, celem zakupienia mebli na przyszłe swoje gospodarstwo, gdyż wkrótce miał się odbyć jej ślub — zabierając z sobą około 2.000 zł gotówki; dotychczas jednak nie wróciła. Przypuszczając, że mogło się stać jakie nieszczęście, rodzice proszą tych, którzyby mogli udzielić jakich wiadomości o zaginionej, aby zechcieli o tem donieść rodzicom, względnie policji. Zaginiona liczy lat 25, jest wzrostu średniego, brunetka, włosy krótko strzyżone, oczy ciemne, cera śniada, ubrana była w płaszcz koloru wiśniowego z barankiem oraz w mały pobielaty kapelusz z czerwonym kwiatkiem i bucíki beżowe, obszyte czerwoną skórką.

— **Najechany przez samochód.** Dnia 8 b. m. został najechany przy ul. Gdańskiej przez dorożkę samochodową nr. 24, kupiec Iłowski Leiser, zamieszk. przy ul. Długiej 55, który odniósł lekkie kontuzje cielesne. Kto zawinił, wykażą dochodzenia.

Stan robót przy budowie kolei Bydgoszcz — Gdynia.

Prace przy budowie nowej kolei Bydgoszcz — Gdynia, rozpoczętej ub. roku, posuwają się naprzód i dobiegają końca. Przypuszczać należy, że **ruch kolejowy na odcinku Kapuścisko — Maksymiljanowo** nastąpi już w niedalekiej przyszłości, gdyż, jak się dowiadujemy, już w maju nastąpi wypuszczenie pierwszego pociągu. Również i na odcinku Czersk — Bąk — Kościerzyna wykończono roboty całkowicie i pobudowano budowle sztuczne, wybalastowane, nawierzchnie i linje telegr.-telefoniczne.

Nieco później nastąpi wykończenie linji na odcinku Kościerzyna — Golubie. Wykonano tam bowiem robót ziemnych mniejwięcej na 70 procent, a budowli sztucznych na 30 procent projektowanej ilości. Na odcinku Osowa — Kack Wielki wybudowano dotychczas dwa domy mieszkalne, drogę dojazdową i około 20 proc. robót ziemnych. Na dalszych odcinkach aż do Gdyni roboty znajdują się dopiero w stadjum organizacyjnem.

Po zwycięstwo na Olimpjadę!

Otwarcie sezonu wioślarskiego w Bydgoszczy.

Cieszyć się możemy z tego, że są u nas ludzie z inicjatywą, którzy poderwany autorytet naszego miasta podnieśli i nadal podnoszą bardzo wysoko. Mam tu na myśli osoby skupione w polskich klubach bydgoskich, w pierwszym rzędzie zaś Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie, oraz „Gryf" i Bydgoski Klub Wioślarek, które z prawdziwym zapałem i niezwykłą energją starają się zrobić z Bydgoszczy polski Oksford lub Cambridge. Ambicje sportowe, przed któremi każdy objektywny obserwator, śledzący świetny rozwój polskich towarzystw wioślarskich naszego grodu, odnieść się musi z prawdziwym podziwem i — wielkim respektem.

Otwarcie sezonu tegorocznego w bydgoskim ośrodku wioślarskim, które odbyło się w ubiegłą niedzielę, pokazało nam, że z roku na rok, nasze towarzystwa wioślarskie pod każdym względem się podnoszą. Doskonała forma, wspaniała sprawność i bogaty tabor! Jakby pod tchnieniem wielkich, doniosłych wydarzeń sportowych, w których bydgoskie kluby niewątpliwie zapiszą się złotemi literami — rozpoczął się nowy sezon wioślarski.

Już w godzinach porannych zebrali się członkowie wszystkich klubów wioślarskich na przystani B. T. W. przy moście Bernardyńskim, skąd wyruszono na Mszę św. do kościoła Serca Jezusowego. Wspaniały pochód, najliczniejszy jaki dotychczas widziano, tworzyli członkowie B. T. W., „Gryfu" i miejscowych towarzystw szkolnych „Brda", „Wisła" i „Kopernik". Na czele kroczyła orkiestra 15 p. a. p.

W kościele odprawiona została uroczysta Msza św., przyczem piękne pienia chórowe wykonało Tow. śpiewu „Harmonja". Po Mszy św. pochód ruszył w drogę powrotną do przystani BTW., gdzie nastąpiła oficjalna uroczystość otwarcia sezonu, przy wybitnym udziale władz cywilnych i wojskowych z dowódcą dywizji p. gen. Thomeé na czele.

Nasamprzód przemówił w gorących słowach kierownik ośrodka olimpijskiego i członek Komitetu Towarzystw Wioślarskich p. Dr. Siemiątkowski, apelując do zebranych wioślarzy, ażeby wspólną pracą i wspólnemi siłami dopomogli do zwycięstwa barw polskich w Amsterdamie na arenie międzynarodowej. Następnie zabrał głos prezes BTW. p. Wł. Maciejewski, który witał delegatów innych klubów (obecną była też delegacja „Frithjofu") oraz gości i zwracając uwagę na przyszłe zadania wioślarstwa polskiego. Również przemawiali prezes „Gryfu" p. dyr. Tyborski, prezeska Bydgoskiego Klubu Wioślarek (B. K. W.) p. Dr. Czaykowska, oraz protektor Tow. Wiośl. „Kopernik" p. prof. Góralczyk. Wszystkich mówców młodzież wioślarska entuzjastycznie oklaskiwała.

Po przemówieniach nastąpił chrzest siedmiu nowych łodzi i to: trzech łodzi B. T. W., dwóch „Gryfu", po jednej B. K. W. i „Kopernik". Aktu poświęcenia dokonał ks. prof. Zieliński.

Punktem kulminacyjnym uroczystości było podniesienie bandery przez p. gen. Thomeé, przyczem orkiestra odegrała hymn narodowy.

Na zakończenie oficjalnej uroczystości odbyła się defilada łodzi poszczególnych klubów, również i niemieckiego „Frithjofu". Przy dźwiękach orkiestry przedefilowało 47 łodzi. Podnieść należy doskonałą postawę wioślarzy, a przedewszystkiem wioślarek naszych, które budziły ogólny podziw. Po obu brzegach rzeki zgromadzone tłumy publiczności przyglądały się defiladzie.

Po uroczystości, kluby przyjmowały gościnnie wszystkich chrzestnych i gości, wieczorem zaś odbyła się w Strzelnicy zabawa taneczna.

Nowy sezon wioślarski zapowiada się świetnie pod hasłem: „Po zwycięstwo na Olimpjadę!" Nie wątpimy, że nasze kluby bydgoskie, które tak dużo czyniły dla podniesienia autorytetu naszego miasta, i w tym roku szczególnie popiszą się chlubnie, przynosząc sławę imieniu polskiemu. Po zwycięstwo na Olimpjadę!...

Ali.

Przedmieścia bydgoskie w dniu 3 maja.

Siernieczek, Kapuściska, Brdyujście, Czersk Polski i Zimne Wody.

Uroczystość 3-majowa rozpoczęła się wczesnym rankiem. Już o godz. 7 rano zebrała się dziatwa szkolna w miejsc. szkole w Siernieczku, gdzie śpiewem i deklamacjami rozpoczęto dzień uroczysty. Przyczynili się do tego w głównej mierze pp. nauczyciele Ignatowski i Jurski.

O godz. 8.20 zebrały się towarzystwa i obywatelstwo, jak i dzieci szkolne z nauczycielami na czele i wyruszył pochód do kościoła w Siernieczku.

Nabożeństwo odprawił ks. prof. Zawiechocki z Zakładu św. Ducha, który wygłosił okolicznościowe kazanie o pamiętnym dniu 3-go maja. Do uświetnienia nabożeństwa przyczynił się śpiew chóralny towarzystwa w Łęgnowa. Komitet Towarzystw miejscowych składa p. nauczycielowi Birzyńskiemu z Łęgnowa, który dyrygował chórem serdeczne „Bóg zapłać".

Po nabożeństwie ruszył pochód na dziedziniec szkoły w Siernieczku, gdzie nauczyciel Birzyński wygłosił referat o znaczeniu konstytucji 3 maja.

Wieczorem urządzono dwie zabawy a mianowicie u p. Kadowowej w Brdyujściu i u p. Dzierżawskiego w Czersku Polskim. Bawiono się ochoczo do późnej nocy.

Komitet Tow. miejscowych składa niniejszem wszystkim, którzy brali udział w tej pamiętnej uroczystości najszczersze „Bóg zapłać".

— **Miejska Szkoła Handlowa.** Do Miejskiej Szkoły Handlowej (ul. Jagiellońska, róg Konarskiego) przyjmuje się młodzież ze świadectwem ukończenia siedmioklasowej szkoły powszechnej lub czwartej klasy szkoły średniej ogólnokształcącej. Nauka trwa dwa lata. Uczniowie i uczenice mają prawo do zniżek kolejowych a dzieci funkcjonarjuszów państwowych i samorządowych do zwrotu czesnego. Ukończenie Miejskiej Szkoły Handlowej zwalnia w praktyce handlowo-kupieckiej od obowiązku uczęszczania do dokształcającej szkoły kupieckiej, a w zakresie służby wojskowej i cywilnej daje uprawnienie ukończenia sześciu klas gimnazjalnych. — Czesne dla miejscowych wynosi 10, dla zamiejscowych 15 zł miesięcznie. Wpisy przyjmuje się codziennie od 11 do 12-tej i od 5—6 po połu. w kancelarji dyrekcji. Przy wpisie należy przedłożyć: 1) metrykę urodzenia, 2) ostatnie świadectwo szk., 3) życiorys.

— **Zapaleni rowerzyści.** Dnia 7 bm. o godz. 18,15 w ulicy Poznańskiej, dwóch zapalonych rowerzystów, w osobach Figurskiego i Kątnego, uczni stolarskich, najechało na 6-letniego Józefa Małeckiego, przechodzącego z matką na drugą stronę ulicy. Dziecko doznało dotkliwych potłuczeń i po opatrzeniu go w szpitalu miejskim, oddane zostało pod opiekę matki. Winę ponoszą namiętni rowerzyści.

— **Ważne dla pp. restauratorów!** W związku z ogłoszeniem Pl. VI. 2263/28 z dnia 20. 2. 28 w przedmiocie przepisów dot. czyszczenia i płókania naczyń do picia, podaje się do wiadomości, że dane formularze są do nabycia za opłatą 0,50 zł u prezesa Związku Restauratorów p. Kocerki, ul. Kordeckiego 1, a także w Urzędzie Policyjnym ul. Grodzka 32, pokój 10. W przeciągu dni 10 winien każdy właściciel restauracji itd. być zaopatrzony w conajmniej jeden egzemplarz wymienionego rozporządzenia, a w razie potrzeby i w dwa lub kilka. Niezaopatrzenie się w te przepisy będzie karane grzywną do 60 zł, ewtl. odpowiednim aresztem.

— **Gazownia Miejska** urządza w czwartek dnia 10 bm. o godz. 6-tej po południu w sklepie Gazowni przy ul. Jagiellońskiej nr. 14 **prelekcje o ekonomicznem zastosowaniu gazu w gospodarstwie domowem** wraz z praktycznemi pokazami gotowania.

— **Zabawa wiosenna klubu sportowego „Hellas".** Klub sportowy w Bydgoszczy urządza w sobotę dnia 12 maja w salach Strzelnicy pierwszą zabawę wiosenną. Program wielce urozmaicony; przygrywać będzie salonowa orkiestra z jazzbandem. Początek zabawy o 8-mej wieczór.

— **Ujęto** 1 poszukiwanego przez sąd. 1 niepoprawną dziewczynę celem oddania do Domu Roboczego i 3 niewiasty za przekr. pol. obyczaj.

Sprawozdanie z posiedzenia Stowarzyszenia Chrz.-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Bydgoszczy.

W sobotę dnia 28 kwietnia odbyło się miesięczne zebranie Stow. Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Powsz. Koło m. Bydgoszczy, i to w pięknej sali nowo wybudowanego Domu Katolickieog przy Farze. Zebrania chrześcijańsko-narodowego nauczycielstwa cieszą się coraz większą sympatją, gdyż poziom kulturalny tych posiedzeń jest coraz wyższy. — Dlatego też oprócz licznie zebranego nauczycielstwa, zrzeszonego w Kole, przybyli delegaci kół z Fordonu, Dobrcza, Solca, członkowie bratniej organizacji nauczycielskiej, a miłą niespodziankę sprawili nam tegoroczni pp. maturzyści z Seminarjum, którzy się gremjalnie na zebranie stawili. Na sobotniem posiedzeniu pozyskano prelegenta w osobie dyrektora Bibljoteki Miejskiej p. dr. Belzy, który mówił na temat: „Spór poetów" (Stosunek Słowackiego do Mickiewicza). „Nie rzeźbiarzem, lecz muzykiem był Słowacki" — oto słowa, z których prelegent wysnuł walkę dwóch poetów i dwóch ludzi, walkę namiętną, ostrą, której koniec wybiegł nawet poza grób jednego z poetów. Czarował prelegent swym ślicznym, kwiecistym językiem, swem subtelnem cyzelizowaniem i świetnem, opartem na doskonałym źródłowym materjale, wniknięciem w poszczególne fazy sporu dwóch genjuszów, sporu, będącego wykładnikiem dwojga tak odrębnych dusz. Z zapartym oddechem słuchało audytorjum słów p. dr. Belzy, podcienionych doskonałą dykcją i modulacją. To też, gdy prelegent po 1-godzinnym wykładzie rzucił ostatnie słowa do słuchaczy, rozległ się grzmot oklasków długo niemilknący, jako wyraz podziękowania p. Dr. Belzie za tak złote myśli i słowa. Ogólnemu nastrojowi dał wyraz p. prezes Beyer, dziękując prelegentowi serdecznie, ciepłem „Bóg zapłać" za jego trud i bezinteresowną pracę. Wykłady tego rodzaju zainicjowane przez zarząd koła bydgoskiego powinny ściągnąć jak największe masy nauczycielstwa, łaknącego naprawdę dobrego, żywego słowa. Wzywa się zatem nauczycielstwo do pilnego uczęszczania na podobne imprezy, celem zadokumentowania swego kulturalnego jak też i solidarnego stanowiska.

Na taką przeróbkę Wieży Bismarka

zgodziliby się i najżarliwsi patrjoci.

Krwawa awantura.

Dnia 5 bm. około północy, pracownicy szewscy — Stefan Gołda, zamieszkały przy ul. Halickiej 10, Starynga, Wiśniewski, Wesołowski i Brugiewa, przybyli do mieszkania robotnika Bałdygi, przy ulicy Stroma 54, a zastawszy drzwi mieszkania zamknięte, bo rodzina Bałdygów już spała, poczęli gwałtownie dobijać się; na to Bałdyga wstał i otworzył im drzwi, wpuszczając ich do mieszkania. W mieszkaniu Gołda odrazu począł robić awanturę z żoną Bałdygi, którą uderzył. Wobec tego Bałdyga poszedł do gospodarza domu prosić o usunięcie nocnych awanturników, w trakcie czego, przybysze również wyszli za Bałdygą na podwórze. Wkrótce zjawił się Bałdyga z gospodarzem Kitowskim, który grzecznie prosił awanturników, aby zaprzestali nocnych awantur i opuścili jego realność. W odpowiedzi na to Gołda uderzył p. Kitowskiego kamieniem w głowę, raniąc go poważnie, Wiśniewski zaś drugim kamieniem uderzył go w bok, tak, że gospodarz upadł nieprzytomny na ziemię. Widząc to syn p. Kitowskiego, nadbiegł ojcu z pomocą i będąc uzbrojony w sztylet, pchnął nim Gołdę w plecy, zadając mu przytem kilka ran w rękę. W szamotaniu się Gołda uległ jeszcze złamaniu ręki. Reszta awanturników, widząc co się dzieje, zbiegła. Zalanego krwią i nieprzytomnego Gołdę odstawiono do szpitala, Kitowskiego zaś lekarz opatrzył na miejscu i pozostawił opiece domowej. Przyczyna tej krwawej awantury narazie nie wyjaśniona. Policja prowadzi w tej sprawie dochodzenia.

Z sali sądowej.

Ciężka kradzież.

Przed pierwszą izbą karną sądu okręgowego toczyła się rozprawa przeciw Bolesławowi Rosińskiemu z Ekatenburga, lat 20, bez stałego miejsca zamieszkania, oskarżonemu o to, że w styczniu i lutym br. dopuścił się w 6-ciu wypadkach kradzieży z włamaniem na szkodę Kudelskiej, K. Biechowskiej, M. Tatarenko, M. Barszczewskiej, Z. Rybickiego i B. Liwińskiego. — Jako paserzy, na ławie oskarżonych zasiedli wraz z Rosińskim: Edmund Ziemniak, Jan Pazderski i niejaka M. K.

Po przeprowadzonej rozprawie, sąd ogłosił wyrok, skazujący Rosińskiego na jeden rok więzienia, względniając okoliczności łagodzące, jak przyznanie się do winy i młody wiek oskarżonego; Ziemniaka na 8 miesięcy więzienia; a Pazderskiemu zaś i M. K. poczytując za okoliczność łagodzącą ich dotychczasową niekaralność, sąd wymierzył po 20 dni więzienia, z zamianą na grzywnę 200 zł, licząc 10 zł za każdy dzień więzienia.

Stan wody w Wiśle dnia 9 maja rano: Zawichost 1.12, Warszawa 1,29, Płock 1,37, Toruń 1.66, Fordon 1.70, Chełmno 1.67, Grudziądz 1,88, Korzeniewo 2,22, Piekło 1.41, Tczew 1.46, Einlage 2,30, Schiewenhorst 2,30.

Jeszcze o 15-leciu T-wa Robotników parafji Św. Trójcy.

Dyplomy zasługi.

Podczas uroczystości 15-lecia istnienia Kat. Tow. Robotników Polskich przy parafji Św. Trójcy, uczczeni zostali dyplomami zasługi za pracę i zabiegi, położone około rozwoju tegoż towarzystwa następujący pp.:

1) Ks. patron Mieczysław Skonieczny.
2) Jan Teska, członek honorowy.
3) Zdzisław Rybicki, czł. honorowy.
4) Maksymiljan Jankowski, czł. hon.
5) Maksymiljan Sentkowski, czł. hon.
6) Henryk Kaszubowski, czł. hon.
7) Jan Kaszubowski, czł. hon.
8) Antoni Pampuch, czł. hon.
9) Władysław Hordyński, czł. hon.
10) Marcin Gawliński.
11) Adam Kriese.
12) Jan Cywiński, prezes honorowy.
13) Leon Nehring.
14) Franciszek Zblewski.
15) Wilhelm Baum.
16) Jakób Kociniewski.
17) Franciszek Dobersztein.
18) Jan Gosieniecki.
19) Tomasz Montewski.
20) Stanisław Migas.
21) Bolesław Lisewski, czł. wspierający.
22) Józef Milchert, czł. honorowy.

Pozatem 60 członków otrzymało dyplomy za 25-letnią przynależność do towarzystwa.

Koncert i przedstawienie teatralne.

Od godziny 4 po południu w ogrodzie Patzera koncertowała orkiestra Sokoła Wilczak-Okole, wieczorem zaś o godzinie 6,30 odbyło się przedstawienie teatralne, na którem odegraną została przez amatorów sztuka ludowa ze śpiewami, w 2 aktach, p. t. „Nad Wisłą". Amatorzy wywiązali się z zadania bardzo dobrze, na czoło wysunęli się p. Napierałówna w roli Szulmanowej, p. Trepczyńska w roli Kazi, p. Najowski w roli Jaśka i p. Malicki w roli Stypułkowskiego, dobrą również była p. Kanikówna w roli Jakóbowej, żydem był p. Włodarski. Sztukę dobrze wyreżyserował p. Gosieniecki.

Po przedstawieniu odbyła się ochocza zabawa taneczna, która zgromadziła dużo młodzieży obojga płci, pragnącej po pracy rozweselić się nieco.

Na zakończenie należy nadmienić, że Tow. Kat. Robotn. ofiarowane zostały trzy gwoździe pamiątkowe do sztandaru, a mianowicie: od Tow. Rob. Polsko-Kat. parafji św. Wincentego a Paulo, od „Dziennika Bydgoskiego" i od zarządu okręgowego towarzystw katolickich robotników.

Trener lekkoatletyczny w Bydgoszczy.

Trener p. Thorwald Norling przybył do Bydgoszczy wczoraj. Począwszy od dzisiaj odbywają się treningi na boisku szkoły oficerskiej w nastąpującym porządku:

a) dla młodzieży obojga płci od godz. 15—16
b) dla młodzików i zawodników o g. 16—18.
c) dla pań o godz. 18—20.

Zawodnikom i zawodniczkom, którzy na wyznaczoną godzinę przybyć nie mogą, daje się możność brania udziału w treningach wcześniej względnie później.

Zgłoszenia do treningów tak od stowarzyszonych jak i niestowarzyszonych przyjmuje jeszcze sekretarz Pom .O. Z. L. A. p. Urbański, ul. Gdańska 62 II ptr. Wpisowe w wysokości 1 zł. od zawodnika na cały kurs należy bezwzględnie dołączyć. Wstęp na boisko szkoły oficerskiej tylko za okazaniem specjalnej legitymacji dla trenujących.

PROGRAM W KINACH.

Kino DOMU KATOLICKIEGO. Od dziś druga część **„Ludzie szakale"**. Film ten jest dziełem francuskiej kinematografji, udanym pod każdym względem. Ceny miejsc pomimo dużych kosztów wynajmu niezmienione.

KRISTAL. Dziś nieodwołalnie poraz ostatni wystąpi niezrównany w swych pomysłach komik **Charlie Chaplin** w doskonałym filmie p. t. **„Cyrk"**. Nadprogram farsa i tygodnik.

NOWOŚCI w dalszym ciągu wyświetla dramat z życia towarzyskiego **„Szalona noc"**. Niebywała wystawa, dekoracja i technika stawiają śliczny film ten na wysokim poziomie artystycznym. **„Miłość na drożdżach"**, tryskająca humorem farsa w nadprogramie.

MARYSIEŃKA wyświetla wspaniały podwójny, w 17 aktach program: dramat pt.: **„Dla jednej kobiety"** oraz farsę pt.: **„Emancypantki"**.

CORSO. Dziś premjera sensacyjnego filmu p. t. **„Pod groźbą śmierci"**. W roli gł. dawno niewidziany Hoot Gibson. Nadprogram komedja **„Ofiary braku mieszkań"**.

SILV-OZON-„MOTOR"
IDEALNA KĄPIEL BALSAMICZNA. WYSTRZEGAĆ SIĘ BEZWARTOŚCIOWYCH NASLADOWNICTW!

Zjazd okręgowy Ch. D. w Białej.

W ub. niedzielę odbył się w Domu Katolickim w Białej zjazd delegatów Ch. D. z okręgu wyborczego nr. 42 w Małopolsce Zachodniej. Wzięło w nim udział zgórą 60 delegatów, głównie z powiatu Biała i Wadowice. Zagaił obrady wiceprezes żarządu okręgowego Ch. D. ks. prof. Mączyński. Na przewodniczących zjazdu powołano p. Micherdzińskiego z Białej i p. Marczaka z Andrychowa, na sekretarza p. Kudłacika.

Obszerny referat na temat polityczny w kraju oraz stosunek w parlamencie i stosunek Ch. D. do zagadnień państwowych wygłosił p. poseł Puchałka.

O sprawach organizacyjnych Ch. D. mówił ks. senator L. Kasprzak.

Po referatach rozwinęła się dyskusja, której poziom świadczył o wysokiem uświadomieniu delegatów oraz o ich zapale dla programu Ch. D.

Zabierali głos w dyskusji pp.: ks. prof. Mączyński, sekretarz i redaktor Gryłka, Kraicz, Korpiela, Szlagor.

Zjazd uchwalił szereg rezolucji, między niemi rezolucję 1) w sprawie stosunku Ch. D. do rządu, 2) rezolucję z wyrażeniem votum zaufania dla Ch. D., 3) w sprawie prac Ch. D. oraz rezolucję zawierającą apel do władz naczelnych Ch. D. w przedmiocie załatwienia sprawy Ch. D. na Górnym Śląsku.

Przy wnioskach poruszył p. Korpiela sprawę wydatnego poparcia chrześcijańskiego ruchu spółdzielczego, red. Gryłka sprawę obchodów rocznicy encykliki „Rerum Novarum".

Sokół I. Zebranie plenarne w czwartek, 10 bm. o godz. 20 w Resursie Kup.

S. M. P. „Wolność" oddział lekkoatletyczny. Trening stafety na bieg „Dziennika Bydgoskiego" w czwartek o godz. 6.30 wiecz. na boisku stadjonu miejskiego. Komplet konieczny.

Koło śpiewu „Chopin". Zebranie miesięczne dziś w środę o 7,30 wiecz. w zwykłym lokalu. Uprasza się o liczne przybycie.

Baczność, Hallerczycy! Zebranie odbędzie się w czwartek, 10 bm. o 19-ej w Ognisku.

Sokół XII konny. Zebranie miesięczne po lekcji dziś w środę, 9 bm. o 7-ej wiecz. w sali Patzera. Komplet konieczny.

Sokół V Okole-Wilczak. Zebranie w środę, dnia 9 bm. o 7,30 wieczorem w sali Patzera Dziś trening.

Tow. Pomocników Fryzjerskich. W czwartek 10 bm. o 8-ej zebranie u p. Mellera, Plac Piastowski 2. O liczne przybycie prosi zarząd.

S. M. P. „Brzask". Dziś, w środę, schadzka o godzinie 8 wieczorem w Domu Katolickim przy Farze.

Cielęta:

a) najprzedniej. cielęta tuczne	158—150
d) średnio tuczone cielęta i najprz. ssaki	140—144
c) mniej tuczone cielęta i dobre ssaki	134—130
b) liche ssaki	120—124

Owce:

Opasy chlewne.

a) jagnięta tucz. i młodsze skopy tuczne	140—15
b) starsze skopy tuczne, liche jagnięta tuczne i dobrze odżyw. młode owce	136—130
c) miernie odżywiane skopy i owce	110—104

Świnie:

b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	192—188
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg.	184—182
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg.	176—178
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	166—171
f) maciory i późne kastraty	150—180

Z ostatniej chwili.

Polski lot przez Ocean Atlantycki.

Warszawa, 9. 5. tel. wł. Zamówiony przez polskie lotnictwo wojskowe w Amsterdamie samolot, przystosowany do lotnictwa transatlantyckiego, jest już wykończony. Piloci, porucznik Kalina i Szalas, odbyli już na nim kilka lotów próbnych i mają w ciągu bieżącego tygodnia przybyć na tym olbrzymie do Warszawy, gdzie podjęte będą dalsze próby do lotu za Atlantyk.

Wypadek automobilowy w powiecie czarnkowskim.

Na szosie Lubasz—Boncz pow. czarnkowskiego zdarzył się wypadek samochodowy. Automobil prowadził niej. Wójciak, nie posiadający prawa jazdy. Jechał on z dużą szybkością i wskutek nieumiejętnego kierowania wjechał na drzewo. Jeden z pasażerów Kazimierz Grochowski ze Stajkowa, wyrzucony z auta, poniósł śmierć na miejscu. Michał Bilski z Dębnego i Franciszek Ratajczak ze Stajkowa oraz kierowca odnieśli ciężko obrażenia cielesne.

Napad komunistów niemieckich na robotników polskich.

Berlin, 9. 5. (tel. wł.) Pod Magdeburgiem do baraku, w którym spali robotnicy polscy, zajechała bojówka komunistyczna i zaczęła Polaków okładać kijami i pałkami gumowemi. W zupełnej ciemności rozpoczęła się rozpaczliwa walka. Napastnicy strzelali z rewolwerów. Polakom udało się wreszcie wymknąć z baraku. Policja aresztowała zbirów, z których kilku uciekło przez okno. Jednego z nich tak silnie potraktowały polskie pięści, że w stanie beznadziejnym umieszczono go w szpitalu. Atak na robotników był wynikiem zemsty za odporność przeciw agitacji komunistycznej.

Dalsze trzęsienia ziemi w Anatolji i Grecji.

Angora, 8. 5. W Anatolji powtórne trzęsienie ziemi zniszczyło doszczętnie 3 wsie, 300 domów w gruzach. Dotychczas wydobyto 32 zabitych.

Ateny, 8. 5. Wczoraj w nocy nowe wstrząśnienie zburzyło m. Nemea, gdzie runęło 230 domów. W Herakleionie 50 domów zburzonych.

Ateny, 3. 5. Podczas trzęsienia w Grecji runęło 31.000 domów, 19 dworców kolejowych, oraz wszystkie gmachy publiczne. 32 zabitych, 110 ciężko rannych.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie Związku Właścicieli autodorożek w Bydgoszczy w czwartek, 10 maja br. o 8-ej wieczorem w „Harmonji", przy ul. Marcinkowskiego 1. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o liczne i punktualne przybycie.

Zebranie Ch. Z. Z. filji pracowników komunalnych w piątek, 11 maja o 7-ej wiecz. w Ognisku, ul. Jagiellońska 71.

Nadzwyczajne walne zebranie Ch. Z. Z. filji metalowców w piątek 11 bm. o godz. 6,30 wiecz. w Ognisku.

Ogólne zebranie wszystkich pracowników zatrudnionych w cegielniach, zorganizowanych przy Chrz. Zjedn. Zawodowem, odbędzie się w sobotę 12 maja o 6-ej wiecz. w Ognisku.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu wyrzyskiego w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 12,30 w południe w Domu Polskim w Wyrzysku. Z referatem przybędzie członek zarządu okręgowego z Bydgoszczy.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Tow. Opieki nad zwierzętami. W sobotę 12. bm. o 5 po. poł. w sali rzeźni miejskiej nadzwyczajne walne zebranie. Sympatycy mile widziani. Na porządku obrad m. in. odczyt i wybory do zarządu.

Stow. Chrz. Nar Naucz. Szkół Powsz., Koło Bydgoszcz. Dnia 10 bm. wygłosi docent U. P. i wizytator p. dr. Szuman w Kole Psych. Naucz. Okr. Szkoln. wykład p. t. „Zwierzę - dziecko - człowiek". Początek ogodz. 7,30 w auli szkoły wydziałowej męskiej. Na wykład prosimy o liczne przybycie.

Sekcja sportowa Stow. Nauczycieli. Członków sekcji tenisowej uprasza się o przybycie w czwartek 10 bm. o 15-ej na kort przy gazowni, celem rozpoczęcia gry. Obecność wszystkich grających konieczna.

Sokół IV, Bielawy. W czwartek 10 bm. o godz. 6.30 zbiórka całej drużyny ćwiczącej w lesie na Bielawkach.

S. M. P. Promyk. Dzisiaj po nabożeństwie zebranie urozmaicone oddziału młodszego. Jutro w czwartek po nabożeństwie zebranie zarządu oddziału starszego.

Tow. Powst. i Woj Szwederowo. Zebranie dziś, w środę, o 7-ej wiecz. w lokalu p. Kołodzieja, ul. Ugory 25. Komplet konieczny.

Stowarz. Terminatorów. Uprasza się wszystkich należących do kółka muzycznego na czwartek wiecz. o godzinie 8 do Domu Czeladzi.

Tow Powst. i Woj. w Jachcicach. Zebranie miesięczne w lokalu p. Trzebiatowskiego 10 bm. (czwartek) o 7-ej wiecz. Zebranie zarządu godzinę przedtem.

Baczność, Inwalidzi! Zebranie plenarne miejscowego Koła Związku Inwal. w czwartek, 10 bm. o 6-ej w Ognisku.

Tow. Robotników Katol. parafji Serca Jezusowego. Członków uprasza się o stawienie się jaknajliczniej na pogrzeb tragicznie zmarłego członka, A. Kubalewskiego, Matejki 8, w środę 9 bm. o godz. 17-ej, pod swój sztandar.

Płody rolne.

Berlin, dnia 8. maja 1928.

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Pszenica marchijska	266,00—269,00
maj	000,00—279,25
lipiec	291,50—291,00
wrzesień	000,00—274,00
Zyto marchijskie	283,00—285,00
maj	290,00—291,00
lipiec	273,50—271,75
wrześień	252,00—251,00
Jęczmień jary	254,00—290,00
Jęczmień zimowy	000,00—000,00
Jęczmień pastewny	—
Owies marchijski	262,00—268,00
maj	000,00—270,00
lipiec	000,00—000,00
wrzesień	000,00—000,00
Kukurydza loco Berlin	239,00—236,00
Mąka pszenna	33,75— 37,25
Mąka żytnia	39,32— 37,35
Otręby pszenne	00,00— 18,55
Otręby żytnie	00.00— 19,50
Rzepak	000,00—000,00
Siemię lniane	00,00— 00,00
Groch Victorja	52,00— 62,00
Groch jadalny polny	36,00— 39,00
Peluszka	24,00— 24,00
Bob polny	23,00— 24,00
Wyka	24,00— 26,00
Łubin niebieski	14,00— 14,75
Łubin żółty	15,00— 15,80
Seradela nowa	23 00— 24.00
Makuch rzepakowy	18,60— 19 70
Makuch lniany	26,20— 24 00
Wytłoki suszone	15,50— 15,90
Śrót Soya	21,80— 22 20
Płatki ziemniacze	26,90— 27,35

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 8. 5. 1928 roku.

Bydło:

Woły:

a) pełnomięsiste, wytuczone woły najwyższej wartości rzeźnej, niezaprzęgane	164—160
b) pełnomięsiste, wytuczone woły od lat 4 do 7	152—150
c) młode mięsiste nie wytuczone starsze wytuczone	136—140
B. Stadniki:	
a) pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej	154—150
b) pełnomięsiste młodsze	140—144
c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze	126—132
C. Jałówki i krowy:	
a) pełnomięsiste wytuczone jałówki najwyższej wartości rzeźnej	164—160
b) pełnomięsiste wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźne do lat 7	156—160
c) starsze wytuczone krowy i mniej dobre krowy młodsze i jałówki	148—144
d) miernie odżywione krowy i jałówki	130—136
e) liche ssaki	120—124

Giełda warszawska

z dnia 8 maja

Akcje: w złotych:

Bank Polski	161,00—162,75
Bank Dyskontowy	133,00—129,00
Bank Przem. lwowski	00,00—105,00
Bank Handlowy	000,00—117,00
Bank Zachodni	33,00— 37,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00— 90,00
Siła i Światło	124,00—126,00
W. T. F. Cukru	00,00— 77,00
Firley	57,00— 56,50
W. T. Węgla	95,00— 95,50
Nobel	40,75— 38,00
Lilpop	45,25— 44,00
Modrzjeów	49,75— 50,00
Ostrowickie Zakłady	122,00—124,00
Pocisk	11,50— 12,00
Rudzki	58,00— 57,00
Starachowice	65,50— 66,25
Spirytus	00,00— 3[illegible],00
Haberbusch	000,00—200,50

Bank Polski płacił dnia 9 maja za:

dolary amerykańskie	8,85— 8,84
funty szterlingów	43,33
franki szwajcarskie	171,13
franki francuskie	34,96
marki niemieckie	212,41
guldeny gdańskie	173,20
szylingi austrjackie	124,93
liry włoskie	46,81
korony czeskie	26,31

Ceduła urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 8 maja 1928 roku.

4 proc. listy zastaw, konwert. Pozn. Ziemstwa Kredytowego	00,00—55,50—00, proc.
5proc. Pożyczka premj. serja II	76,50 —87,
Bank Kwilecki Potocki i Ska I—VIII em	92
Bank Przemysłowców I—II em	—1,00
Arkona I—V em.	16,—
Cegielski H. I. em.	46,00—47,00
Hartwig C. I em.	45,00—
Herzfeld — Viktorius I em.	52,00—
Dr. Roman May I—V em.	110,00— 110
Unja (daw. Ventzki) I—III em.	00,026,—

CENY TARGOWE.

Bydgoszcz, dnia 9 maja.

Masło 3,10—3,30, jaja 2,20—2,30, ser 40—50 gr., śmietana 2,20—2,40, marchew 40—50 gr., buraki 35—40, brukiew 20—25, kapusta 35—40, rabarbar 50—60, sałata 30—45, cebula 35—60, szczaw 40—50, szpinak 40—50, jabłka 50—1,20, szparagi funt 1,60—2,00, groch, fasola 45—50.

Drób: kaczki 6—10 zł., kury 3—8, gęsi funt 1,80—2,00, indyki 14—25, gołębie para 2,50—3,00, kurczęta 2,50—3.50.

Ceny mięsa niezmienione.

Rzadka okazja dla rolników!
Lokomobila 8-10 H. P.
fabr. „Badenia", rok budowy 1918, ciśn. 10 atm.,
młócarnia
fabr. „Floether", rok budowy 1918, rozmiarów 58 cale.
Cały garnitur w jaknajlepszym stanie, gotowy do użytku,
okazyjnie na sprzedaż.
Do obejrzenia w Grudziądzu. Zgłoszenia przyjmuje
Poznański Bank Ziemian, Sp. Akc.
ODDZIAŁ w GRUDZIĄDZU, J. Wybickiego 25

FREZERA
wykwalifikowanego, oprócz tego zdolnego
MASZYNISTĘ
który jest w stanie obsługiwać capownicę i heblarkę poszukuje zaraz (12096
JAKÓB HECHLIŃSKI
Fabryka mebli — ulica Podgórna nr. 2

Czytajcie „Dziennik Bydgoski"

Majątek
600 mórg w tem 100 mrg wody, ziemia pszenno-żytnia, od miasta 8 klm., od stacji 3 klm., szosa na miejscu, martwy inwentarz kompl. z motorem, żywy 12 koni, 30 sztuk bydła, 33 świń, budynki dobre, dom mieszkalny 7 pokoi, cena 180 tys. Wpłaty 100 tys. zł. Prócz podanego wielki wybór majątków poleca najpoważniejsza agentura Dóbr „Polonja" Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. Nowe zlecenia pożądane.

Dom
z mieszk. 4, 3, 2 pokojowe, kąp., pok. dla dziewczyny, elektr. światłem, gazem, werandą, balkonem, słoneczne przy tramwaju w Bydgoszczy na sprzedaż przy wpłacie 50 tys. zł. Of. do Dz. Bydg. pod „76 000" 12028

Sprzedam
moje 83 morgowe prywatne gospodarstwo, w tem 7 mórg łąki, ogród owocowy, ziemia pszenna, żywy i martwy inwentarz kompletny. Do stacji kolejowej 3 km., szkoła w miejscu cena podług umowy. Juljan Dalski, Przesławie, p. Grudziądz.(11007

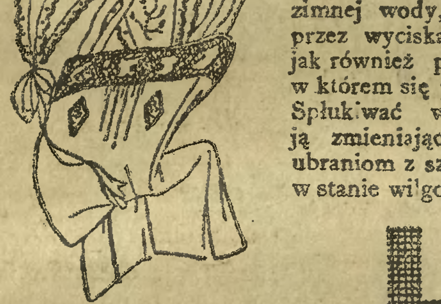
Baczność.
Dom 4 piętr. czynsz roczny 250 tys. z. cena 2 milj. zł. Dom 4 ptr. czynsz r. 150 tys. zł cena 1200000 zł Dom 4ptr. czynsz. roczny 80 tys. cena 750 tys. zł, dom 4 ptr. czynsz roczny 56 tys. cena 750 tys zł. dom 3 piętr. czynsz roczny 30 tys. zł, cena 250 tys. dom 3 ptr. czynsz roczny 25 tys. cena 220 tys zł. Prócz podanych wielki wybór innych domów w każdej cenie poleca na dogodnych war. „Polonja" Bydgoszcz, Dworcowa 17, telef. 698. Nowe zlecenia pożądane. (6499

Cienką bieliznę
oraz skromne i luksusowe sukienki
pierze się w Lux'ie

CHEMICY - FACHOWCY, pod których ścisłą kontrolą jest fabrykowany LUX, przeznaczyli go specjalnie do prania cienkich i delikatnych tkanin, nie mówiąc już o innych. LUX stoi więc zawsze na wysokości zadania i pierze wspaniale każdy materjał, który znosi kontakt z wodą. W pianie LUX'u urzeczywistnia się ideał prania, o którym dawne pokolenia naprożno marzyły.

W wodę wrzącą (pół miednicy), wsypać łyżkę LUX'u i ubić gęstą pianę. Dodać trochę

zimnej wody, by mieć letni roztwór. Prać, przez wyciskanie brudu z ubrań w dłoniach, jak również przez ugniatanie o dno naczynia, w którem się pierze. Nie trzeć—Nie wykręcać. Spłukiwać w letniej wodzie, trzykrotnie ją zmieniając. Specjalną uwagę poświęcać ubraniom z sztucznego jedwabiu, którego nitki w stanie wilgotnym, są bardzo wątłe.

Próbka Darmo

Kto wyśle poniżej załączony kupon, ten otrzyma próbkę LUX'u, oraz ilustrowaną ulotkę o racjonalnem praniu — gratis.

PRÓBKA DARMO

KUPON. Do firmy "Sunlajt" Spółki Akcyjnej, Skrzynka Pocztowa 470, Poczta Główna, Warszawa.— Upraszam o bezpłatne przesłanie mi próbnego pakietu Lux, wystarczającego na próbne pranie.

Imię i nazwisko..........

Adres ....

D.B. 40 (Upraszą się o wyraźne pisanie.)

Lever Brothers Limited, Anglja.

L.P.40—3

Łóżka żelazne
i materace
Porcelanę
szkła i fajans
Okucia
budowlane i meblowe.
Narzędzia
rzemieślnicze i rolnicze poleca po cenach konkurencyjnych

B. Mikołajczak,
dawn. B. Stobiecki,
Długa nr. 22.
Tel. 346.
12094

Kamienica
narożnikowa w Gnieźnie w najlepszem położeniu ze składami na sprzedaż. Cena 76 000 zł. 6491
W. Pietras, Gniezno, Warszawska 1.

3 domy
z warsztatem stolarskim, szafami, komórkami, mórg ogrodu warzywnego, w centrum miasta, dla fachowca lub handlowca w powiatowem mieście, kolej, urzędy, szkoły zaraz na sprzedaż, cena według ugody, wpłaty 15—20.000 zł. (12058
Dąbek, Brodnica Pom. Przykop 25.

Rakiety
i wszelkie przybory do tenisu, reperacje rakiet poleca po cenach przystępnych. Zamówienia pocztą w 1 dniu. **P. Riemer, Bydgoszcz, Gdańska nr. 6.**

Karoserję
autobusową marki Chevrolet kupię. Oferty pod „N. a. D.“ do Dz. Bydg. 11101

2 czeladników krawieckich
na duże sztuki poszukuje zaraz 12031
W. Zieliński
Warszawska 20.

Sprytny młodszy zaufany
posłaniec kasowy
i woźny biurowy
z znajomością języka polskiego i niemieckiego **poszukiwani natychmiast.**
Dokładny życiorys z odpisami świadectw i referencjami nadsyłać do: (12127
Fabryk sygnałów kolejowych
C. Fiebrandt i S^ka.
Sp. z o. o., **BYDGOSZCZ 4.**

Krawca
na większe sztuki oraz lepszą pracę przyjmie
Waldemar Mühlstein
Gdańska 150, tel. 1355.
6507

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Koronowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Koronowo tom XXVII, karta 1039 na imię **Wacława Podłuckiego,** rolnika w **Koronowie-Wybudowanie,** zostanie **dnia 4 lipca 1928 r. o godzinie 10 przed południem** w drodze egzekucji wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 15.

Nieruchomość stanowi osadę rentową zabudowaną o obszarze 28,05,26 ha. Czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego wynosi 73.59 tal., a wartość użytkowa jako podstawa podatku budynków 240,00 mk.

Wyciąg z katastru, uwierzytelniony odpis księgi wieczystej i inne nieruchomości, dotyczące wykazy, można przeglądać w sekretarjacie.

Wzmiankę o przetargu zapisano dnia 26 stycznia 1928 roku.

Koronowo, dnia 18 kwietnia 1928 r.

Sąd Powiatowy. (12018

W dniu 24 maja br. o godz. 10 rano odbędzie się na **składnicy celnej** (gmach Ekspedycji Towarowej) **sprzedaż licytacyjna zalegających towarów** jak: 1. piły, papier ździerczy, części instrumentów muzycznych, filc wełniany 2. dywan, węże, lina druciana, fosfor. Pod 2. powrotny wywóz zagranicę.

Bliższe dane w ogłoszeniu wywieszonym w Urzędzie Celnym. Wzywa się odbiorców do wykupienia towarów przed terminem licytacji, najpóźniej w dniu licytacji, bowiem stracą prawo rozporządzeniem towaru. (12081

Urząd Celny Bydgoszcz.

Przetarg przymusowy.

Dnia 10 maja 1928 r. o godz. 10-tej sprzedam **przy Placu Poznańskim** 2 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą

biurko z krzesłem i fotel obity manszestrem.

Kucharz, komornik sądowy z p. 12115

Magistrat miasta Bydgoszczy ogłasza

przetarg na zdjęcie przewodów żelazn.

z istniejącej linji napowietrznej, **doprowadzenie słupów i konstrukcji do porządku i założenia przewodów miedzianych** na przedmieściach Okolu, Szwederowie i Jachcicach.

Bliższe informacje otrzymać można codziennie od godziny 10 do 12 w południe w biurze Decernatu Elektrowni (gmach Ratusza).

Oferty należy składać w biurze Decernatu Elektrowni **do dnia 18 b. m.** do godziny 12 w południe, poczem nastąpi przetarg.

Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta.

Bydgoszcz, dnia 9 maja 1928 r.

Decernat Elektrowni
(—) Inż. Régamey
miejski radca budowlany. (12054

Większe przedsiębiorstwo **branży budowlanej** na Pomorzu **poszukuje zaraz**
dzielnego podróżującego
na stałą posadę. Panowie z branży budowlanej wzgl. żelaznej, możliwe z dłuższą praktyką, zechcą się zgłosić z dołączeniem życiorysu i podaniem żądanego wynagrodzenia pod „F. P. D.“ do Dz. Bydg. (11399

Zakłady przemysłowe poszukują zaraz
rutynowanego ceglarza
maszynistę
obeznanego z maszyną parową, maszynami ceglarskiemi i tartacznemi
wypalaczy wyr. ceglarskich
Uwzględnia się jedynie zgłoszenia sił fachowych i nie poduczonych, które zawierać będą zlegalizowane odpisy świadectw i podanie warunków. Osoby samotne mają pierwszeństwo. (12128
„TRI“ Tow. Robót Inżynierskich
Zakłady Przemysłowe - Strzelno
dawn. W. Szuda

Poszukujemy natychmiast kilku
zdolnych inteligentnych
pomocników gastronomicznych
CAFÉ ESPLANADE, Poznań,
Plac Wolności 11. (12070

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu rozpisuje **konkurs na dostawę**

1 500 000 sztuk cegieł iłowych
200 000 „ „ tonowych

na budowę domu administracyjnego i mieszkalnego w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego, narożnik ul. Mickiewicza, oraz (12072

600 000 sztuk cegieł iłowych
50 000 „ „ tonowych

na budowę zakładu leczniczego w Inowrocławiu. Oferty na dostawę wyżej wymienionych materjałów loco miejsce budowli składać należy pisemnie **do dnia 25 maja br.** w biurze Zakładu. Zakład zastrzega sobie dowolny wybór oferenta.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, ulica Sew. Mielżyńskiego nr. 2

Cierpisz na: REUMATYZM, ŁAMANIE i t. p.
używaj tylko (12104
„SAPOMENTHOL MATULI“
Ogólnie znany i przez licznych lekarzy polecany! — Prawdziwy tylko z marką ochronną **„PALMA“**
MARKA OCHRONNA E. MATULA
Wytwórca: EUGENJUSZ MATULA
Fabryka Środków Leczniczych w Krakowie.

Spólnika
z kapitałem 50 do 60 tysięcy złotych
poszukuje rentowne przedsiębiorstwo artykułu pierwszej potrzeby, celem rozszerzenia zakresu swojej działalności. Zgłoszenia pod **„Lokata bez ryzyka“** do Biura Ogł. „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72
12111

Nie powstaną t. zw. "brzeżki"

SPECTROL
NIEŁATWOPALNY

EOS-WERK. Gdańsk.

Licytacja przymusowa.

Dnia 14 maja 1928 r. o godzinie 11 przed południem sprzedawać będę najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą

samochód półciężarowy

systemu **„Ford“.** Zbiórka licytantów **w Czersku,** powiat Chojnice, ul. **Kościuszki.**

12126) **Kwiatkowski,** komornik sąd., **w Czersku.**

12016
Przyjmujemy łubin
do przeróbki na odgoryczony śrut łubinowy.
Ponadto **mamy na składzie i do oddania**
odgoryczony łubin śrutowany
znany i doświadczony jako pasza treściwa i do tuczu: dla krów dojnych, koni i trzody chlewnej
Wielkopolskie Zakłady Przetworów Kartoflanych Tow. Akc. WRONKI, **Oddział Wągrowiec.**

POLECENIA

Pasy,
gobeliny, sprężyny, jute, szpagaty, plusze, oraz wszelkie artykuły tapicerskie po cenach konkurencyjnych poleca U. Dykert, Bydgoszcz, Długa 45 I. Tel. 1934. (12073)

Meble
kompletne jadalki, lub bufet i kredens dobrze wykonane, tanio i na dogodnych warunkach poleca stolarnia Najdrowski Pomorska 42. 6524

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
15 morgowe, zabudowania masywne, w powiecie szubińskim na sprzedaż. Wiadomość Esmont, Szubińska 19, Bydgoszcz. (12057

Gospodarstwo
na sprzedaż 40 mórg, w tem jest 2 morgi lasu i 15 mórg łąki z martwym i żywym inwentarzem. Miedzyń, Inflantska 78. (12075)

Kamienicę
z placem budowl. tylko od właściciela przy zaliczce 40—50 tys. zł kupię natychmiast. Zgł. do filji Dzien. Bydg., Dworcowa 2 pod „Kamienica" (6475)

Interes kolonjalny
w Bydgoszczy w dobrym punkcie, rogowy, przytem 3 pokojowe mieszkanie 5500 zł, interes kolonjalny i tytonie i 3 pok. mieszkanie punkt dobry 3200 zł, interes skład obuwia, przy tem 1 pokój za cały roczny czynsz 2500 zł, jak również wiele innych poleca i świeże zlecenia przyjmuje biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80, tel. 18—15.

Majątek
400 mórg w tem 12 mórg łąki, dom 8 pokoi, z kompletnem zabudowaniem i inwentarzem, cena 130.000 zł, 440 mg. z młynem wodnym i kompl. zabudowanie i inwent. wpł. 140-150 tys. zł, 285 mg. ziemi dobrej z komplet. inwent. i zabudowaniem, cena 150 tys. zł, 93 mg. ziemi dobrej, cena 50 tys. zł i wiele innych poleca Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, tel. 699. 12100

Zamienię
dwie pierwszorzędne kamienice w Inowrocławiu, mieście kąpielowem przy najlepszej ulicy „Solankowej" za średni majątek ziemski, z dobrą ziemią i dobremi budynkami ew. za dopłaceniem. Dokładne of. uprasza się nadsyłać do kapitana Tabiszewskiego, Królowogród pod Inowrocławiem. (12033)

Na sprzedaż
dom III ptr. nowoczesny z komfortem, cena 75 tys. zł, dom II piętr. ze sklepem, cena 70 tys. zł, dom piętr. w ogrodzie, cena 28 tys. zł, dom part. i oficyna, mieszk. 3-2-1 pokoj., cena 15 tys. zł, dom ptr. o 12 ubikacjach i sklep mebli, stolarnia, 3½ mg. ogrodu i 6 mg. łąki z kompletnem urządzeniem, cena 25 tys. zł i wiele innych poleca Małek, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 2, tel. 699. 12099

70 mórg
przenno - żytniej ziemi, przy stacji, piękne położenie, blisko Bydgoszczy, pełny inwentarz. Cena 40000. Szarek, Dworcowa nr. 90. 6513

Skład
artykułów piśmiennych w najlepszym punkcie Torunia z towarem zaraz na sprzedaż. Do przejęcia potrzeba 35 000 zł. Sklep nadaje się na każdą inną branżę. Zgłosz. do „Par" Toruń, Szeroka 46. pod „3459" 11868

Skład
kolon. z towarem lub bez z mieszk. 2 pok. z kuchnią, piwnica, chlew, magla Zobla tanio na sprzedaż. Of. pod „Skład W." do Dz. Bydg. 11022

Skład
dla krawca lub fryzjera w dobrym punkcie korzystnie odda „Orient" Pl. Piastowski 2, tel. 11-63. (6596)

Dom
mieszkalny w dobrem położeniu z stodołą, chlewem ogrodem i 12 mórg ziemi w Kor nowie na sprzedaż. Of. składać pod „R. K." do Dzien. Bydg. (12069)

Interes
bławatów i towarów krótkich na sprzedaż, gotówki 7500 złot. Nakło, Hallera 76. (11601

Kamienicę
w Bydgoszczy, przy wpłacie 40—50 tys. zł kupię wprost od właściciela. Oferty z podaniem dochodów i warunków do Dziennika Bydg. pod „Nr. 4012". (11804)

Domy
za 5000, 7000 do 15 tys. zł sprzeda „Orient" Plac Piastowski 2, tel. 11-63. (6497)

Okazyjnie!
Sprzedam mój dom z piekarnią, dobrze zaprowadzony interes w śródmieściu, na bardo dogodnych warunkach. Franciszek Schmiech, mistrz piekarski, Mogilno, ulica Jana Kausa 1. (12032)

Skład
kolonjalny, dobrze zaprowadzony, z powodu choroby na sprzedaż. Adres w Dzien. Bydg. (11287

Dom
w Tczewie, fabryczno-przemysłowy, w najruchliwszej ulicy miasta przy dworcu kol. gdzie projektowany jest port, wielkość obszaru 1600 m. kw., obszerne podwórze, wielkie spichrze, 2 wjazdy, stajnie masywne. Wszędzie instalacja elektryczna przy tem 2 interesa i duża sala. Objekt ten nadaje się na każdą branżę, fabrykę, hurtownię, spedytorstwo do celów przemysłowych i t. p. 5 pokoj. mieszkanie zaraz wolne. Powyższe z powodu objęcia majątku ziemskiego natychmiast korzystnie na sprzedaż. Cena i warunki sprzedaży na miejscu, wpłata 60—50 tys. złotych. Zgł. tylko poważnych reflektantów przyjmuje Biuro Komisowe F. Sarnecki, Tczew, Podgórna 22, tel. 26. (12009)

Kilka domów
dochodowych w centrum przy 3 tys. zł wpłaty sprzeda. Sokołowski, Pl. Wolności 2. (4502)

Młyn
wodny, 10 mórg pola, blisko miasta, sprzedam przy 11000 zł wpłaty lub zamienię na gospodarstwo. Sokołowski, plac Wolności 2. (6514

Dom
z wolną piekarnią i kawiarnią, cena 30 tys. zł i i inne sprzeda. Sokołowski, Plac Wolności 2. (4501)

Piekarnia
dobrze prosperująca w pełnym biegu, w głównej ulicy, zaraz do objęcia. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (11991)

Baczność!
Korzystnie na sprzedaż elegancki powózik, szory, piec kąpielowy, 20 sztuk drabek z świerkowego drzewa, nadające się dla blacharza lub dacharza 9 mtr. długie, większą partję dźwigarów żelazn. N/Pr. 16 - 26 - 2,80 - 4,00 - 700 mtr. listew podłogowych 0,3 - 10 wysokie, żelazny basen do wody cyrka 1 m. 3, żelazny basen do benzyny, wolnostojące rusztowanie dla budowy z konstrukcją do składania 12 mtr. wysokie i 1 mtr. szerokie, duża partja drągów radjowych, 2 duże kotły dla dekarza, cała partja drzwi pokojowych, 300 sztuk trzonków dla młotków 25—40 długie, maszyna do pisania, aparat ogrodniczy z koprowiny, 26 sztuk szaluzji dla okień, kompletnie, 90 szerokie 1,90 długie. Ul. Pomorska 27, parter lewo, A. J. 6481

Kolonialka
z towarem, z urządzeniem albo bez urządzenia, 2 pokoje kuchnia. Duczyńska, Wrocławska 2. (12077)

Butelki
w większej ilości różnego gatunku tanio do nabycia. Zgł. Restauracja Hotelu Boston. (6510

Motocykl
3 i pół P.S. mało używany na sprzedaż. Cena 1500 zł. Grudziądz, Sebieskiego 11, II p. 12125

Wózek sportowy
do dwóch dzieci na sprzedaż. Poznańska 13, podwórze na lewo. (12078)

2 łóżka
olszowe i 1 stół na sprzedaż. Pomorska 40. (6478)

Motor
benzynowy 3 K. S. i dynamo do samochodu na sprzedaż. Szczepański, Szczecińska 7. 6523

Motocykl
nowy, modny, amerykański sprzedam na raty lub zamienię za inną rzecz na 2000 zł. Mucha, Pawłówek, Bydgoszcz. (6492

Maszyna
do szycia na sprzedaż. Kaszubska 14, I. piętro lewo. (6487

Kinoaparat
główkę „Pathe" objektysprzedam. Szkaradkiewicz Pomorska 3. 6512

Jadłodajnia
wśród miasta na sprzedaż Toruń, Żeflarska 28. (12122

Rower
dla chłopca szkolnego i rower wyścigowy, oraz męski, sprzedam tanio. Dr. Warmińskiego 3 podw. (6514

Sprzedam
motocykl $2^1/_2$ P. S. 500 zł elektro motor $^1/_4$ P. S. 85 zł. Czernacz, Gdańska 153. (6494

Aparat
do szwajsowania tanio na sprzedaż. Plac Poznański 2, skład rowerów. 12101

Meble
Bufet i kredens kompl[illegible] dobrze wykonane tanio n[illegible] dogodnych warunkac[illegible] sprzeda stolarnia, Pomo[illegible] ska 22-23. 637[illegible]

Na sprzedaż
tanio wóz, szory robocz[illegible] i maszynę do sieczki. Słomski, ul. Wysoka 3-4. 12095

Rower
na sprzedaż. Rycerska 9. 6471

Stare monety
maszyna do elektryzowania, lampa karbitowa, akwarele ręcznej roboty na sprzedaż. Wiadomość fotograf Szwederowo, ulica Leszczyńskiego 100. (12060

Półszory
robocze na sprzedaż. Burmeister, Nowogrodzka 6. 12084

KUPNA

Dużą
dobrą szafę do sukień kupię. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Vorreau". 12097

Koncesję
na wyszynk wódek I, II, III kateg. w województwie poznańskiem odstąpię. Oferty z podaniem warunków pod „A. R." do Dz. Bydg. 11392

LEKCJE

Udzielam
lekcji gry na fortepianie. Miesięcznie 10 zł. 2 całe godz. tygodniowo. Zofja Brazelówna, nauczycielka muzyki, Śniadeckich 40, parter lewo. (6518

POSADY WOLNE

Krawcowa
może się zgłosić do firmy St. Grzegorzewski, Stary Rynek 4. 15142

Ubezpieczeniowcy
z działu życiowego w Bydgoszczy i na Pomorzu znajdą pracę na korzystnych warunkach w Towarzystwie Ubezpieczeń „Przyszłość". Oferty z życiorysem nadsyłać: Bydgoszcz, Chrobrego 8, II piętro. Niefachowcy zostaną wyszkoleni. (11112

Poszukuję
2 pomocników fryzjerskich zaraz na dobrą stałą posadę. Zakład fryzjerski dla pań i panów, B. Jezierski, Chojnice, ul. Człuchowska nr. 14, Pomorze. 12103

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Gomulski, ul. Gdańska 97 a. 12090

Ucznia
malarskiego poszukuje Leszczyński, mistrz malarski, Sląska 10 a. (12092

Drukarz pedalarz
zaraz potrzebny. Oferty pod „Drukarz" do Dzien. Bydg. 12091

Krawcowa
dobra ręczniarka, która już u krawca pracowała może się zgłosić. Adres w Dz. Bydg. 12098

Dobra
krawcowa w dom potrzebna zaraz. Kordecka, ul. Gdańska 39. 6473

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuje zaraz. B. Sikorski, Gdańska 21. (6488

Monterzy
samodzielni na centralne ogrzewanie, wodę i kanalizację potrzebni. Gadziński, Bydgoszcz, Pomorska 13. (12076)

Kilka
obciągaczek i czekoladziarek dobrze wpracowanych poszukuje Fabryka cukrów i czekolady „Carmel", Bydgoszcz, Dworcowa 65. Tel. 1732. 6474

Poszukuję
chłopca do sprzedawania gazet i ilustracji. Jackowskiego 33., I ptr. 6472

Poszukuję
krawcowej do szycia męskich ubrań. Berliner, Toruńska 153. 12074

Dzielny
pomocnik fryzjerski, potrzebny zaraz. Woźniak, Sienkiewicza 43. (6516

Młoda panienka
umiejąca dobrze szyć może się zgłosić. Leszczyńskiego 16. (12102

Szteperkę
poszukuje Peck, skład skór, Szpitalna 1. 12080

Poszukuję
krawca, specjalistę na spodnie. Dorsz, Św. Jańska 19. (6493

Ekspedjentka
biegła, znająca język polski i niemiecki potzzebna zaraz. Cukiernia, Jagiellońska 14. 6556

Poszukuję
ekspedj. do składu obuwia na soboty do pomocy. Postęp, Wełniany Rynek. (12066)

Poszukuje
się 2 dzielnych strycharzy cegły. J. Rożewicki, Łąsko Wielkie, pocz. Buszkowo, pow. Bydgoszcz. (12068)

Dziewczynkę
do dzieci przyjmie zaraz Sadowska, Paderewskiego nr. 6, II wejście. 6519

Dzielną
fryzjerkę zaraz lub później poszukuje P. Kroenke, Bydgoszcz, Dworcowa 1a. 6505

Dziewczyna
do dzieci potrzebna zaraz. Piekarnia Zbożowy Rynek 11. 12083

Młodszy
chłopiec potrzebny. Stolarnia, Gdańska 137. 6477

Egzystencję
dobrą, spokojną, znajdzie emer. urzędnik sąd. lub adwok. samotny lub żon. b. dzieci, przez objęcie mego znanego od lat biura prawn. Informacyjnego z małem mieszkaniem i całem urzędz. znajdujące się w m. wł. domu w Wejherowie. Termin objęcia od 1 lipca 1928 r. Tylko solidni, dobrze poleceni refl. zechcą się zgłosić z podaniem osob. stosunków do niżej podpisanego, lub też przybyć osobiście na swoje ryzyko. I. Łukowski, obrońca pr., Wejherowo, Św. Jacka 6. (12040)

Dwóch
dzielnych pomocników krawieckich przyjmie zaraz, utrzymanie wolne, posada stała. Stefaniak, mistrz krawiecki, Skoki, Rynek 43. (11992)

Ekspedjent
lub ekspedjentka, fachowa kwalifikacja, pożądana do składu kolonjalnego. Ul. Gdańska 133, Mańkowska. 12132

Bufetowa
zarazem do obsługi Gości potrzebna. Zgłoszenia wraz z fotografją którą się zwraca, przyjmuje Agentura Dzien. Bydg. Chełmno, kiosk. 12120

Młoda
buchalterka (conto correnkta) potrzebna. Zgł. piśmienne z świadectwami do „Par" Dworcowa 72 pod „Nr. 5000". 12113

Dziewczyna
do wszelkich prac może się zgłosić. Sienkiewicza nr. 22, skład cygar. (6490

Potrzebna
starsza pokojowa która zna czystość i wzorowy porządek, dla uczciwej i pracowitej dobre wynagrodzenie. Zgłoszenia hotel „Eileos" Tuchola-Pomorze „WM" 12119

Niewiasta
która umie [illegible] i inne prace załatwia może się zgłosić za [illegible] wynagrodzeniem. W. L belta, Kościelna 1. 6522

Chłopców
do pracy przyjmę. Sienkiewicza 16, M. Skonieczny 6503

Służąca
może się zgłosić. Mazowiecka 29a, III. piętro. Kulasiewicz. (6485

Służąca
z wioski przyjmie posadę najchętniej w lepszym domu od 15. bm. Łask. zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Uczciwa II". 12110

Uczeń
piekarski z porządnej rodziny może się zgłosić. Toruń-Mokre, Podgórna nr. 6a. (11704

Służąca
uczciwa, zamiejs. z dobr. świadectwami, nmiejąca gotować, potrzebua zaraz. Sienkiewicza 56 parter Godz. 2.30 do 3.30. (6470

Młodszy
robotnik potrzebny. K. Swierkowski, Jagiellońska 27. 12082

Zdolną
pannę samodzielną oraz dwie uczennice przyjmie Pracownia sukien, Dworcowa 7. (6509

Uczeń
do składu bławatów natychmiast potrzebny. Zgł. Jagiellońska 17 w składzie. 12117

POSADY POSZUKUJĄ

Gospodyni
intelig. poszukuje posady samodzielnej. Dietza nr. 1, Starczakowa. 12055

Poszukuję
posady na majątku jako urzędnik gospodarczy, mogę wstawić własny parowy garnitur młocarniany. Oferty do filji Dz. Bydg. Toruń pod „majątek" 12121

Poszukuję
stałej pracy, żonaty, wieku lat 29, dobrego charakteru po dłuższej służbie wojsk. w charakterze najchętniej odźwiernego woźnego lub portjera w poważnem miejscu z kaucją do 500 zł z dobremi świadectwami. Of. do Dzien. Bydg. pod „Dobry charakter". (12022)

Duet
zgrane z repertuarem koncertowym i tanecznym, poszukuje posady na letnisku nad morzem. Łask. oferty z podaniem wynagrodzenia przy całkowitem wolnem utrzymaniu uprasza się nadesłać do Reklamy Polskiej Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6 pod „3204". (12063

DZIERŻAWY

Dzierżawy
250 mórg, tenuty 1 centnar 18 000 zł, 210 pszenno buraczanej $1^1/_2$ ctr. tenuty 30 000 zł. 450 mórg 30 000 zł i inne mniejsze i większe poleca „Ostoja" Dworcowa 59, tel. 1105. 6466

Poszukujemy
ubikacji na biuro Związkowe z telefonem. Spieszne zgłoszenia pod „Z. Z. G. Nr. 100". do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 (6480)

Poszukuję
dzierżawy składu z mieszkaniem w dużej wsi kościelnej z cośkolwiek rolą lub kupna domu nadającego się na skład kolon. Oferty do Dz. Bydg. pod „90". 12107

Skład
z mieszkaniem, nadający się na fryzjerstwo lub na inne przedsiębiorstwo zaraz do wydzierżawienia. Leon Brzuskiewicz, Chełmża, ul. Szewska 45. (12011)

Restauracja
i ~~kawiarnia (przy hotelu)~~ w centrum Bydgoszczy w pełnym biegu wydzierżawię. Oferty pod „Restauracja H. C. 25" do filji „Dziennika Bydgoskiego", Dworcowa 2. 6508

MIESZKANIA

Letnisko
od zaraz w lesistej suchej okolicy niedaleko Bydgoszczy, do wynajęcia 2 pokoje o 2 łóżkach każdy z używalnością kuchni. Adres wskaże Dz. Bydg. (12131

500 zł
odstępnego i miesięczne komorne podług ugody, dam za mieszkanie 2 pokoje z kuchnią. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „512". 12052

Mieszkanie
3 pokojowe z oświetleniem elektrzycznem do oddania. Of. pod „M, 2" do filji Dz. Byd. Dworcowa 2. 6504

Mieszkania
3—6 pokojowe wskaże „Rolpol", Gama 2, tel. 2040. (6486)

2 Pokoje
z kochnią wprost od gospodarza zaraz do oddania Ks. Skrupki 82. 12109

Mieszkanie
większe i mniejsze wskaże „Orient", Plac Piastowski 2, tel. 11-63. 6498

Zlecenia
przyjmuje „Orient", Plac Piastowski 2, tej. 11-63. (6528)

Mieszkanie
4 pok., łazienka, nowy remont z meblami do objęcia. Siemiradzkiego 10 II p. lewo. (12079)

POKOJE

Pokój
próżny lub umebl. poszukuje młode małżeństwo. Rolbiecki, Chełmińska 3. 12088

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Kordeckiego 20, I piętro prawo. 12059

Poszukuję
pokoju małego, umeblowanego lub próżnego wśródmieście. Zgłoszenia Barański, Bocianowo 9 (6489

Pokój
z telefonem na biuro do wynajęcia. „Pomorska 3 parter. 6511

2 pokoje
z telefonem, nadające się na biuro, poszukuję zaraz w centrum miasta. Zgł. do filji Dziennika Bydg. Dworcowa 2 pod „C. C." (12067)

Poszukuję
eleg. umebl. pokoju z nieskrępującem wejściem, z światłem elektrycznem i możliwie z łazienką. Zgł. do filji Dzien. Bydg pod „E. J." 6521

Pokój
umeblowany do wynajęcia Św. Trójcy 10. Siuchnińska. 12116.

ROZMAITE

Amerykanin
powraca do Ameryki półn. poszukuje towarzysza (ki) podróży, posiadającego 2 tysiące zł. Oferty do Dz. Bydg. pod „Cow boy". 12056

Zgubiłam
świadectwa, proszę uczciwego znalazcę o zwrot za wynagrodzeniem. P. Antczakówna, ul. Czarnieckiego 10, II p. pr. (12053

Przybłąkał
się duży pies, do odebrania Lubelska 20, Sylwester. 12061

Spólnika
lub spólniczkę do kawiarni — cukierni z gotówką 2500—3000 zł. poszukuję. Of. pod „Dobry zysk 101" do Dz. Bydg. 6464

Dol. 6500
hypoteki na majątku ziemskim płatna w najbliższym czasie z powodu potrzeby upłynienia gotówki korzystnie do odstąpienia. Oferty do „IRO" Hermana Frankego 3 pod „Dolary". (12093

Poszukuję
40.000 zł. pnżyczki na hipotekę majątku ziemskiego. Zgł. pod „M. 16." do Dz. Bydg. 6526

Ostrzegam
przed udzielaniem kredytu legitymującym się, iż są u mnie zatrudnieni. Wszelkie tego rodzaju dokumenty są fałszywe; stempel firmowy prawdopodobnie podrobiony. M. Buchnowski, obrońca prywatny, Jackowskiego 17. 12105

Lornetkę
zgubiłem w Rynkowie. Uczciwego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem. Gimnazjalna 1, II. piętro. (6474

Poszukuje
wspólnika z kapitałem 16 tys. zł do kupna domu dobrze procentującego „Orient" Pl. Piastowski 2, tel. 21-63. (6495)

Spólnika
do jakiej bądź fabrykacji poszukuję. Posiadam w najleprzem położeniu duży lokal z kontraktem. Adres wskaże „Dziennik Bydgoski", Dworcowa 2. (6527

Kawaler
lat 27 rzymsko-katol. samodzielny, któremu uprzykrzył się stan kawalerski oraz z powodu wielkich obowiazków w ptzedsiębiorstwie pragnie nawiązać kontakt z panną do lat 22 w celu matrymonialnym. Majątek w gotówce lub realności nie niżej 15 tys. wymagany. Panie poważnie myślące, którem zależy na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem, raczą złożyć oferty do filji Dz. Bydg, Toruń pod „Szczęście" (12123

Zaginął
wilk, prosi się o zwrot za wynagrddzeniem, Wełniany Rynek 4. 12130

Obrońca prywatny

załatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,

Bydgoszcz, Cieszkowskiego 2. Tel. 1304.

Długoletnia praktyka.

POLECENIA

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedyńczych, także wyściełane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca Ignacy Grajnert, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Tapety

w najnowszych deseniach wielkim wyborze i niskich cenach poleca Pomorska 8. 10286

Walizki

Torebki damskie

najnowsze modele wiedeńskie. Nessesery, manicury, teki do akt, teki szkolne, portfele, portmonetki, sakwojarze, sutki skórzane, kufry bagażowe, kufry samochodowe, plecaki, laski, parasole damskie i męskie — zawsze w wielkim wyborze po niskich cenach poleca (dla odsprzedających wysoki rabat) specjalny magazyn wyrobów skórzano galanteryjnych i przyborów podróżnych

ZYGMUNT MUSIAŁ

Bydgoszcz

Długa 52. Tel. 1133.

Hurt (11627 Detal

Leżanki

kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, ul. Podgórna 25, róg Wełniany Rynek. (2848

Rowery

i wszelkie części w największym wyborze poleca najtaniej Wasielewski, ul. Dworcowa 18. 9476

Meble.

Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojedyńczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. 10671

Fortepiany

pianina stroi, naprawia i odnawia po niskich cenach Paweł Wicherek, stroiciel fortepianów, ul. Grodzka 16, róg Mostowej tel. 273. (10471

Powozy

wolanty, samojazdy, bryczki, polowczyki kryte, półkryte, gotowy wybór, najlepsze wykonanie, poleca Sperling nast., Nakło, przy dworcu. 28733

Kapelusze

męskie i damskie przyjmuje do przefasonowania Gutmeyer, Poznańska 34. 7677

SPRZEDAŻE

Domy

od 4 000 do 300 000 zł poleca wielki wybór „Ostoja", Dworcowa 59, Telefon 1105. 6468

Majątek

bardzo korzystny 350 mrg. pszennej ziemi, 3 marki bonitacji przy stacji kolejowej, dom 9 pokoi również dom komorniczy, budynki masywne dobre, inwentarz żywy i martwy kompletny 270000 złotych wpłaty 130000 zł, jak również wiele innych majątków poleca i przyjmuje świeże zlecenia biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80, telefon 13-15.

Sprzedam

moje 83 morgowe prywatne gospodarstwo, w tem 7 mórg łąki, ogród owocowy, ziemia pszenna, żywy i martwy inwentarz kompletny. Do stacji kolejowej 3 km., szkoła w miejscu cena podług umowy. Julian Dalski, Przesławie, p. Grudziądz. 12007

Młyn

wodno-turbinowy z pomocniczą siłą elektryczną w dużej wsi, bez konkurencji, okolica bogata, komunikacja dobra, przemiał 150 centnarów. Dom I. piętrowy z interesami budynki masywne, przytem 50 mórg ziemi pszennej sprzedam, 125.000 zł. wpłaty od 80—100.000 zł. Jak również wiele innych młynów większych i mniejszych posiada Biuro „Pogoń", Dworcowa 80, telefon 1815.

Okazja! Zamienię

moją kamienicę, przynoszącą 7300 dzierżawy rocznej na gospodarstwo od 150—200 mórg z dopłatą. Zgłoszenia B. Ziółkowski, Świecie n/W., Klasztorna nr. 7-8. 12037

Dom

z wolnem mieszkaniem, ogród, cena 7500 zł sprzeda Sokołowski, Plac Wolności 2. (6427)

Restauracja

i interes kolonjalny przytem 4 pokoje w mieście powiatowem natychmiast odstąpię, 3 500 zł. Biuro Pogoń. Dworcowa 80.

Kopalnia złota

młyn wodny w samem mieście do tego ładna willa 6 pokoi, 2 domy z lokatorami wszędzie światło elektryczne, budynki gospodarcze i 105 mg. ziem I. klasy, z powodu wyjazdu za granicę zaraz na sprzedaż. Cena 150 tys. zł, wpł. 100 tys zł. Dla amatora może być oddane dobre polowanie. Poważni reflektanci mogą się zgłosić. Fr. Motylkiewicz, Skarszewy, Pomorze. 11759

Dom

3 piętrowy budowany w 13 roku, 3 pokoje wolne, cena 53 tys., duży ogród owocowy. Biuro Felicitas, Świętojańska 6. 12026

Okazja!

Gospodarstwo 90 mórg dobrej ziemi w okolicy Chełmna z inwentarzem żywym i martwym bez długu, cena 25 tys., wpłaty 13 tys., reszta na 10 lat spłaty. Biuro Felicitas, Świętojańska 6. 12027

Oberża,

dobrze zaprowadzona we większej wsi kościelnej, 8 minut od dworca, przytem 13 mórg roli z powodu starości korzystnie na sprzedaż. Franciszek Przytarski, Szlachta pow. Starogard. (6369)

Nadzwyczajna

okazja. Pałac o 30 ubikacjach z fabryką wyrobów cementowych wielkiej wartości sprzeda za 75 tys. zł Fajtanowski „Stella", Dworcowa 64, Bydgoszcz. Pośrednicy nie wykluczeni. 11799

Skład

artykułów piśmiennych w najlepszym punkcie Torunia z towarem zaraz na sprzedaż. Do przejęcia potrz. 3500 zł. Sklep nadaje się na każdą inną branżę. Zgłosz. do „Par", Toruń, Szeroka 46 pod „3459". (11868

Dom

piętrowy z ogrodem sprzedam. Zgłosz. Kowalska 4. 11905

Piekarnia

z kolonjalką, morgą ogrodu urządzeniem, bez konkurencji w większej wsi, pow. poznański, cena 11.500 zł. wpłaty podług ugody od właściciela sprzedaż. Of. do Dzien. Bydg. pod „202". Znaczek na odpowiedź. (11909)

Najlepsza

okazja taniego zakupu używanych lecz dobrze utrzymanych mebli na raty lub na zamianę w wielkim wyborze i po najtańszych cenach dziennych. Sypialki, jadalki, męskie pokoje, biurka, zegary stojące, regulatory, stoły do męskich pokoi, lustra, maszyna do szycia męska, regały do książek, garnitury pluszowe, kapa pluszowa, leżanki, szafy do rzeczy, kuchnie, szafonierki, umywalki, wanny do kąpania cynkowe, garnitury koszykowe, wszelkiego rodzaju stoliki ozdobne, łóżka, łóżeczka, pierzyny, maszynowe skrzyniowe, stalugi, rower męski jak nowy, waga decymalna, wózek ręczny, wóz z płytą, krzesła i stoły ogrodowe do sprzedaż. Okole Jasna 9, tylny dom, parter lewo, siedem minut od dworca. 11839

Wózek

sportowy bez budki na sprzedaż. Długosza 3, II ptr. 12029

KUPNA

Drogerję

dobrze zaprowadzoną kupimy w Bydgoszczy. Of. z ceną pod „Drogerja A.C." do Dzien. Bydg. (11822

Kawiarnię-restaurację

hotel kupię zaraz za gotówkę. Of. z ceną pod „Zaraz A. C." do Dzien. Bydg. 11821

Poszukuję

kupna domu z ogrodem, lub gospodarstwa do 30 mórg dobrej ziemi, albo karczmy w dużej kościelnej wsi, szczegółowe of. do Dziennika Bydg. pod „Karczma". (11793.

Kupujemy

używane meble i wszelkie antyki. Płacimy najwyższe ceny. Dom Komisowy, Pomorska 6. 6571

Magneto

4 cylindrowe kupię. A. Remlein, Solec Kujawski, Rynek 5. 6444

Kupię

maszynę do fabrykacji dachówki tylko dobrą. L. Nowiński, ulica Błonia 22a. 6425

LEKCJE

Tanio.

Lekcje śpiewu, muzyki. Krasińskiego 14, I ptr. 6482

Piękne podarki

dla dzieci przystępujących

do I. Komunji św.

poleca w wielk. wyborze i po niskich cenach jak:

medaliki alpakowe, srebrne i złote, również szkaplerze już od 1 złotego pocz., krzyżyki, obrazki, piękne zegarki na rękę i kieszonkowe, spinki i inne odpowiednie podarki

H. KASZUBOWSKI

zakład zegar-mistrz.-złotniczy

ul. Długa 29.

11767

Na sprzedaż

szafa do pieniędzy, dębowe biurko, damskie biurko, 2 łóżka z materacami. Grunwaldzka 5. 11972

Maszyna

do szycia dobrze utrzymana korzystnie na sprzedaż. Śniadeckich 25 III. (11993)

Pianino

mało używane sprzedam korzystnie. Koerdt, Król. Jadwigi 4 b. 6397

Większy

ręczny wózek na czterech kołach z kastą dobrze utrzymany. Pomorska 43, parter prawo. (12010

Duży

wybór mebli, leżanki, kanapy, 6 krzeseł ogrodowych z ławką, centryfuga, lustra na sprzedaż. Chrobrego 12 skład komisowy. 6251

Mała

szafa żelazna do pieniędzy na sprzedaż. Dolina nr. 26, I ptr. lewo. (12043

2—3 miljony cegły

glinianej dobrze wypalonej mam bieżąco w tym roku na sprzedaż. Próbne oferty do dyspozycji. Pazyński, Czarników Noteckią. 12039

Sprzedam

lokomobilę Lanca, stałą 10 atm. 30 K. M. Oglądać można w biegu. — Kupię motor dyslowy, 20—24 K. M. w dobrym stanie. Młyn Bąk, poczta Karsin. (12093

Ubranie

surdutowe czarne, nowe na sprzedaż. Sowińskiego 11, II p. 12047

Maszyna

do szycia dobrze utrzymana korzystnie na sprzedaż. Śniadeckich nr. 25, III ptr. (11993

Urządzenie

mosiężne z płytami szklanemi do okna wystawowego sprzeda Adam Ziemski, Gdańska 21, Tel. 148. 12065

POSADY WOLNE

Zastępcy

mający styczność z rolnikami, mogą świetnie zarabiać. Objaśnienia z premjami na 18 złotych wysyłamy bezpłatnie. Warszawa, Szczygla 3/5, Zumbach. (10321

Posadę

biurową otrzyma każdy, kto Kompas—Podatków zbiór Moris nabędzie. Prospekt 11 gratis. Wiadomości: A. Szwalbe, Poznań Polna 13. Znaczek 10 gr załączyć. 12071

Monter

na wagi dec. zaraz potrzebny. Of. do Dz. Bydg. pod „Monter na wagi". 12036

Młoda

praktyczna dziewczyna z dobremi świadectwami do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz do samotnego pana. Zgłoszenia Pomorska 52, modniarka, 5—6 wieczorem. (6295)

Krawczyń

do maszyn elektrycznych poszukuje Pom. Fabryka Bielizny i Konfekcji, ul. Zduny 17. 640-

Pomocnik

fryzjerski damsko - męski biegły ondulator natychmiast potrzebny lub później. Paweł Cimiński, Salony fryzjerskie, Brodnica n. Drw., Kościuszki nr. 1. 12062

Poszukuję

zaraz kelnerkę do obsługi w kawiarni z całem utrzymaniem, dobrą pensją. Warunek przystojna i inteligentna. Zgłosz. możliwie z fotografją. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 6479

Pomocnik

fryzjerski na stałą posadę potrzebny zaraz B. Komass, Gdańska 111. 6429

Służąca

do wszelkich prac domowych i która umie gotować potrzebna zaraz do miasta powiatowego na Pomorzu. Zgłoszenia osobiste przyjm. Kempkowa, Bydgoszcz, Kujawska 17, parter. (11979

Ekspedjentka

biegła dla handlu mąką itp. zaraz potrzebna. Adr. w Dz. Bydg. 11939

Potrzebny

pianista i harmonista (ka od 15 maja do 15 września do kina w miejscowości kuracyjnej. Of. pod adresem Dawidowicz, kapelmistrz, Ciechocinek. 11882

Fryzjer

dla pań i panów zaraz potrzebny. Janina Glydowa, Łabiszyn, Stary Rynek. (11943

Potrzebna

starsza służąca umiejąca gotować i druga młodsza do gospodarstwa umiejąca doić krowy zaraz na leśniczówkę Zacisze obok Rynkowa pod Bydgoszczą. 11921

Poszukuje się

starszego samodzielnego pomocnika piekarskiego gruntownie obeznanego z piecem opalającem drzewem. Wynagrodzenie podług ugody. Zgłoszenia Anna Donarska, piekarnia, Drzycim, powiat Świecie. (6456

Krawcowe

tylko pierwszorzędne siły na konfekcję damską i dziecięcą. Zgłosz. Bazar Polski, Długa 59. (12046

Poszukuję

zaraz na stałą pracę i dobry zarobek 15 dzielnych koszykarzy na meble. Fabryka mebli trzcinowych i wiklinowych A. Frankowskiego w Nowem na Pomorzu. 12014

Krawiec

damski potrzebny zaraz. Płoszyński, Król. Jadwigi 7. (12012

Fryzjerka

potrzebna. Kessin, Grunwaldzka 7. 11902

Poszukuję

poczciwej służącej od 15. 5. 23. Of. do Dz. Bydg. pod „E. A." 12045

Marszantka

może się zgłosić. Kościelna 2. 12025

Pomocnika

i ucznia poszukuję zaraz lub od 1 czerwca. R. Baniecki, Tczew. 12035

Uczennica

zaraz lub później poszukiwana. Centrala Fotograficzna, Gdańska 19. (6445

Uczeń

fryzjerski potrzebny. Winniewski, Wrocławska 4. 12050

Służąca

do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Sowińskiego 20, I ptr. prawo 6476

Poszukuję

uczciwego i zdolnego ucznia kelnerskiego, możliwie już z rozpoczętą lub roczną praktyką. Zgłosz. Hotel i Restauracja Behrendt, Tczew, ul. Dworcowa. 12015

Uczennice

do szycia z lepszych rodzin potrzebne zaraz. Misiewiczówna, Sienkiewicza 8. (6463

POSADY POSZUKUJĄ

Osoba inteligentna

przyjmie posadę do dzieci i zajmie się domem. Oferty do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „O. J." 6400

Inteligentna

pani z językiem polskim, niemieckim, francuskim, ze znajomością gospodarstwa domowego, pielęgnacji chorych przyjmie jakąbądź posadę. Zgł. pod „Brunetka" do Dzien. Bydg. (11947)

Młoda

praczka poszukuje posady. Of. do Dzien. Bydg. pod „W. S." 12044

Poszukuję

posady jako praktykant bufetowy na godziny wieczorne. M. Marszałkowski, Bydgoszcz - Wilczak, Różana nr. 22, u p. Wolskich. 11890

Czeladnik

kowalski biegły w swym zawodzie poszukuje zaraz pracy, miejscowość obojętna. Zgłosz. pod „508" do Dz. Bydg. (12042

Bufetowa

z dobremi świadectwami poszukuje posady. Zgł. pod „Posada" do Dzien. Bydg (11908

DZIERŻAWY

Dobra egzystencja

bez konkurencji, dobrze prosper. olejarnia (motorowa) 2 ganki kamieni (śrut.) do wydzierżawienia od właściciela. Zgłosz. do Agent. Dzien. Bydg. w Kruszwicy. (71771

Hel.

Kiosk duży do wydzierżawienia, na dzierżawę wraz z towar. potrzeba zł 2500. O. Elzner, Gdynia. (11614

Rzeźnictwo

w większem mieście powiatowem przy głównej ulicy z wszelkiemi wygodami, maszyny z zapędem motorowym własna lodownia zaraz do wydzierżawienia. Oferty do Dzien. Bydgosk. pod „Rzeźnictwo". 11918

Skład

kolonjalny przy ruchliwej ulicy z towarem i urządzeniem z przyległem mieszkaniem — zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Dzien. Bydg. (11863.

Poszukuję

dzierżawy od zaraz lub 1. 7 większego składu kolon. lub restauracji z połączonym składem kolonjalnym z zapewnioną koncesją, do tego cokolwiek ziemi w większej wsi kościelnej. Oferty pod Nr. „11915" do Dzien. Bydg. (11915)

Poszukuję

dzierżawy piekarni w Bydgoszczy lub powiatowem mieście. Of. do Dz. Bydg. pod „A. G." 11695

Wydzierżawię

większą stajnię ewentl. przerobię na warsztat stolarski lub inny. Zgłosz. Kujawska 101. 12051

Inteligentna

osoba przyjmie posadę gospodyni - zarządczyni u samotnego pana lub państwa w mieście lub na wsi. Łask. zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Przyjmie". 11971

MIESZKANIA

Zamienię

3 eleganc., ogromnie duże pokoje odnowione i kuchnia od frontu, I piętro, w ładnej kamienicy i na ładnym widoku na 3 mniejsze lub 2 duże zaraz. Of. pod „Zamienię" do Dzien. Bydg. 11901

Mieszkania

1—5 pokojowe z kuchnią poleca „Ostoja", Dworcowa 59, Tel. 1105. 6467

POKOJE

2 pokoje

umeblowane zaraz lub od 15 b. m. do wynajęcia. Kujawska 26 p. (6416)

Pokój

z osobnem wejściem do wynajęcia, ul. Chocimska, Piekarnia. (12086

Pokój

dla solidnego pana z utrzymaniem do wynajęcia. Warszawska 22 w składzie rzeźnickim. 12035

Pokój

umebl. bez pościeli zaraz do wynajęcia. Hetmańska nr. 7, parter lewo. (11402

RÓŻNE

Ostatnią

nowalję Paryża. Maski radjoaktywne stosuje Gabinet Kosmetyczny Żukowskiej, Cieszkowskiego 20. 6443

Kochasz

twe dzieci i dbasz o ich fizyczny rozwój, daj im treściwą i znakomitą Mączkę Logi. Do nabycia w aptekach i drogerjach. 12017

Hel

(Muszelka). Pokoje 2,50, z utrzymaniem 8.00 (11482)

Bezinteresownie!

Czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego". Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzymasz darmo broszurę, określenie charakteru, zdolności przeznaczenia. Poznasz kim jesteś, kim być możesz. Adresuj: Warszawa, redakcja, „Wiedza Tajemna". Skrzynka pocztowa 571. Załączyć niniejsze ogłoszenie, znaczek pocztowy na przesyłkę. (10876

Poszukuję

natychmiast pożyczki 5 do 600 zł. Warunki bardzo dobre. Pełne zabezpieczenie. Oferty do filji Dzien. Bydg. Toruń pod „Pożyczka". 12002

Letnisko

na dogodnych warunkach, resztówka w Podolinie, p. Wapno (Poznańskie). 11777

Poszukuję

na I-szą hipotekę większej wartościowej kamienicy pożyczki 25—30.000 zł. prywatnej lub bankowej dla przedsiębiorstwa budowlanego. Pośrednictwo proszę. Łaskawe oferty proszę skierować pod „N. 23" do filji Dz. Bydg. (6419

Przyjmę

wspólnika (czkę) z kapitałem 10.000 zł do dobrze prosperującego składu papieru w Grudziądzu celem rozszerzenia takowego. Zgłosz. do filji Dzien. Bydg. w Grudziądzu pod „Agca". 6365

Książeczkę

wojskową i kartę mobilizacyjną na nazwisko Piotr Schmidt niniejszem unieważnia się. 11774

Zagubione

papiery wojskowe wydane na nazwisko Franciszka Burdyńskiego przez P. K. U. Grudziądz unieważniam. 12049

Marię Kostyk

poszukuje jako gospod. Kto? wskaże Dz. Bydg. 12057

MATRYMONJALNE

Wdowiec

w starszym wieku, niższy urzędnik etatowy, posiada małe mieszkanie z braku znajomości poszukuje żony. Starsze panie lub bezdzietne wdowy z dobrym charakterem, które posiadają cośkolwiek majątku raczą swe oferty nie anonimowe skierować pod „500" do filji Dzien. Bydgoskiego Dworcowa 2. (11985

Który

z panów którym samotność dokucza, zdecydowałby się poznać w celu towarzyskim kobietę — średniego wieku, nieprzeciętną i niedzisiejszych zasad. Warunek: człowiek solidny dobrze wychowany. Łaskawe oferty pod „Idealistka 100" do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 6279

Inteligent

dobrze sytuowany, samotny poszukuje pokrewnej duszy inteligentnej, muzykalnej, lubiącej przyrodę — jako szczerej przyjaciółki. Małżeństwo możliwe przy zupełnej harmonji. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Słoneczne lato". Ścisła dyskrecja. 12048

Osiedliłem się jako

adwokat

w Nakle

kancelarja moja znajduje się w Hotelu „Polonja".

Zastępuje we wszystkich Sądach obwodu okręgu Bydgoskiego.

Gąsiorowski, adwokat. Telef. 6.

PROWINCJA!

Tanim kosztem załatwiamy w Warszawie wszelkie zlecenia w sądach, urzędach państwowych, komunalnych, instytucjach finansowych etc. — **Informacje,** wskazówki we wszelkich sprawach.

Biuro „Pomoc Prawno-Handlowa", Warszawa Nowy Świat 28-16. (10687

---

17. Polsk. Państw. Loterja Klas.

Główna wygrana 700.000 zł.

Cena losu każdej klasy: 1/1 zł. 40.- 1/2 zł. 20. - 1/4 zł. 10.

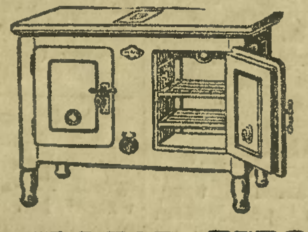
Ciągnienie dnia 19 i 21 maja br. (10194

PAWEŁ KASCH, kolektor, **Gniezno, Tumska 5.**

Telefon 200. — P. K. O. 207907. — Zamówienia załatwia się odwrotnie

---

LODOWNIE

F. KRESKI, Bydgoszcz Gdańska 7.

Skład bławatów, konfekcji i tow. krótkich na Pomorzu w wiosce 4 tys. mieszkańców **sprzedam** przy wpłacie 8 tys. złotych towaru za 20 tysięcy, resztę na dogodnych warunkach. 2 razy w tygodniu odbywają się targi. Z powodu wojskowości sprzedam. Oferty do „Dziennika Bydgoskiego" pod „Bławaty". 12041

Powozy, bryczki

różnego rodzaju w bardzo dobrem i ładnem wykonaniu

Wielki wybór

poleca tanio (10875

Hipolit Koliński, Grudziądz

Handel powozów

ulica Mickiewicza nr. 24, telefon nr. 3.

Gwoździe do sztandarów ordery, 10846 **medale**

w wielkim wyborze oddaje po cenach fabrycznych **Paweł Kinder, Bydgoszcz — Dworcowa 18 a.**

Kandydaci na szoferów

Kursy samochodowe Z. Kochańskiego w Bydgoszczy 3 Maja nr. 14a, tel. 1135 szkolą szoferów zawodowych oraz amatorów.

Prospekty wysyła się na życzenie. Zapisy przyjmuje się codziennie. 6304

Lepsza służąca

umiejąca dobrze gotować, do wszelkich prac domowych w gospodarstwie zaraz potrzebna dla samotnego pana. Zgł. z podaniem pretensji i świadectw skierować do Dz. Bydg. pod „B. W." 11469

Piegi

żółte plamy, opaleniznę

usuwa pod gwarancją **aptekarza Jana Gadebuscha „AXELA", krem od piegów** 1/2 słoika 2,50 zł, 1/1 sł. 4,50 zł do tego **mydło „AXELA"** 1 kaw. 1,25 zł, 3 kaw. 3,50 zł. Do nabycia w Bydgoszczy w następujących drogerjach:

Apteka pod Aniołem, Gdańska, Fr. Bogacz, Dworcowa 94, St. Bożeński, Gdańska 23, M. Buzalski, Grunwaldzka-Drogerja. Drogerja pod Lwem. Sienkiewicza 48, Drogerja pod Łabędziem, Gdańska 5. Foto-Drogerja, Jagiellońska 43, J. Gluma, Dworcowa 19a, M. Górecki, Pomorska 8, H. Gundlach, Poznańska 4, W. Heydemann. Gdańska 70, B. Kiedrowski. Długa 64, Kindemann Nakielska, Kopczyński, Śniadeckich, L. Kotlęga, Dworcowa 13, Apt. Kużaj, Długa, A. B. Lewandowski, Długa 41, J. Owczarzak, Grunwaldzka nr. 13, Apteka Piastowska, Pl. Piastowski, Apt. Ig. Rochoń. Niedźwiedzia, Karol Slark, Gdańska 48, Apt. Umbreit, Bydgoszcz-Okole, Apteka i drogerja H. Walter, Gdańska 37, A. Kłoniecki, Osie (Pomorze), Br. Gruber, Więcbork Hallera, R. Kowall, Więcbork Rynek 6, A. Sturzel, Nakło Hallera 133. (4280

Baczność Druhowie!!!

Polecam w wielkim wyborze: srebrne i alpakowe **gwoździe do sztandaru, medale** na wszelkie zawody (na życzenie wysyłam katalog) **puhary** czysto srebrne i platerowane, **figury** z prawdziwego bronzu jak gladiator, lotnik, wioślarz i t. d., **sztopery, zegarki** i wiele innych cennych nagród

Henryk Kaszubowski

najstarszy polski interes zegarm. - złotniczy **w Bydgoszczy, Długa 29.**

11766

TANIO NA RATY!

Płaszcze damskie i męskie Ubrania - Ubranka Suknie damskie.

LUCJAN SZULC

Jana Kazimierza nr. 2.

5113

PIANINA

w znakomitym wykonaniu, po umiarkowanych cenach także **na dogodne raty** do 18 miesięcy, poleca

B. SOMMERFELD, Fabryka pianin

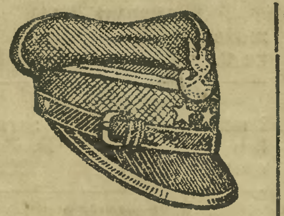
Bydgoszcz, ul. Promenada 44-45

Telefon 883 Magazyn ul. Śniadeckich 56 Zał. 1905 r.

Grudziądz, ul. Groblowa 4. (28982

Na Wystawie Wodnej otrzymała moja firma jako **jedyna firma** tej branży **złoty medal** Izby Przemysłowo Handlowej.

Taksamo na tegorocznej Wystawie Gastronomicznej w Poznaniu odznaczoną została nasza firma **wielkim złotym medalem.**

Fabrykacja czapek

urzędniczych, wojskowych i szkolnych. **Przybory mundurowe** poleca

H. Bunn i Syn, Bydgoszcz, Gdańska 153. Telefon 142. 8645

Wysyłka pozamiejscowa

Stemple

kauczukowe i metalowe w 1 dniu.

Fr. Zawadzki Bydgoska Fabryka Stempli Pomorska 13. **Telefon 70.**

Mam tanio do oddania większą ilość (10645

drutu kolczastego 9 mtr. schody żelazne i 2 kotły.

Teofil Przybylski, hurtownia surowców, **Bydgoszcz, Kościuszki 6, tel. 1074**

ŻEGLUGA POLSKA

P. P. „Żegluga Polska"

Wycieczki turystyczne po Bałtyku s. s. „Gdynia"

do Danji, Szwecji, Norwegji, Finlandji, Estonji i Łotwy.

Najbliższa wycieczka 24 maja do Danji na Zielone Świątki. Powrót 30-go maja 1928 r.

Ceny miejsc wraz z wyżywieniem od 295 zł.

Paszporty zagraniczne nie wymagane.

Wszelkich informacyj udziela Towarzystwo Kąpieli Morskich **„Kamienna Góra", Warszawa,** Krak. Przedmieście 20-22, tel. nr. 235-60 i P. P. **„Żegluga Polska",** Wydział Pasażerski, **Gdynia,** telefon 93. (534

---

6 osobowy Fiat torpedo

6 cylindrowy typ luksusowy, z najwykwintniejszem nadkompletnem wyposażeniem, w bardzo dobrym stanie, po wyjątkowo korzystnej cenie **na sprzedaż.** (11996

E. Stadie-Automobile, Bydgoszcz

ul. Gdańska 160 telefon 1602.

KUPUJCIE WYROBY

Boguna

firmy C. F. MÜLLER i SYN BOGUSZEWO-POMORZE.

FABRYKA POWIDEŁ BURACZANYCH MARMELAD i POWIDEŁ ŚLIWKOWYCH

ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA" ROK ZAŁOŻ. 1881. — TELEFON 1 II.

WSZĘDZIE DO NABYCIA.

NA RATY NA RATY

RADJO

APARATY i CZĘŚCI SKŁADOWE

Największy wybór nowości

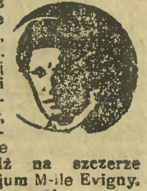
ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE

Inż. R. i T. JANKOWSCY

Bydgoszcz, Śniadeckich 2. Tel. 11-07.

..43

Poznaj siebie i bliźnich!

Jeżeli Ci brak energji, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia, przyjedź osobiście lub napisz do psycho grafologa Szyllera Szkolnika, autora prac naukowych, redaktora pisma „Świt". Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój zależy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z któremi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szczerze zadane pytania, jak również horoskop słynnego medjum M-lle Evigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego" szczegółową analizę wysyła się po otrzymaniu zł 3.— (zamiast zł 5.—), można znaczkami pocztowymi. — Osobiście przyjmuję w godz. 12—7. Protokóły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. **Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller Szkolnik. Redakcja „Świt", Nowowiejska 32 m. 6,** róg Marszałkowskiej. (4356

Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu.

Kierownika

składów (placmistrza)

do tartaku przerabiającego dębinę (na stolarkę, fryzy, deski par. itd.), sosnę i in., **poszukuje od 15 maja 1928 r. instytucja państwowa.** Wymagane pierwszorzędne kwalifikacje osobiste, duże doświadczenie w dziedzinie organizacji i zarządzaniu składami różnorodnych materjałów drzewnych oraz konserwacji materjałów.

Podania poparte życiorysem i referencjami (w odpisach) tylko pierwszorzędnych firm krajowych lub zagranicznych i zawierające żądane wynagrodzenie, kierować należy do **Liceum Krzemienieckiego w Krzemieńcu na Wołyniu.**

Na podania nieuwzględnione odpowiedzi nie udzielamy i załączników nie zwracamy. (11701

Poszukujemy natychmiast

sekretarza

który pisze biegle na maszynie i zna stenografję.

Reflektuje się tylko na siłę fachową.

Do stanowiska przywiązane są pobory XII. do XI. stopnia służbowego według pragmatyki dla urzędników państwowych i 15% odwołalny dodatek funkcyjny.

Reflektanci zechcą zgłoszenia wraz z szczegółowym życiorysem oraz odpisami świadectw i referencyj nadsyłać do dnia 10. b. m. do Powiatowej Kasy Chorych w Wejherowie.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Wejherowie.

11964

Młodsza książkowa

obeznana ze stenografją i pisaniem na maszynie, władająca językiem polskim i niemieckim, **natychmiast poszukiwana.** Oferty pod „J. P. 500" do Dziennika Bydgoskiego. (11883

Młodszą siłę biurową

z ukończoną szkołą handlową, **poszukuje** poważne przedsiębiorstwo. Zgłoszenia z życiorysem należy składać do Dziennika Bydgoskiego pod „M. R. 100". 11719

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.